

Verkiezingsprogramma Brussel

25 mei 2014

**Verandering
Voor Vooruitgang**

KIEZEN VOOR VERANDERING VOOR VOORUITGANG. OOK IN BRUSSEL.

Beste Brusselaar,

Op 25 mei 2014 kiest u tussen het N-VA-model en het PS-model. En dat is een historische keuze.

In 1989 werd het Brussels Hoofdstedelijk Gewest opgericht. 25 jaar later zou 2014 een feestjaar moeten zijn. Een marketingcampagne werd alvast gelanceerd.

Zo'n campagne kan echter niet verhullen dat de werkloosheid gestegen is van 12 % in 1989 naar 20% in 2014. Dat het gewest werd gekenmerkt door stadsvlucht en een steeds kleiner wordende middenklasse. Dat immigratie en samenlevingsproblemen onze stad onder druk zetten. Dat bedrijven noodkreten slaken. Dat ons onderwijs aan kwaliteit dreigt in te boeten. Dat generaties jongeren dreigen verloren te geraken, niet alleen voor de arbeidsmarkt, maar ook voor de maatschappij. Dat het gewest de toekomstige generaties opzadelt met een steeds toenemende schuld.

De stand van ons Gewest is een *wake up call*. Voor de N-VA is 2014 dus géén feestjaar.

25 jaar lang zat de PS quasi constant in de Brusselse politieke meerderheid. Het Brusselse bestuur wordt intussen gekenmerkt door een oude politieke cultuur van benoemingen en postjes, door een Brusselse overheid die uit haar voegen barst, door laksisme. 25 jaar lang zaten ook de Vlaamse traditionele partijen CD&V, SP.A en Open VLD grotendeels in de meerderheid.

In deze brochure presenteren wij u ons model. **Het N-VA-model wil Brussel zo snel mogelijk terug op de rails krijgen.**

Omdat het anders kan. En omdat het anders moet. Want wij geloven in Brussel.

Steden zijn immers de toekomst. Ze bieden troeven om te wonen en te leven, en spelen in op de stijgende behoefte aan nabijheid van werk, scholen, cultuuraanbod, zorginstellingen, winkels,... Steden zijn een broedplaats van innovatie en creativiteit, een bakermat van nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen en een gangmaker van sociale mobiliteit.

Brussel heeft sterke troeven. Troeven om uit te groeien tot een leefbare en aangename stad, een bruisende en creatieve stad, een ondernemende en welvarende stad.

Maar dan moet het roer worden omgegooid.

De N-VA staat voor een ander beleid, de 'Vlaamse aanpak'. Een aanpak om het bestuur efficiënter, transparanter, eenvoudiger te maken. We pleiten voor eerlijke en kordate politiek. En zeggen waar het op staat.

Wij kiezen een beleid voor wie werkt, spaart en onderneemt én dat zorg draagt voor wie het echt nodig heeft. Een beleid dat beloont wie de regels volgt en niet de wie de regels naast zich neerlegt of de kantjes er van af loopt.

De N-VA biedt u een alternatief.
In het belang van de stad en zijn inwoners.

Op 25 mei hebt u de keuze.

Johan Van den Driessche
Lijsttrekker N-VA
Brussels Hoofdstedelijk Parlement

Karl Vanlouwe
Lijsttrekker N-VA
Vlaams Parlement

Luc Demullier
Lijsttrekker N-VA
Federale Kamer

Lieven De Rouck
Voorzitter N-VA Brussel

Inhoudsopgave

1. VERANTWOORDELIJKHEID BELONEN	6
1.1. Werken belonen	7
1.1.1. Loon naar werken	9
1.1.2. Meer mensen aan het werk	10
1.1.3. Werken aantrekkelijk maken	16
1.1.4. De pensioenen verzekeren	17
1.2. Ondernemen belonen	19
1.2.1. Ondernemen stimuleren	21
1.2.2. Ondernemers waarderen	26
1.3. En dus de loonkosten verlagen	29
1.3.1. Visie	29
1.3.2. Verandering voor Vooruitgang	29
1.4. Ondernemen in de praktijk: enkele beleidsdomeinen onder de loep	30
1.4.1. Horeca kruidt Brussel; Ttoerisme zet Brussel op de kaart	30
1.4.2. Bouwen aan Verandering	35
1.5. Sociale zekerheid die sociaal én zeker is	35
1.5.1. Werklozen opvangen, stimuleren en activeren	38
1.5.2. Een pensioen dat werken beloont	39
1.5.3. Goede gezondheid hoogste goed	39
1.5.4. Een warme ouderenzorg	44
1.5.5. Zelfredzame personen met een beperking	45
1.5.6. Armoede structureel aanpakken	47
1.5.7. Een kindvriendelijk gezinsbeleid	49
1.6. Rekeningen op orde	49
1.6.1. Visie	51
1.6.2. Verandering voor Vooruitgang	52
2. SAMENHORIGHEID VERSTERKEN	56
2.1. Sterke gezinnen, sterke scholen	57
2.1.1. Het gezin als hoeksteen van onze samenleving	59
2.1.2. Een onderwijs dat de lat hoog legt	62
2.2. Samen Brusselaar zijn	69
2.2.1. Migratie die de samenleving versterkt	72
2.2.2. Inburgering en integratie die kansen bieden	76

2.3. Samen wonen en vooruitgaan	80
2.3.1. Ruimtelijke ordening: Ruimte voor vooruitgang	81
2.3.2. Een (t)huis voor iedereen	83
2.3.3. Vlot en veilig bewegen	85
2.4. Duurzame leefomgeving	90
2.4.1. Een realistische en duurzame kijk op energie	91
2.4.2. Respect voor het klimaat en onze leefomgeving	95
2.4.3. Een netter Brussel	99
2.4.4. Bestuurlijk	100
2.5. Samen beleven	101
2.5.1. Cultuur, erfgoed en media die individu en gemeenschap verrijken	102
2.5.2. Sport die de samenleving bindt	115
2.5.3. Waarde(n)vol vrijwilligerswerk en participatief jeugdbeleid	117
2.6. Samen veilig leven	118
2.6.1. Brandweer en civiele veiligheid	120
2.6.2. Een politiebeleid dat lik-op-stuk geeft	121
2.6.3. Een snelle justitie die effectief straft	126
3. ONZE TOEKOMST KIEZEN	131
3.1. Naar een confederaal model	131
3.1.1. Visie	132
3.1.2. Verandering voor Vooruitgang	133
3.2. Brussel en zijn gemeenten	133
3.2.1. Visie	134
3.2.2. Verandering voor Vooruitgang	134
3.3. Verantwoordelijk en integer besturen	135
3.3.1. Een slanke, efficiënte en moderne overheid	136
3.3.2. Integere bestuurders en kwaliteitsvolle regelgeving	139
3.4. Vlaanderen en Brussel	142
3.4.1. Visie	142
3.4.2. Verandering voor Vooruitgang	142
3.5. Een tweetalig Brussel	144

1. VERANTWOORDELIJKHEID BELONEN

Onze welvaart en ons welzijn staan onder druk. De **torenhoge loonkosten** en fiscale druk maken dat we in vergelijking met onze buurlanden niet langer concurrentieel zijn. Daarenboven daagt de vergrijzing onze sociale zekerheid uit. Almaar minder actieve mensen moeten met hun sociale bijdragen en belastingafdrachten instaan voor de financiering van het pensioen en de gezondheidszorg van almaar meer niet-actieven. Zonder grondige hervormingen dreigt onze sociale zekerheid op de klippen te varen.

Niettegenstaande de grote begrotingstekorten en zelfs niettegenstaande België al aan de wereldtop stond op het vlak van overheidsuitgaven, **stegen de overheidsuitgaven** de afgelopen jaren nog verder van 53,3% in 2011 naar 53,9% in 2014 (+0,6% bbp). In de Europese Unie daalde het overheidsbeslag over deze periode met 0,5% bbp (van 49% naar 48,5%).

Het hoeft weinig verbazing dat onze **economie er de voorbije jaren op achteruit boerde**. In 2013 gingen in gans België ruim 12.300 ondernemingen failliet, een triest record en een stijging met 11% tegenover 2012. De werkloosheid is sinds 2011 opgelopen van 7,5% naar 9,1%, het hoogste niveau in zestien jaar. Het aantal werkenden is van 2011 tot 2013 netto afgenomen met 11.000. Enkel de creatie van tienduizenden gesubsidieerde banen kon de negatieve evolutie nog enigszins temperen.

De grootstad Brussel staat voor bijkomende uitdagingen. Brussel is een stad met 700.000 arbeidsplaatsen, maar ook meer dan 100.000 werklozen. Cijfers van de FOD Economie geven aan dat de werkloosheid in Vlaanderen relatief laag ligt (4,5%), dat ze hoog oploopt in het Waals Gewest (12%) en nog meer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (20,9%). In Brussel is er vooral het probleem van de **jeugdwerkloosheid**. Bij de jongeren (-25-jarigen) is ongeveer 40% werkloos, in sommige wijken zelfs meer dan de helft.

Ondanks de Europese doelstelling om tegen 2020 ten minste 75% van de bevolking op actieve leeftijd aan het werk te krijgen, is het verschil in arbeidsdeelname tussen de drie Gewesten het voorbije decennium nog iets groter geworden. In 2012 lag de werkzaamheidsgraad in het Brussels en het Waals Gewest (met respectievelijk 58,2% en 62,5%) ongeveer 10 procentpunten lager dan in het Vlaams Gewest (71,5%).

De slechte cijfers van o.m. Brussel verbazen niet. De Gewesten hebben niet de instrumenten om de werkzaamheidsgraad op te krikken. De cruciale hefboomen inzake arbeidsrecht en sociale zekerheid zijn een federale bevoegdheid. Het 'one size fits all'-beleid van de federale regering 'fits nobody'.

Ook de **activering van werklozen** in Brussel komt niet van de grond. Het Brussels werkgelegenheidsagentschap Actiris presteert zo ondermaats, dat bedrijven hun vacatures liever aan de Vlaamse VDAB of het Waalse Forem bezorgen.

De grote werkloosheid zorgt voor hoge **armoedecijfers**. Van de Belgische bevolking moet 15% rondkomen met een inkomen dat onder de relatieve Europese armoedegrens ligt. In Vlaanderen is het armoederisicopercentage gedaald van 11,3% in 2005 tot 9,8% in 2011, terwijl er in Wallonië een stijging was van 16,8% tot 19,2% en ook Brussel met hoge armoedecijfers blijft kampen. Op duizend inwoners trekken 14 Belgen een leefloon, in Brussel zijn er dat 34. Ook de zichtbare armoede (daklozen, bedelaars, verkrotting, ...) neemt zienderogen toe.

Werkloosheid zet ook de gemeentelijke en gewestelijke inkomsten onder druk, net als de sociale cohesie, de veiligheid en de leefbaarheid van de stad,...

We staan voor de gigantische opgave onze economie opnieuw krachtig te doen groeien en meer mensen een job te geven. Dat kan alleen als wij de mensen die met werken en ondernemen welvaart creëren opnieuw aanmoedigen en belonen, in plaats van ontmoedigen en bestraffen. Zij dragen onze welvaarts- en onze welzijnsstaat. Met belastingen en sociale bijdragen financieren zij onze gezondheidszorg, onze ouderenzorg, onze zorg voor personen met een beperking en voor wie in armoede belandt...

Het is hoog tijd om wie werkt, onderneemt en spaart weer te belonen. Door het nettoloon op te trekken, door de bedrijfslasten te verlagen, door de belastingen te verminderen en door de overheidsuitgaven terug te schroeven.

Iedereen is het er over eens dat werkgelegenheid in Brussel een topprioriteit is. Iedereen is het daar al jaren over eens. Het is tijd voor actie.

1.1. Werken belonen

Om de sociale zekerheid betaalbaar te houden, is het cruciaal dat niet alleen meer Vlamingen en meer Walen, maar ook meer Brusselaars langer aan de slag zijn.

Werken is vaak niet aantrekkelijk genoeg. Door de hoge belastingen en sociale bijdragen wordt iemand die werkt veeleer bestraft dan beloond. Nergens in Europa komt iemand met zijn of haar inkomen zo snel in de allerhoogste belastingschijf. Het hoogste tarief in de personenbelasting is bovendien het op één na hoogste van de Europese Unie.

Het verschil tussen een inkomen uit arbeid en uitkeringen bij inactiviteit of werkloosheid is vaak te klein om mensen aan te zetten een job aan te nemen – dat is de zogenaamde inactiviteitsval of werkloosheidsval. Voor een werkgever is het nauwelijks lonend om werknemers opslag te geven. Van de loonopslag wordt 66 tot 71% afgeroomd of wegbelast, de werknemer houdt netto slechts 29 tot 34% over. Vooral voor werknemers met een laag loon die vooruit willen, is dat ontmoedigend.

Ons stelsel van sociale bescherming maakt een **steeds grotere groep van de bevolking structureel afhankelijk van uitkeringen**. België geeft dubbel zoveel uit aan passief arbeidsmarktbeleid als het OESO gemiddelde en dat bij een vergelijkbare werkloosheidsgraad. België is ook het enige land ter wereld waar de werkloosheidsuitkeringen onbeperkt zijn in de tijd. Van de werklozen in Brussel die een uitkering krijgen, krijgt 75% dat langer dan één jaar, 58% langer dan twee jaar, 33% langer dan vijf jaar en 16% langer dan tien jaar.

De uitkeringsafhankelijkheid wordt ook in de hand gewerkt door systemen zoals de wachttuitkering voor jonge schoolverlaters en het brugpensioen. Onlangs zijn deze systemen van naam veranderd – ‘wachttuitkering’ werd ‘inschakelingsuitkering’ en ‘brugpensioen’ werd ‘werkloosheid met bedrijfstoelage’ – in werkelijkheid bleven ze grotendeels ongewijzigd. Ondanks de oplopende kosten van de vergrijzing blijft de federale regering werknemers vanaf 52 jaar op grote schaal op brugpensioen sturen. Zo zijn er anno 2013 112.000 bruggepensioneerden of 3.000 meer dan in 2005 bij het afsluiten van het Generatiepact, terwijl nog veel van deze mensen zich nog actief kunnen inzetten op de arbeidsmarkt.

De **organisatie en werking van onze arbeidswereld zijn niet optimaal**. Op de arbeidsmarkt vinden werkgevers en werknemers elkaar onvoldoende. Hier ligt een taak voor het onderwijs (*zie hoofdstuk 2*), voor de VDAB en voor Actiris. Bij de VDAB begeleidt een consultant gemiddeld 80 werkzoekenden, bij Actiris is er slechts één begeleider per 350 werkzoekenden. De N-VA is voorstander om naast de Brusselse Dienst voor Arbeidsbemiddeling ACTIRIS ook de VDAB actief te laten worden om werkzoeken meer mogelijkheden te geven in hun zoektocht naar werk.

Tegelijk moet onze sociale wetgeving worden aangepast. Het arbeidsrecht is verouderd, er zijn meer dan honderd verschillende en elkaar deels overlappende arbeidsmarktmaatregelen die vaak onbekend of niet toegankelijk zijn voor zelfstandigen, ondernemers of KMO's.

Wie werk heeft, moet vaak hard werken. Wegens de hoge arbeidskosten stellen werkgevers hoge productiviteitseisen aan hun werknemers. **Het 'citroenmodel' van onze arbeidsmarkt** verhoogt het risico op ziekte en arbeidsongeschiktheid, en geeft aanleiding tot vervroegde uittreding. De Belg heeft vandaag een loopbaan van gemiddeld 32 jaar. In onze buurlanden wordt langer gewerkt: gemiddeld 39,6 jaar in Nederland, 37,5 jaar in Duitsland, 34,6 jaar in Frankrijk. De effectieve uittredeleeftijd bedraagt in België gemiddeld 59 jaar, zes jaar onder de wettelijke pensioenleeftijd.

Voor de groter wordende groep tweeverdieners is het niet simpel om de opvoeding van kinderen en andere gezinstaken te combineren met een baan buitenshuis. De wet die de arbeidstijden regelt, is niet structureel gewijzigd sinds de jaren 1970.

Wie een leven lang werkt, moet uitzicht hebben op een behoorlijk pensioen om ook “op zijn oude dag” een decent leven te kunnen leiden. De betaalbaarheid van de pensioenen hangt als een zwaard van Damocles boven onze sociale zekerheid. Buiten enkele beperkte ingrepen is er de voorbije jaren niets in huis gekomen van de grote pensioenhervorming die al zo lang wordt aangekondigd. De maatregelen van de regering-Di Rupo zullen op kruissnelheid 0,3% à 0,4% van ons bbp opbrengen, amper een twintigste van de vergrijzingsinspanning die de Europese Commissie ons voorhoudt.

1.1.1. *Loon naar werken*

1.1.1.1. *Visie*

Om meer mensen aan het werk te krijgen of te houden, moeten we belonen wie werkt. Daarom moeten de **hoge lasten op arbeid dringend zakken**, zowel voor de werknemer als voor de werkgever.

Door de werkloosheidsval te verminderen, en dus het verschil tussen een uitkering en het nettoloon te verhogen, vergroten we de prikkel om aan het werk te gaan. Een vermindering van de sociale werknemersbijdrage en de personenbelasting is hiervoor het meest geschikt, want dat heeft de grootste impact op de laagste en middeninkomens en focust op de actieve bevolking.

1.1.1.2. *Verandering voor Vooruitgang*

- ✎ In de **personenbelasting** bieden we de Brusselaar een belastingdruk die in lijn ligt met wat een werknemer in de buurlanden betaalt. Wie werkt, komt vandaag al gauw terecht in de 45%-belastingsschijf (het op één na hoogste tarief). Dit pakken we aan door in een eerste fase de 40%-schijf te verbreden door het inkomensplafond ervan te verhogen. Daardoor verdwijnt de 45%-schijf. Zo wordt werken beloond. In een tweede fase trekken we het plafond verder op, zodat de hoogste schijf van 50% nog enkel behouden blijft voor de hoogste inkomens. Bovendien koppelen we de inkomensgrenzen van de schijven aan de economische groei waardoor mensen minder snel in de hogere schijf belast worden.
- ✎ Ieder **uur werken moet lonen**. Dat is niet alleen eerlijker maar motiveert ook om mensen aan de slag te krijgen en te houden. We doen bijkomende inspanningen om de lasten op de laagste lonen te verlagen. We verhogen de sociale werkbonus en bouwen hem minder snel af, zodat de laagste lonen de laagste lasten dragen. Wie aan een minimumloon werkt, wordt vrijgesteld van socialezekerheidsbijdragen maar blijft toch rechten opbouwen.
- ✎ Een correcte verloning vertrekt meer dan vandaag vanuit de competenties van de werknemer en niet of minder van leeftijd of anciënniteit.

1.1.2. *Meer mensen aan het werk*

1.1.2.1. *Visie*

Een solide sociale zekerheid is er een die sociaal én zeker is, en waaraan dus zo veel mogelijk mensen bijdragen. Elk talent is belangrijk en nodig. Wij gaan dan ook uit van wat mensen wél kunnen in plaats van wat ze níet kunnen. Wie verantwoordelijkheid kan nemen, moet die ook nemen. **Wie kan werken, moet werken.** Werken verhoogt de eigenwaarde en het zelfvertrouwen en is de beste garantie om weg te raken en te blijven uit de armoede.

Voor sommige werkzoekenden is gesubsidieerde tewerkstelling in de sociale economie het meest aangewezen, anderen kunnen aan de slag in de reguliere economie met of zonder ondersteuning, nog anderen willen graag zelfstandige worden. Daarom leiden we werkzoekenden naar de meest geschikte positie toe: naar de reguliere arbeidsmarkt, naar de sociale economie, maar evenzeer naar een eigen zaak. In de sociale economie zetten we zoveel als mogelijk in op doorstroming naar jobs in de reguliere economie.

Door iedereen te laten participeren, naar eigen kennen en kunnen, wordt de sociale zekerheid verzekerd en worden het individu en zijn gezin versterkt. **Mensen die minder geluk hebben, vangen we beter op** en helpen we op weg om zo snel mogelijk opnieuw zelfredzaam te worden. Voor wie zorgafhankelijk blijft en geen beroep kan doen op een eigen netwerk, zorgen we voor professionele opvang.

1.1.2.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Activerend ontslagrecht

- ✎ Vandaag blijven nog te veel werknemers in de kou staan wanneer ze getroffen worden door ontslag. Ze worden soms zelfs gestimuleerd om inactief te blijven door bvb. brugpensioen of allerlei vergoedingen bovenop hun werkloosheidsuitkering. We zetten het passief ontslagrecht om in **actieve begeleiding** naar nieuw werk. Dat doen we door elke getroffen werknemer vanaf het ogenblik dat het ontslag bekend is, gepaste persoonlijke en intensieve begeleiding te geven, ongeacht de grootte van de onderneming. Collectief en individueel ontslag worden zoveel als mogelijk gelijk behandeld. De drempels om snel een nieuwe job te zoeken nadat een herstructurering of sluiting werd aangekondigd, moeten weggenomen worden. Met ontslag bedreigde werknemers die snel ergens anders aan de slag gaan, moeten bijvoorbeeld kunnen meegenieten van de voordelen uit een sociaal akkoord.

Werklozen opvangen, stimuleren en activeren

- ✎ We hervormen het voornamelijk passieve uitkeringsbeleid naar een echt activeringsbeleid door zowel jonge als oudere werkzoekenden een intensieve begeleiding op maat te geven en de controle op de beschikbaarheid voor werk te versterken.
- ✎ Om het verzekeringsprincipe in de werkloosheid te herstellen, maken we de duur van de werkloosheidsuitkering afhankelijk van het aantal voordien gewerkte jaren, met een maximum van twee jaar.
- ✎ Tegelijk versterken we de activering, beroepsopleiding en arbeidsintegratie van werkzoekenden.
- ✎ In de **eerste fase** van de werkloosheid, met de vermelde maximumduur van twee jaar, vangen we de werkloze financieel beter op door een hoger vervangingsratio. Dit zorgt ervoor dat de uitkering dichterbij het loon dat de werknemer kreeg toen hij/zij actief was. Zo beperken we aanzienlijk de sociale en financiële impact van werkloos worden.
- ✎ De aandacht gaat ook in de **eerste fase** onmiddellijk naar reactivering. De werkzoekende zal bij voorkeur een opleiding aangeboden krijgen die leidt naar tewerkstelling in een knelpuntberoep. In deze opleiding wordt eveneens een sollicitatietraining voorzien. In deze begeleidingssessie worden ook alle sollicitatiekanalen voorgesteld en worden werkzoekenden actief begeleid bij het gebruik ervan.
- ✎ Lukt dat niet, dan krijgt hij in de **tweede fase** een lagere forfaitaire activeringsuitkering, een aangepaste opleiding en begeleiding naar nieuw werk. Deze activeringsuitkering is beperkt tot één jaar of de duur van de opleiding.
- ✎ We versterken het sluitend taalbeleid voor werkzoekenden. Omdat een gebrekkige kennis van het Nederlands en het Frans een grote drempel is naar tewerkstelling, voeren we een **verplichte taalttest** in voor alle anderstalige werkzoekenden. Bij onvoldoende kennis van het Nederlands of Frans voorzien we een opleiding in een begeleidingstraject bij VDAB of partners van VDAB. Deze kan geïntegreerd worden met een beroepsopleiding of op de werkvloer.
- ✎ Jaarlijks herzien Bruxelles Formation, VDAB en hun partners het opleidingsaanbod in functie van de knelpuntberoepen.
- ✎ De inschakelingsuitkering voor jonge schoolverlaters (**wachtuitkering**) laten we uitdoven. In de plaats hiervan garanderen we jonge werkzoekenden binnen de vier maanden een persoonlijke ondersteuning bij het zoeken naar een job, een

intensieve begeleiding, beroepsopleiding of (tijdelijke) werkervaring. Tegelijk verwachten we van hen dat ze positief meewerken aan dit traject naar een nieuwe job. Jongeren die met onvoldoende kwalificaties op de arbeidsmarkt komen, laten we via werkpleklers in een niet-schoolse context de vereiste competenties en werkattitudes verwerven (zoals in team werken, op tijd komen, ...).

- ☝ We zetten vooral in op de activering van jongere werkzoekenden, maar vergeten verliezen daarbij oudere werklozen niet uit het oog.
- ☝ We leiden werkzoekenden naar de meest geschikte positie: de reguliere arbeidsmarkt, de sociale economie, een eigen zaak. Voor werkzoekenden die het moeilijk hebben om de stap naar (betaald) werk te zetten (bv. wegens medische, psychische, psychiatrische problematiek) zorgen we voor een combinatie van welzijns- en zorgbegeleiding met voorbereidende stappen naar werk.
- ☝ Actiris moet structureel inzetten op samenwerking met het bedrijfsleven. De bedrijven stellen daarbij stageplaatsen en opleidingen open voor jongeren en laagopgeleiden, terwijl Actiris de selectie van kandidaten regelt. De bestaande pilootprojecten (Delhaize, MIVB, Fnac...) hebben aangetoond dat het een formule is die tot resultaat leidt.
- ☝ We moedigen ondernemingen actief aan om personen met een beperking beter te integreren op de werkplek, en ondersteunen hen daarin. We vragen werkgevers om vooral te kijken naar wat werknemers wél kunnen en niet enkel oog te hebben voor wat ze niet kunnen.
- ☝ Om meer mensen met een arbeidshandicap aan het werk te helpen, zal de Vlaamse overheid een extra inspanning leveren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Vanuit de visie van maatwerk staat niet meer de instelling (beschutte werkplaats) maar de persoon centraal. N-VA zet in op een optimale doestroom van personen met een beperking naar de reguliere arbeidsmarkt. Voor wie dit (nog) niet mogelijk is voorzien we aangepaste tewerkstelling op maat (in een Beschutte of Sociale Werkplaats), voor wie dit haalbaar is stimuleren we de doorstroom naar een reguliere job.
- ☝ Om knelpuntvacatures en knelpuntberoepen beter in te vullen, bieden we in samenwerking met ondernemen een maatgerichte opleiding aan werkzoekenden, onder meer door opleiding op de bedrijfsvloer, in bedrijfsscholen,... Zo versterken we de competenties van werkzoekenden in functie van wat de arbeidsmarkt echt nodig heeft en kan de uitstroom naar werk na een knelpuntopleiding verder toenemen.

- ✎ We betrekken de sociale partners bij het beheer van Actiris, maar diensten en maatregelen waarop ze zelf een beroep doen, kunnen niet door hen beheerd worden. Sinds 1991 sluit Actiris partnerships met diverse actoren op de Brusselse arbeidsmarkt. De partners begeleiden specifieke doelgroepen. Actiris heeft een zeer ruim dienstenaanbod met méér dan 170 partners ontwikkeld uit de openbare of privésector. De wildgroei aan partnerovereenkomsten verhindert een efficiënte werking en veroorzaakt onnodige kosten, omdat in de subsidies van Actiris telkens opnieuw overhead wordt verrekend. De projectoproepen moeten over grotere groepen werkzoekenden gaan, waardoor het aantal partnerovereenkomsten en dus het aantal partners drastisch naar omlaag kan.
- ✎ Tegenover het recht op begeleiding op maat en werkloosheidsuitkering staat de verplichting en verantwoordelijkheid van de individuele werkzoekende om actief werk te zoeken. Na de overheveling van de bevoegdheid voor de controle en sanctionering van werklozen van RVA naar Actiris in uitvoering van de 6^e staatshervorming wordt de lokale Actiris-consulent die de werkzoekende begeleidt, ook bevoegd om het **zoekgedrag te controleren**. Indien een werkzoekende onvoldoende inspanningen levert of afspraken niet nakomt, bijvoorbeeld door te weigeren een taal cursus te volgen, legt Actiris een sanctie op.
- ✎ In Brussel staan tegenover elke vacature voor laaggeschoolden 112 werkzoekenden. 15 % van de Brusselaars pendelt naar Vlaanderen (10%) of Wallonië (5%). Om deze **interregionale mobiliteit** verder te stimuleren sluiten het Brussels Gewest na een nieuw interregionaal samenwerkingsakkoord over de uitwisseling van vacatures, en de actieve toeleiding en technische en taalstages voor werkzoekenden. We blijven dus inzetten op uitwisseling van vacatures tussen Brussel en Vlaanderen. We doen dit in steeds **grotere mate én verder dan Vlaams-Brabant**. Om de bereikbaarheid van, met name, de luchthaven te vergroten voor Brusselse werkzoekenden, blijven we inzetten op bijkomend openbaar vervoer naar de luchthaven.

Sociale bijstand activeren

- ✎ Wanneer we de werkloosheidsverzekering hervormen naar buitenlands voorbeeld, moeten we tegelijk de sociale bijstand moderniseren tot een activerend stelsel in plaats van louter een ultiem sociaal vangnet.
- ✎ We voeren een versterkt activeringsbeleid voor **leefloners**. De OCMW-begeleiders die in het kader van artikel 60 en 61 van de OCMW-wetgeving leefloners begeleiden naar een passende job (zoals groendienst, poets- of thuishulp, klusjesdiensten,...) schakelen we in de lokale Actiris-antennes in. Zo vermijden we dubbelwerk en zorgen we voor een optimale doorstroom naar reguliere jobs.

- ✎ We koppelen het recht op sociale bijstand aan de plicht om gemeenschapsdienst te verrichten. Wie als leefloner niet voltijds betrokken is bij activering of hiervoor niet meteen in aanmerking komt, moet gemeenschapsdienst verrichten. Het uitgangspunt is dat mensen maximaal betrokken blijven bij de arbeidsmarkt, niet sociaal geïsoleerd raken en hun eigenwaarde niet verliezen.
- ✎ We maken de sociale bijstandsuitkering armoedebestendig en verhogen ze tot de Europese armoedegrens, rekening houdend met de toegekende (sociale) voordelen.
- ✎ Een moderne visie op sociale bijstand houdt ook een modernisering in van de 'toetsing van de bestaansmiddelen' zoals we die kennen bij het leefloon en het OCMW. De eigen bewoonde gezinswoning is vandaag al grotendeels uitgesloten van de vermogenstoets. Wij sluiten ze volledig uit.
- ✎ De hefboomen om over te gaan tot sanctionering of om voorwaarden op te leggen aan sociale bijstand zitten vandaag verspreid over verschillende overheden. De regelgeving wordt best gebundeld op Brussels regionaal niveau.

Sociale economie

- ✎ Recht op werk vergt bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen. Voor wie het haalbaar is, is integratie in het regulier economisch circuit de eerste doelstelling. Voor wie dat niet of niet meteen een haalbare kaart is, is een belangrijke rol weggelegd voor diverse initiatieven in de sociale economie. Vanuit het principe dat de persoon centraal staat, geven we een rugzakje of persoonsgebonden loonkostenpremie in verhouding tot het rendementsverlies van elke doelgroepwerknemer. Iedereen kan zijn of haar ondersteuning meenemen naar het reguliere arbeidscircuit. Werknemers in de sociale economie die in staat zijn om door te stromen naar regulier werk, moeten daartoe de kans krijgen en die ook grijpen.
- ✎ We geven financiële ondersteuning aan de sociale economiebedrijven, in relatie met de gestelde doelen en de gemaakte vooruitgang. De steun moet ten goede komen van wie haar het meest nodig heeft, anders dreigt een versnippering van de middelen over een té ruime doelgroep. Ter wille van de rechtsgelijkheid en transparantie vereenvoudigen we de subsidiemaatregelen. Sociale economiebedrijven werken transparant en marktconform na compensatie van het productiviteitsverlies door subsidiëring.
- ✎ De Brusselse minister die bevoegd is voor Werk is dat ook voor Sociale Economie.
- ✎ Na de zesde staatshervorming wordt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest volledig bevoegd voor de Gesubsidieerde Contractuelen (GESCO), van wie er ongeveer

9.700 zijn. De **GESCO's** die vandaag reguliere overheidstaken uitvoeren bij lokale besturen regulariseren we door een deel van de betrokken loonsubsidie over te dragen aan het personeelsbudget van het betrokken bestuur. Een aantal GESCO's schakelen we om naar een programma van tijdelijke werkervaring dat maximaal is gericht op doorstroom naar reguliere jobs. De overige GESCO's laten we uitdoven door de huidige werknemers bij vertrek of pensionering niet te vervangen.

- ☝ Het stelsel van **Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen (PWA)** is in de praktijk vaak een werkloosheidsval voor de betrokken langdurig werklozen. Na de overheveling ervan in het kader van de zesde staatshervorming laten we het PWA-stelsel uitdoven en opgaan in de bestaande maatregelen. Voor poetshulp bij particulieren kan dat in de dienstencheque-ondernemingen van de betrokken gemeenten en OCMW's.

Een moderne arbeidsmarkt

- ☝ Onze arbeidsmarkt is te rigide. Een grondige aanpassing van het **arbeidsrecht** dringt zich op, zodat ondernemingen flexibel kunnen inspelen op de snel wijzigende economische omstandigheden en werknemers hun eigen loopbaan in handen kunnen nemen. We kijken na of de bestaande regels nog nodig zijn, of ze niet eenvoudiger kunnen en of er geen onnodige verschillen tussen sectoren of grote en kleine ondernemingen zijn ontstaan.
- ☝ We richten één Brusselse en één federale inspectiedienst voor sociale en arbeidswetgeving op, die de huidige negen diensten vervangt.
- ☝ Met een **eengemaakt statuut** voor werknemers en ambtenaren zorgen we voor een gelijke behandeling en een hogere mobiliteit tussen de publieke en private sector. Dezelfde sociale wetten gelden voor alle werknemers. Dat maakt ondernemen en werken een stuk eenvoudiger.
- ☝ We nemen maatregelen om flexibele contracten voor beperkte prestaties (gekoppeld aan lage loonkosten) mogelijk te maken, ook binnen de overheid. Daarnaast kiezen we voor annualisering van de arbeidstijd, een soepele inzet van uitzendkrachten en een uitbreiding van de terbeschikkingstelling van werknemers. We voorzien hierbij in voldoende sociale bescherming zowel voor vaste werknemers als voor uitzendkrachten en werknemers in tijdelijke en flexibele contracten.

Focus niet op passieve, maar op actieve migratie

- ☝ De Brusselse arbeidsmarkt stopt niet aan de grenzen. Samenwerking met Vlaanderen, Wallonië de buurlanden en de rest van Europa is aangewezen. We blijven vanzelfsprekend eerst inzetten op de activering van de eigen

arbeidsreserve en een verhoging van de interregionale mobiliteit met Vlaanderen en Wallonië (*cf. supra*).

- ✎ In een actieve economische migratie staan het profiel en de competenties van de migrerende werknemers centraal, en dus niet de (bilaterale) akkoorden met de landen van herkomst (*zie ook Hoofdstuk 2.2*).

1.1.3. **Werken aantrekkelijk maken**

1.1.3.1. *Visie*

Niet alleen het loon, ook de kwaliteit van de arbeid is van belang. Zeker wanneer we willen dat werknemers langer en graag aan de slag blijven, moeten ze zich goed voelen op hun werkplek, hun competenties kunnen gebruiken en kunnen (bij)leren.

Om te voorkomen dat werknemers vastgeroest, uitgeblust of uitgeput de arbeidsmarkt verlaten, voeren we een aantrekkelijk loopbaanbeleid en maken we het mogelijk om *anders* te werken.

De N-VA wil werk maken van een gezonde combinatie tussen arbeid en gezin, en dit voor diverse gezinssituaties, zoals alleenstaande ouders, tweeverdieners met jonge of oudere kinderen, nieuw samengestelde gezinnen, enz. Een nieuw wettelijk kader biedt werknemers de kans om hun dagelijkse puzzel arbeid-gezin-vrije tijd te leggen, en werkgevers de flexibiliteit om te kunnen inspelen op de snel veranderende markt.

1.1.3.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Werken aan een loopbaan

- ✎ We willen alle Brusselaars maximaal ondersteunen om hun eigen loopbaan in handen te nemen en optimaal vorm te geven. We bieden loopbaanondersteuning aan al wie werkt, werk zoekt of wie zijn of haar job verliest.
- ✎ Met het oog op een coherent opleidingsbeleid integreren we de verschillende Vlaamse instrumenten (opleidingscheques, betaald educatief verlof, opleidingskrediet,...) in één Vlaams instrument dat werkenden in staat stelt zich bij te scholen of te heroriënteren. De ondersteuning is maatgericht en kan bestaan uit financiële ondersteuning, bijkomend verlof of een combinatie van beide.
- ✎ Om eenieder de ruimte te geven om zijn loopbaan op maat uit te werken, kent de overheid een opleidingsbudget toe waarbij de werknemer zelf kiest bij welk bedrijf of bij welke organisatie hij/zij opleiding volgt.

Arbeid en gezin combineren

- ✎ **Dienstencheques** zijn een belangrijk instrument om werk en gezin te kunnen combineren, in het bijzonder voor de werkende Brusselaar met kinderen. Om de betaalbaarheid te verzekeren, sturen we het stelsel bij vanuit drie doelstellingen: de combinatie werk-gezin, de strijd tegen het zwartwerk en de activering van laaggeschoolde en langdurig werkzoekenden. De prijs van de dienstencheques blijft op 9 euro per uur. We behouden ook de fiscale aftrekbaarheid. Een verdere prijsverhoging zou de klanten en hun poetshulp immers opnieuw naar zwartwerk drijven.
- ✎ We versterken de toeleiding van werkzoekenden naar het dienstencheque-circuit. Via strikte erkenningscriteria en controle vermijden we fraude bij dienstenchequebedrijven.
- ✎ Om arbeid en gezin te helpen combineren bieden we werknemers de nodige tijd en ruimte om af en toe bij te tanken, om opleiding te volgen, om de zorg voor jonge kinderen of zorgbehoevende ouders op te nemen. De rechten die een werknemer opbouwt, vullen een rugzak die hij kan gebruiken om tijdelijk minder te werken.
- ✎ Enkel voor 'gemotiveerde' onderbrekingen voor ouderschap, zorg of opleiding voorzien we een vervangingsinkomen (bij RVA) en een gelijkstelling met gewerkte dagen voor de pensioenopbouw. We verzekeren de betaalbaarheid van het tijdskrediet en loopbaanonderbreking door de excessen eruit te halen. Een sabbatjaar of wereldreis maken kan bijzonder verrijkend zijn voor jezelf, je loopbaan en je omgeving, maar de sociale zekerheid moet hiervoor niet tot 650 euro per maand te betalen. Jonge en oudere werknemers uit de publieke en private sector worden in ons voorstel gelijk behandeld.
- ✎ We stimuleren telewerk, **thuiswerk** en satellietkantoren.
- ✎ We moedigen ondernemingen en bedrijventerreinen aan om hun werknemers een wasserij, crèche of strijkdienst aan te bieden.

1.1.4. De pensioenen verzekeren

1.1.4.1. Visie

Gelet op de stijgende levensverwachting, de vergrijzing en de oplopende kostprijs voor de sociale zekerheid rest ons geen andere keuze dan met z'n allen meer en langer aan de slag te gaan en te blijven.

De grondige pensioenhervorming waarvan al zo lang sprake is moet er de komende jaren ook écht komen.

Het pensioen moet belonen wie gewerkt heeft. Het wettelijk pensioen (de eerste pijler) zorgt daarbij voor solidariteit over de generaties heen en blijft in onze pensioenhervorming de basis voor het behoud van de levensstandaard op de oude dag.

1.1.4.2. *Verandering voor Vooruitgang*

- ✎ We versterken de leefbaarheid van de **eerste pensioenpijler** door bij de pensioenberekening meer rekening te houden met de betaalde bijdragen, de evolutie van de draagkracht van de actieve bevolking en de evolutie van de levensverwachting. De techniek die we voorstellen is die van het rugzakprincipe, een berekening waarbij langer werken en meer bijdragen steeds leiden tot een hoger pensioen.
- ✎ De **pensioenleeftijd** blijft op 65 jaar, een volledige loopbaan bedraagt 45 jaren.
- ✎ Wie 65 jaar is en 45 jaar heeft bijgedragen, krijgt de keuze: hij kan van een volwaardig pensioen genieten of hij kan blijven werken onder dezelfde voorwaarden (fiscaal en parafiscaal) als de andere werkenden die actief zijn. In dat geval krijgt hij zijn pensioen, combineert hij dit met zijn aanvullend loon, maar bouwt hij geen extra pensioenrechten op. Zo creëren we een win-winsituatie waarbij de werknemer extra inkomsten kan verwerven, terwijl de sociale zekerheid verder wordt gefinancierd met sociale bijdragen.
- ✎ Wie 65 jaar is en nog geen 45 jaar bijgedragen heeft, kan er eveneens voor kiezen om te blijven werken. Zo kan hij verdere pensioenrechten opbouwen (tot loopbaan van 45 jaar) om een volledig pensioen te verwerven.
- ✎ Wie nog geen 65 jaar is, kan in bepaalde gevallen toch reeds op pensioen. We beperken de mogelijkheid om vervroegd met rustpensioen te gaan echter tot maximaal vijf jaar, dus vanaf 60 jaar. Wie gebruik maakt van deze mogelijkheid krijgt een vermindering (malus) van het pensioenbedrag. Deze malus wordt berekend op basis van het aantal jaren vervroegde uittreding (als compensatie voor de kortere loopbaan dan 45 jaar) en op basis van het gemiddeld aantal verwachte levensjaren dat men een pensioen geniet (als compensatie voor het feit dat de niet-65 jarige langer pensioen zal genieten).
- ✎ De tweede pijler (de aanvullende verzekering via de werkgever) en derde pijler (individueel pensioensparen) vormen een belangrijke aanvulling van het wettelijke pensioen en zorgen voor een gezonde mix bij de opbouw van het pensioen. We vrijwaren de gunstige fiscale behandeling van de aanvullende verzekering en het pensioensparen.

- ✎ We garanderen dat het **minimumpensioen** voor wie het echt nodig heeft. Het wordt opgetrokken tot op het niveau van de armoedegrens, zoals Europees gedefinieerd, rekening houdend met de toegekende sociale voordelen.
- ✎ De verschillende pensioenstelsels (uit de private en publieke sectoren) laten we geleidelijk naar elkaar toegroeien. Iedereen bouwt volgens dezelfde principes pensioenrechten op, ongeacht of hij/zij werkt als werknemer, ambtenaar of zelfstandige. Gelijke bijdragen scheppen gelijke rechten.
- ✎ Een derde van de wettelijke pensioenrechten is vandaag gebaseerd op 'gelijkgestelde periodes' waarvoor geen arbeidsprestaties noch sociale bijdragen geleverd werden. Het lijkt geen twijfel dat een wereldreis maken of een sabbatjaar nemen een bijzonder leerrijke en vruchtbare ervaring kan zijn, maar wie intussen wél bijdragen blijft betalen, moet hier niet voor opdraaien. Daarom zullen we grondig wieden in de wildgroei van gelijkgestelde periodes, zoals de gelijkstelling voor zeer langdurig werklozen (langer dan twee jaar). Periodes van ziekte of onderbreking van de loopbaan voor zwangerschaps- en ouderschapsverlof worden wel gelijkgesteld voor de pensioenopbouw.
- ✎ We laten het **brugpensioen** uitdoven. Het brugpensioen legt een loodzware en onhoudbare last op de schouders van de komende generaties en op de toekomst van onze sociale zekerheid. Enkel het vervroegd pensioen vanaf 60 jaar, zoals hoger beschreven, blijft mogelijk.
- ✎ In geval van scheiding realiseren we een gelijke verdeling ('*splitting*') van pensioenrechten tussen gehuwden en samenwonenden.
- ✎ Langer werken moet hand in hand gaan met betere en andere tewerkstellingskansen voor oudere werknemers, zoals mentorschap voor jonge collega's. Met specifieke arbeidsregimes, aangepaste arbeidsomstandigheden en aangepaste loonkosten kunnen langer werken op hogere leeftijd mogelijk maken.

1.2. Ondernemen belonen

Volgens de *Global Entrepreneurship Monitor (GEM)*, richt amper 8% van de volwassenen in België een onderneming op of is van plan dat te doen, tegenover een Europees gemiddelde van 12%. Zorgwekkend is dat de private sector niet meer in staat lijkt te zijn banen te creëren. De Nationale Bank schrijft in haar jongste economische vooruitzichten: "*Gedurende heel 2014 zal er netto bijna geen banencreatie plaatsvinden*".

De redenen daarvoor zijn bekend: ons **fiscaal systeem** ontmoedigt zelfstandigen en ondernemers in plaats van ze aan te moedigen. Het remt de groei in plaats van die te stimuleren. Het is complex in plaats van eenvoudig. Het verhoogt de lasten in plaats van ze te verlagen. Het nominale tarief van de vennootschapsbelasting in België ligt met

33,99% bijvoorbeeld een stuk hoger dan het gemiddelde in de EU (22,8%) of de OESO (25,3%). Ook het effectieve tarief ligt in vele landen lager.

Daarbovenop wegen vele concurrentiële nadelen op onze bedrijven en onze economie. De ontspoorde loonkosten zijn de belangrijkste handicap. We gaan er verder in deze tekst dieper op in (zie 1.3). De energieprijs legt een extra last op ondernemingen. Ze is hoger dan in andere Europese landen. Dat komt mede door de hoge distributietarieven, transportkosten en financiering van de ondersteuning voor hernieuwbare energie. Onze kostenhandicaps worden nog versterkt door de lage concurrentiedruk in enkele sectoren, concurrentiebeperkende regels en een zwakke mededinging.

Brussel kan bogen op een aantal **belangrijke sterktes**: de meervoudige hoofdstedelijke functie, de aanwezigheid van internationale instellingen en bedrijven, een sterk uitgebouwde diensteneconomie en verschillende universitaire instellingen. Brussel is de vijfde zakenstad van Europa en staat wereldwijd op de vijftiende plaats inzake zakelijke dienstverlening. Er is tevens een internationale trend waarneembaar waarbij economische activiteiten zich meer en meer concentreren in en rond grootstedelijke centra. Brussel is een belangrijke economische speler. In totaal telt het gewest 85.000 ondernemingen (2011).

De kwaliteit van ons **onderzoek & ontwikkeling** (O&O) kan het kostenconcurrentienadeel enigszins compenseren. De Vlaamse regering verhoogde de afgelopen jaren haar O&O-budget met 220 miljoen euro, maar het private O&O-aandeel uit de industrie is afgenomen. Brussel doet zeker niet beter. Terwijl in de EU het gemiddelde aandeel van investeringen in O&O iets meer dan 2 procent van het bruto binnenlands product (bbp) bedraagt, haalt Brussel amper 1,49 procent (2010). Het lage investeringspercentage van de private sector verklaart voor een groot deel deze resultaten. Zo haalt in Brussel de private sector een aandeel van slechts 0,8 procent bbp, tegenover een gemiddelde van 1,2 procent in de EU en zelfs 1,7 procent in Vlaanderen. Een belangrijke verklaring hiervoor is de geringe deelname van Brusselse ondernemingen aan de verschillende subsidieprogramma's.

Globaal gesproken worden de schaarse middelen die er zijn, te versnipperd ingezet en de talrijke initiatieven en instrumenten kennen significante overlappingsen. Gebrekkige output en valorisatie zijn hiervan het gevolg.

Dat alles leidt ertoe dat Vlaanderen en Brussel op de verschillende internationale concurrentielijsten steeds dieper wegzakken. Vandaag zien we steeds meer directe investeerders naar onze buurlanden trekken.

Brussel gaat gebukt onder een **toenemend handelstekort**. In 2011 werd voor 5,5 miljard euro uitgevoerd, terwijl voor 11,2 miljard euro werd ingevoerd. Bovendien is de impact van de buitenlandse investeringen op de creatie van banen in Brussel ronduit

teleurstellend. Met gemiddeld één extra job per vestiging scoort Brussel sterk onder het Belgische gemiddelde van 23 jobs per investering.

Volgens Graydon heeft in 2013 één op de 45 Brusselse bedrijven de boeken moeten neerleggen. Dat is aanzienlijk meer dan in Vlaanderen (i.c. één actieve onderneming op 98) en Wallonië (i.c. één op de 80). De stijging van het aantal **faillissementen** in 2013 is ook veel sterker in Brussel (17,65 procent) dan in de rest van Vlaanderen (6,75 procent). Verder is er een netto-uitstroom aan ondernemingen aangezien de laatste jaren meer bedrijven het Brussels-Hoofdstedelijk Gewest verlieten dan er bij kwamen.

Bovenop de eerder vermelde handicaps (fiscaal systeem en concurrentiële nadelen), worden de Brusselse ondernemingen geconfronteerd met een aantal **structurele handicaps**. Deze zwaktes en bedreigingen voor de Brusselse economie betreffen: de sterke versnippering van het beleid over het grondgebied (met 19 gemeenten en ongeveer 800 lokale taksen en een belastingdruk op bedrijven en zelfstandigen die met een factor zeven varieert tussen de verschillende gemeenten); acute schaarste aan bedrijventerreinen, met beperkte en uitdovende uitbreidingsmogelijkheden; beperkt aanbod van steunmaatregelen (zeker in vergelijking met Vlaanderen); lange, complexe procedures voor vergunningen, die vaak samengaan met strenge eisen (ook soms op het vlak van milieu en natuur) en vaak verdeeld zitten op zowel gewestelijk als gemeentelijk niveau (met vertragingen en menigverschillen als gevolg); onaangepast beleid inzake nieuwe kantoren (zoals overaanbod, onderbezetting, hoge kantoorbelasting en soms verouderde infrastructuur); slecht imago van Brussel als ondernemersstad (met allerlei belastingen, dossiers die voor jaren politiek geblokkeerd zijn, de recente weerstand tegen 4G, aanslepende infrastructuurwerken, enz.);...

De uitdagingen voor de Brusselse economie stellen zich nog scherper met het ontbreken van ambitie en een toekomstvisie en de vaak moeizame dialoog tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Europese instellingen, tussen het Gewest en sommige van zijn eigen gemeenten, en het gebrek aan overleg met het omringende Vlaamse Gewest.

Meer ondernemingen betekent echter meer jobs, meer mensen aan de slag, meer betaalde bijdragen. Dát is de reden waarom we mensen die verantwoordelijkheid nemen en werken, ondernemen, sparen en investeren weer moeten belonen.

1.2.1. *Ondernemen stimuleren*

1.2.1.1. *Visie*

Wie een eigen zaak begint of een onderneming leidt, steekt de nek uit en neemt verantwoordelijkheid. Dat willen wij beloond en ondersteund zien in plaats van gewantrouwd en bestraft. Want ondernemen creëert toegevoegde waarde en werkgelegenheid, zorgt voor inkomen en winst, en scheidt zo welvaart én welzijn. Daarom

zijn er mensen nodig die ondernemen. Daarom moet de overheid mensen die ondernemen aanmoedigen in plaats van ontmoedigen, belonen in plaats van bestraffen.

Ondernemers en zelfstandigen snakken naar rechtszekerheid. Ze willen weten waar ze aan toe zijn – vandaag maar vooral ook morgen en overmorgen. De overheid moet hen die rechtszekerheid geven. Dat geldt in de eerste plaats voor de belastingen. Het fiscaal stelsel moet stabiel zijn. Eenvoudig ook. En vanzelfsprekend met zo laag mogelijke tarieven. Het moet ook beter in staat zijn om investeringen aan te trekken. Brussel moet een aantrekkelijke locatie blijven voor onderzoekscentra, hoofdkwartieren en andere belangrijke beslissingscentra.

Innovatie, onderzoek en ontwikkeling zijn essentieel om economische groei te genereren. Elke overheidseuro die in O&O wordt geïnvesteerd, zorgt voor een multiplicatoreffect waarbij private investeringen in O&O worden aangetrokken. De vermarkting, valorisatie en commercialisatie van onderzoek en innovatie versterken ons economisch weefsel.

Brussel is een **belangrijke speler op het vlak van innovatie en onderzoek en ontwikkeling (O&O)**. Zo is in ons land het aandeel van onderzoekers en werknemers in O&O in de totale tewerkstelling het grootst in Brussel. Alle technologiebedrijven samen stellen in Brussel immers meer dan 30.000 mensen tewerk.

Toch is dit potentieel onderbenut. Het aandeel investeringen in O&O is immers erg laag (*cf. supra*).

Om te kunnen groeien en investeren, hebben bedrijven kapitaal nodig, hetzij uit eigen middelen, hetzij uit externe financiering. De overheid kan bedrijven daarin ondersteunen. Dat kan door de vorming van eigen vermogen aan te moedigen of door de toegang tot externe financiering te vergemakkelijken.

In Brussel is er volgens de N-VA nood aan een visionair plan voor de uitbouw van een **modern industrieel beleid** dat is aangepast aan de huidige noden van de ondernemerswereld. Een werkelijke **re-engineering van het economische weefsel** moet ons in staat stellen om tot betekenisvolle doorbraken te komen en het economisch potentieel van onze hoofdstad volledig uit te spelen.

1.2.1.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Fiscaal pact

- ✎ We draaien verschillende asociale **pestbelastingen** meteen terug: de verhoogde liquidatiebonus van 10 naar 25%, de buitensporige '309% boetes', de belastingverhoging voor 'voordelen van alle aard',...

- ☞ We sluiten een **transparant “Fiscaal Pact”** met de ondernemingen. Zo leggen we de spelregels voor een periode van vijf jaar vast en waarborgen we de bedrijven een stabiele, rechtszekere en ondernemingsvriendelijke fiscaliteit. Een breuk met het verleden. De voorbije decennia is er jaarlijks – de jongste tijd zelfs meerdere keren per jaar – ingegrepen in de ondernemingsfiscaliteit.
- ☞ Vandaag moet de belastingadministratie de fiscale wetten steeds meer naar eigen goeddunken interpreteren en worden ondernemingen anders behandeld naarmate ze een andere fiscale inspecteur hebben. Eenvoudiger, duidelijker, competitiever en rechtvaardiger. Zo’n fiscale wetgeving hebben wij nodig.
- ☞ Met het “Fiscaal pact” brengen we het nominaal tarief van de vennootschapsbelasting onder de 25%. We financieren dit door aftrekposten te schrappen.
- ☞ De **vennootschapsbelasting** kan rechtvaardiger. Sommige ondernemingen verschuiven hun winsten over de landsgrenzen waardoor zij verhoudingsgewijs heel wat minder vennootschapsbelasting betalen dan lokale KMO’s. We steunen ten volle Europese initiatieven om elk bedrijf belastingen te doen betalen daar waar het zijn winst effectief realiseert. Bovendien werken we overmatige schuldfinanciering van participaties of winstverschuiving via misbruik van 'transfer pricing' (dit zijn de prijzen van goederen, diensten en rechten die gecontroleerde of aanverwante rechtspersonen aan elkaar leveren) maximaal tegen.
- ☞ De **notionele intrestaftrek** is een goedbedoelde maatregel, namelijk de financiering met eigen vermogen bevorderen, maar oneigenlijk gebruik ondergraaft de oorspronkelijke doelstellingen. We willen de notionele aftrek vervangen door een lager tarief in de vennootschapsbelasting en daarbovenop hogere aftrekken voor innovatieve ondernemingen en verankeraars die hier jobs creëren.
- ☞ Onze instrumenten om specifieke vennootschapsvormen en internationale ondernemingen aan te trekken, stemmen we in elk geval af op de evolutie in de buurlanden en in de rest van Europa.
- ☞ We hadden lange tijd een gunstig fiscaal beleid voor holdings en hoofdkwartieren. Om opnieuw de concurrentie te kunnen aangaan met de buurlanden, trekken we de huidige DBI-vrijstelling (de vrijstelling voor dividenden waarop al belasting is betaald) op tot 100% (in plaats van 95%). We verhogen de innovatie-aftrek en stimuleren de opbouw van het eigen vermogen door winsten die in de onderneming blijven deels vrij te stellen van vennootschapsbelasting.
- ☞ De volgende jaren bouwen we de onroerende voorheffing op materieel en outillage af (zowel op lokaal als op gewestelijk vlak). *(zie ook hoofdstuk fiscaliteit).*

Financiering ondersteunen

- ☞ We moedigen ondernemingen, en dan vooral KMO's, aan om hun eigen vermogen te versterken. Daarom stellen we winsten die in de vennootschap blijven deels vrij van belastingen tot op het ogenblik van het uitkeren van de winst.
- ☞ We ontwikkelen bijkomende instrumenten om het mee-ondernemerschap te stimuleren. We maken het voor Brusselaars aantrekkelijk om te participeren in onze bedrijven. Zo versterken we de toegang tot kapitaal, verankeren we bedrijven en verhogen we betrokkenheid van Brusselaars bij ondernemen.
- ☞ We veralgemenen de vrijstelling voor inkomsten uit sparen, zodat ze ook geldt voor inkomsten uit onder meer aandelen en obligaties. Het vrijgestelde bedrag trekken we op tot 2.200 euro. Zo halen we spaargeld uit zijn winterslaap en laten het zijn weg vinden naar de ondernemingen.

Investeren in Onderzoek en Ontwikkeling

- ☞ Eén Brussels minister wordt bevoegd voor economie, innovatie en wetenschapsbeleid.
- ☞ Om het economisch groeipotentieel te verhogen, zetten we meer in op **onderzoek en ontwikkeling**. We stippelen een groeipad uit voor het bereiken van de drieprocentnorm tegen 2020 (3% bbp voor O&O), waarvan één procent komt van publieke investeringen. In de besteding van de O&O-middelen streven we naar een correct evenwicht tussen fundamenteel en toegepast onderzoek. Er komt een bredere invulling van het begrip innovatie (naast product- ook procesinnovatie) om meer impulsen te geven aan zowel KMO's als grote ondernemingen.
- ☞ We sluiten met het bedrijfsleven een **Brussels innovatiepact** dat investeringen in O&O door zowel de overheid als de ondernemingen stimuleert. Bij onderzoeksprojecten moet er, naast een kader voor fundamenteel onderzoek, voldoende aandacht zijn voor de doorstroom naar de industrie. Bij de financiering van instellingen en projecten staat het excellentieprincipe centraal. De gerealiseerde resultaten worden gemonitord.
- ☞ We maken in het beleid duidelijke keuzes voor specifieke sectoren en (sub)thema's die aansluiten bij de sterkten van de Brusselse industrie en de prioritaire thema's van de Europese Horizon 2020-strategie.
- ☞ We rationaliseren, optimaliseren en vereenvoudigen het innovatie-instrumentarium.

- ✎ Met het Brusselse innovatiebeleid spelen we meer in op internationale initiatieven en Europese onderzoeksprogramma's.
- ✎ Er wordt een specifieke internationaliseringsstrategie uitgetekend met het oog op het beter inschakelen van Brusselse ondernemingen en kennisinstellingen in internationale netwerken en partnerschappen binnen en buiten Europa (o.a. Eurocities, European Regional Research and Innovation Network en European Enterprise Network).
- ✎ De universitaire campussen en hogescholen spelen een belangrijke rol in het verder ontwikkelen van de Brusselse kenniseconomie.
- ✎ Voor innovatieve spelers zoals kmo's en micro-ondernemingen wordt de **begeleiding, coaching en ondersteuning verbeterd en beter gestructureerd**. Er wordt bekeken of er voldoende kritische massa is om groepen van ondernemingen, kennisinstellingen en andere relevante spelers samen te brengen in **nieuwe innovatieclusters en -platformen** die actief zijn in specifieke thematische niches. Gelet op de hoofdstedelijke functie bevinden zich ook veel hoofdkwartieren van bedrijven en beroepsfederaties in Brussel.
- ✎ Er wordt een systeem van **innovatiecheques** uitgewerkt om het investeren in innovatie en O&O te stimuleren. Met het systeem van innovatiecheques kunnen o.a. dienstverlening en advies inzake innovatie en O&O worden aangekocht.
- ✎ Het beleid ondersteunt onderzoekers en kenniswerkers. Ze vormen de basis van een innoverende economie. Een specifieke strategie schenkt aandacht aan loopbaanaspecten, aantrekkelijkheid van de carrière, flexibele arbeidsvoorwaarden, het aantrekken van buitenlandse talenten, loopbaanmobiliteit tussen ondernemingen en kennisinstellingen (zoals spin-offs), afstemming met en doorstroom naar de arbeidsmarkt (o.a. voor doctoraten), multidisciplinaire training en ervaringsuitwisseling met ondernemingen (zoals innovatiestages) en een efficiënte strategie inzake het toeleiden van jongeren naar STEM-richtingen die het accent leggen op exacte wetenschappen, toegepaste wetenschappen, techniek en/of ICT en wiskunde.
- ✎ De doorloopcyclus voor subsidieaanvragen wordt vereenvoudigd en versneld. Ondernemingen worden hierbij via gerichte begeleiding en communicatie begeleid.
- ✎ Ook van de overheid en haar administratie verwachten we een innovatieve werking. We maken dan ook eindelijk werk van een performant systeem van innovatief aanbesteden.
- ✎ De subsidiesteun wordt verlengd om het gehele innovatietraject af te dekken. Specifiek wordt de financiering van pilootomgevingen en tijdelijke proeftuinen en

het testen van nieuwe of verbeterde productieconcepten en -omgevingen mogelijk gemaakt. Ook haalbaarheidsstudies, de begeleiding voor het opstellen van dossiers en ontwerpen van *proofs of concept* zijn financierbaar.

1.2.2. *Ondernemers waarderen*

1.2.2.1. *Visie*

Zelfstandigen en ondernemers zijn mensen die het hoofd boven het maaiveld uitsteken. Door risico te nemen, te investeren en te ondernemen. Daarvoor verdienen zij respect en waardering. Vandaag worden zij geconfronteerd met een federaal beleid dat veeleer van misprijzen en minachting getuigt dan van respect en waardering.

Ook hier moet het roer om en moet de overheid het signaal geven dat ze ondernemen en ondernemers waardeert. Door bij jongeren ondernemingszin aan te kweken. Door beginnende ondernemers en zelfstandigen te steunen en zich bedrijfsvriendelijk te gedragen. Door zo weinig mogelijk administratieve lasten op de schouders van zelfstandigen en ondernemers te leggen. En vooral: door in alle beleid (*zie andere hoofdstukken*) rekening te houden met het bedrijfsleven.

1.2.2.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Ondernemingszin bijbrengen

- ✌ Ons onderwijs maakt de leerlingen van jongs af aan vertrouwd met en zet hen aan tot ondernemerschap en ondernemingszin.
- ✌ We herwerken en versterken de opleiding **bedrijfsbeheer**. Een goed businessplan, voldoende kennis over boekhouding en fiscaliteit, een onderneming commercieel kunnen beheren zijn essentieel om succesvol te zijn.

Een bedrijfsvriendelijke overheid

- ✌ Iedereen heeft er belang bij dat alle vormen van **fraude** correct en doortastend worden aangepakt. Maar inspectiediensten moeten zich daarbij in de eerste plaats als partner van de ondernemingen opstellen, zeker wanneer er sprake is van een eerste overtreding. Samen zoeken ze naar oplossingen.
- ✌ De overheid engageert er zich toe alle facturen te betalen binnen de 30 dagen.
- ✌ Via specifieke rondetafels betrekken we de Brussels ondernemerswereld bij het uittekenen van overheidsbeleid. Zo brengen we de noden en wensen van ondernemers zoveel mogelijk in rekening.

- ☞ Elke **starter heeft recht op begeleiding** vóór en tijdens de creatie van zijn onderneming
- ☞ Er komt een **KMO-pact** met een economische strategie voor KMO's en familiebedrijven. Het pact bevat maatregelen om knelpunten inzake ruimte, mobiliteit, vergunningen en de afstemming tussen onderwijs en de arbeidsmarkt aan te pakken.
- ☞ Er wordt ingezet op een aantal **specifieke polen** waar economische activiteiten worden samengebracht en nieuwe ontstaan. Enkele voorbeelden van concrete polen kunnen zijn: de Europese wijk, de Zuidwijk, de Noordwijk, Reyers, Thurn & Taxis, Heizel, Westland in Anderlecht, Kuregem en de Roodebeek-site in Sint-Lambrechts-Woluwe. Ook de kanaalzone (Anderlecht, Molenbeek en Brussel) moet het centrum worden van nieuwe industrie en mikken op kmo's die actief zijn in innovatieve sectoren. De Industriepool in Anderlecht en ICT-pool aan de Pleinlaan in Elsene worden uitgebreid.
- ☞ Er komt een eigen Brussels handelsvestigingsbeleid. Het belang van een leefbare stad met sterke kernen staat hierbij centraal. Het kan bijvoorbeeld gaan om de ondersteuning van zelfstandige ondernemers, nieuwe winkelprojecten, verfraaiingswerken, een betere bereikbaarheid, pandenbeleid en de verhoogde strijd tegen ongewenste winkelleegstand.
- ☞ Om de Brusselse economie te versterken (o.a. kmo's en economische opwaardering) wordt maximaal gebruikgemaakt van de Europese structuurfondsen (i.c. EFRO, Interreg en ESF 2014-2020). Om te vermijden dat inhoudelijk goed bevonden projecten door een tekort aan financiering niet kunnen doorgaan, is de tijdige beschikbaarheid van voldoende cofinanciering vanuit Brussel (zowel publieke als private middelen) belangrijk.
- ☞ De steun- en financieringsmaatregelen voor ondernemingen worden geoptimaliseerd en beoordeeld o.b.v. hun economische impact en jobcreatie.
- ☞ Om de energiefactuur van de ondernemingen te drukken, komt er naar analogie met de loonnorm een specifieke energienorm. (zie ook hoofdstuk energie)
- ☞ We bouwen een modern industrieel beleid uit door onderwijs, opleiding en arbeidsmarkt optimaal op elkaar af te stemmen, door in te zetten op innovatie, groeisectoren en groeilanden, en door de overheidssubsidies voor ondernemingen te herzien (hergroeperen van middelen, rationalisatie en effectmeting, moderne en open toewijzingsregels).

- ✎ Er moet niet alleen worden ingezet op de buurlanden en de BRIC-landen, maar tevens op het verkennen en bespelen van nieuwe, opkomende markten (o.a. in het Oosten en in Zuid-Amerika en Afrika). Dit alles moet gebeuren in betere samenwerking en afstemming met de buitenlandse vertegenwoordigers van Brussel.
- ✎ Ondernemen wordt voor jongeren aantrekkelijker gemaakt door student-ondernemers met een specifiek statuut meer kansen te geven om hun ondernemerstalent te ontplooiën.
- ✎ De Belgische wet die de arbeidstijden regelt, is niet structureel gewijzigd sinds de jaren 1970. Ze is gebaseerd op een totaal gedateerde arbeidsmarkt. Met een nieuw wettelijk kader bieden we werknemers de flexibiliteit om hun dagelijkse puzzel arbeid-gezin-vrije tijd te kunnen leggen, en werkgevers de flexibiliteit om te kunnen inspelen op de snel veranderende markt.
- ✎ Impulse.brussels (voorheen Brussels Agentschap voor de Onderneming, BAO) wordt het unieke loket voor buitenlandse handel. Bedrijven kunnen er terecht voor alles wat met internationaal ondernemen te maken heeft.
- ✎ Zelfstandige ondernemers moeten zich beschermd weten door een degelijk sociaal statuut. Zwangerschap, ouderschap, ziekte, ... mogen de uitbating van de zaak of de uitoefening van de activiteit niet onmogelijk maken.
- ✎ Er gaat meer aandacht naar het bestrijden van oneerlijke concurrentie. Daarom wordt de problematiek van zwartwerk, schijnzelfstandigen, schijnvzw's die handel drijven en de detachering van buitenlandse werknemers via meer gerichte controles en sanctionering kordaat aangepakt.

Minder administratieve lasten

- ✎ We gaan voor een **efficiënter vergunningenbeleid** en pleiten voor de omgevingsvergunning (integratie van milieuvergunning en stedenbouwkundige vergunning).
- ✎ Met een verregaande digitalisering brengen we het “vraag-het-slechts-één-keer-principe” (“only once”) dat de overheid dient te respecteren eindelijk in de praktijk.
- ✎ We gaan voor een veralgemeende ‘elektronische facturatie’ van de Brusselse overheid.

1.3. En dus de loonkosten verlagen

1.3.1. Visie

Arbeid wordt nergens hoger belast dan bij ons. Om de concurrentiepositie van onze bedrijven te verbeteren, is het **van cruciaal belang de loonkosten te verlagen**. Zo pakken we onze loonkostenhandicap aan die volgens Eurostat-cijfers gemiddeld ongeveer 16% bedraagt voor de totale economie, en voor de private marktsector zelfs oploopt tot 25%.

Een **algemene verlaging van de lasten op arbeid** is urgent. Enkel op die manier geven we onze ondernemers zuurstof om te ondernemen en jobs te scheppen. Door meer mensen aan de slag krijgen, zal de economische groei verhogen en wordt het makkelijker om de overheidsfinanciën in evenwicht te houden.

Daarnaast moet het **loonvormingsproces** hervormd worden. Wij geloven niet in een centraal gecoördineerde aanpak maar in een loonvormingsmodel dat van onderuit wordt opgebouwd, met meer flexibiliteit voor sectoren en ondernemingen.

1.3.2. Verandering voor Vooruitgang

- ✌ De bestaande loonkostenhandicap pakken we aan met een algemene en lineaire verlaging van de sociale werkgeversbijdrage voor alle werknemers. Op die manier maken we arbeid goedkoper en worden onze werknemers opnieuw concurrentieel met de buurlanden.
- ✌ Conform de aanbeveling van de Europese Commissie verschuiven we de focus van het overleg over de **loonvorming naar de sectoren en bedrijven** (zoals dat in vele andere OESO- en EU-landen het geval is). Deze decentralisering biedt ook een uitweg uit de huidige malaise van het federale sociale overlegmodel in België, en kan de ontwikkeling van de lonen beter laten aansluiten bij de evolutie van de productiviteit in de onderscheiden sectoren en bedrijven. Zo zorgen we voor een efficiënte aanpak om onze loonkloof met de buurlanden te dichten. Tegelijk bieden we een antwoord op het feit dat de wet op de competitiviteit van 1996 niet afdoende afdwingbaar bleek, onder meer omdat de compensatie voor overschrijding niet geactiveerd werd.
- ✌ Op sectorniveau werken we met **'all-in akkoorden'** over het geheel van de loon- en arbeidsvoorwaarden. Werknemers en werkgevers krijgen op bedrijfsniveau de autonomie om, in onderling akkoord af te wijken van de loonakkoorden die op een hoger niveau zijn gesloten. Dat model biedt een belangrijke impuls om onze competitiviteit en concurrentiekracht te herstellen. Het moet de loonkosten onder controle houden en flexibiliteit geven aan sectoren en ondernemingen. Tegelijk versterkt het de band tussen een onderneming en haar werknemers. In slechte

tijden kan iedereen een inspanning leveren. In goede tijden kunnen werknemers in hogere mate genieten van de hogere winst.

- ✎ Om de koopkracht van de meest kwetsbare groepen in onze samenleving te verzekeren, voorzien we in een aangepast en gegarandeerd **indexeringsmechanisme** voor alle sociale uitkeringen, zoals pensioenen en werkloosheidsuitkeringen (zie hoofdstuk 1.5).
- ✎ Het ondoorzichtige kluwen van allerhande versnipperde doelgroepmaatregelen met diverse verminderingen en vrijstellingen vereenvoudigen we door ze enkel te behouden voor specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld ouderen, vroegtijdige schoolverlaters) of voor wie duurzame ondersteuning nodig heeft (personen met een beperking).
- ✎ De wildgroei aan extralegale voordelen is een rechtstreeks gevolg van de hoge lasten op arbeid. We vervangen het fiscaal voordeel van de maaltijd- en eco-cheques door een lastenvrije vergoeding (bij het nettoloon) met dezelfde waarde. Naast een aanzienlijke administratieve vereenvoudiging zal dat ook een besparing voor de werkgevers en de kleinhandel betekenen.

1.4. Ondernemen in de praktijk: enkele beleidsdomeinen onder de loep

De beleidsvoorstellen die we hierboven naar voor schuiven, komen alle ondernemingen en zelfstandigen ten goede. Diverse sectoren kampen evenwel met specifieke problemen.

1.4.1. Horeca kruidt Brussel; Toerisme zet Brussel op de kaart

1.4.1.1. Visie

Een **omvattend en coherent plan moet de horeca verse zuurstof en nieuwe kansen geven.**

Met stevig vakmanschap en uitmuntend gastheerschap geven honderden ondernemers en hun medewerkers vorm aan "een gastvrij, gezellig en gastronomisch" Brussel. Al jaren hangen echter donkere wolken boven de horeca. Zonder structurele verlaging van de lasten op arbeid dreigen de komende jaren in de horeca duizenden jobs verloren te gaan

Brussel heeft een **kwalitatief hoogstaand toeristisch aanbod** en is één van de **belangrijkste trekpleisters** van ons land, zowel voor de binnenlandse als buitenlandse toerist. Niet alleen de historische rijkdom van onze Vlaamse hoofdstad maar ook zijn diverse wijken en typische lokale kenmerken, trekken elk jaar tienduizenden toeristen aan. Toeristen kiezen voor Brussel omwille van de talrijke bezienswaardigheden, het rijke patrimonium, de vele shoppingmogelijkheden en de gastronomie. Samen met de centrale

ligging en de aantrekkelijke prijs zijn het de belangrijkste motivaties om naar Brussel af te zakken.

We moeten hier verder op inzetten. Toerisme heeft immers niet een enkel een maatschappelijk maar ook een belangrijke economische impact. Het is een van de weinige groeisectoren en het genereert ook heel wat jobs. Jobs - ook voor laaggeschoolden - die lokaal verankerd en dus niet delokaliseerbaar zijn.

Tussen 1994 en 2011 is het aantal overnachtingen voor verblijftoerisme in Brussel toegenomen met 80 procent. De dag- en verblijftoeristen besteden samen jaarlijks 860 miljoen euro. In 2010 waren de sectoren toerisme en horeca goed voor meer dan 50.000 jobs in Brussel.

Met een aandeel van liefst 84 procent in het Belgische congrestoerisme is Brussel uitgegroeid tot de belangrijkste congresstad van ons land. Een ander verschil met de rest van Vlaanderen betreft de oorsprong van de toerist. Terwijl in Brussel 86 procent van de overnachtingen van buitenlandse oorsprong is, is dat in de rest van Vlaanderen slechts 41 procent.

Toch blijven de horeca- en toeristische sector met een aandeel van amper vier procent in de **Brusselse economie** relatief laag scoren in vergelijking met andere Europese metropolen (waar het aandeel gemiddeld zes procent bedraagt). Dit betekent dat het potentieel van de toeristische sector in Brussel niet ten volle wordt uitgespeeld. Dit heeft ook te maken met een aantal afknappers waarover toeristen, alsook de Brusselaars zelf, klagen: vuile straten en pleinen, een groeiend onveiligheidsgevoel, slechte mobiliteit, dalende kwaliteit en een te weinig vernieuwend aanbod. Indien Brussel dezelfde jobgroei zou hebben gekend als andere Europese metropolen, dan zouden er in het vorige decennium 50.000 jobs bijgekomen zijn in de toeristische, horeca- en transportsector in Brussel.

Op beleidsvlak zijn in Brussel verschillende **overheden** actief. Er is niet alleen de stad Brussel zelf, maar aan Vlaamse kant ook Toerisme Vlaanderen en aan Brusselse en Waalse zijde respectievelijk Visit Brussels en Wallonië-Brussel Toerisme (OPT). Toerisme Vlaanderen investeert via het impulsprogramma Vlaamse kunststeden – Brussel in projecten die de toeristische meerwaarde van Brussel vergroten. De nadruk ligt op projecten die bijdragen tot een kwalitatief en meertalig onthaal en de uitbouw van identiteitsversterkende projecten. Op regelgevend vlak zijn de decreten voor sociaal toerisme ('Toerisme voor Allen'), logies en toeristische samenwerkingsverbanden.

Voor de N-VA moet het potentieel van **Brussel als toeristische trekpleister** maximaal erkend en verder ontwikkeld worden. Niet alleen betekent het toeristische potentieel van Brussel zoals aangegeven een aanzienlijke meerwaarde op economisch vlak, een tweede meerwaarde doet zich voor op **symbolisch vlak**. De uitstraling van Brussel als hoofdstad

van Europa, het federale België en van Vlaanderen heeft een belangrijke impact op de reputatie van onze hoofdstad en in breder perspectief op Vlaanderen zelf.

Tenslotte is er een **sociale meerwaarde** mogelijk wanneer het toeristische aanbod voor iedereen toegankelijk is, ook minder begoede of immobiele personen. Het toeristisch beleid moet dus inclusief zijn.

De N-VA vindt dat onze hoofdstad nog meer moet inzetten op sterke '**unique selling propositions**'. De positionering van Brussel als unieke toeristische trekpleister, o.m. als hoofdstad van Europa, vereist ook een aangepast **klanten- en doelgroepenbeleid**. Ook moeten we blijvend inzetten op randvoorwaarden als veiligheid, netheid, bereikbaarheid,...

1.4.1.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Horeca

- ✎ We geven horeca-uitbaters meer mogelijkheden om extra personeel in te zetten op piekmomenten (mooi weer, feesten, ...) en we versoepelen de Gelegenheidsarbeid, zeker voor meewerkende familieleden. We vereenvoudigen en versoepelen het stelsel van de studentenarbeid (400 uren in plaats van 50 dagen), zonder afbreuk te doen aan de sociale bescherming van jongeren.
- ✎ We moderniseren de vestigingswet om een restaurant te starten, met stimulansen om bijkomende opleidingen te volgen.
- ✎ De invoering van het elektronisch kasregister dient het sluitstuk te vormen van het wegwerken van zwartwerk, en moet dus gepaard gaan met een serieuze structurele verlaging van de lasten op arbeid en een verdere administratieve vereenvoudiging.
- ✎ We breiden het verlaagd btw-tarief van 12 procent uit naar alle dranken.
- ✎ We groeperen alle controles in één basisinspectie die de controle doet op arbeid, hygiëne en alle documenten. Ook voorafgaand aan de opening van een horecazaak wordt een inspectie uitgevoerd.

Toerisme

- ✎ Het toeristisch beleid concentreert zich op een duidelijk afgebakende set van specifieke 'unique selling propositions' of **kerntroeven van Brussel**. Deze zijn voornamelijk de hoofdstad van Europa, het rijke Vlaamse erfgoed, onze drink- en tafelcultuur (inclusief streekproducten), mode en design, baanbrekend vakmanschap, het multiculturele karakter (met wijken als Matonge) en de sterke positie van Brussel als internationale zakenstad en politieke beslissingsstad (met onder meer de verschillende nationale parlementen en diverse Europese

Instellingen). Bij elk van deze troeven hoort een eigen verhaal op basis waarvan de toerist een nieuwe ervaring (ook in specifieke gemeenten van het gewest, buiten het traditionele toeristenparcours) kan opdoen of Brussel letterlijk en figuurlijk kan 'beleven'.

- ✎ Er is een **gedifferentieerde aanpak** voor verblijf- en dagtoeristen, zaken- en congresstoeristen, jongeren en studenten, kinderen, gezinnen, groepsbezoeken en ouderen. Er gaat speciale aandacht naar hen die niet of moeilijk kunnen participeren aan toerisme (zoals minder begoeden en immobiele personen).
- ✎ Bij toeristen en expats wordt het beter uitgespeeld dat er naast Brussel ook andere steden en regio's een bezoek waard zijn en ze bijvoorbeeld kunnen opteren voor een gecombineerd bezoek aan de Vlaamse kunststeden samen.
- ✎ Brussel wordt beter en intensiever gepromoot als **hoofdstad van Europa en van Vlaanderen**. Er wordt volop gebruikgemaakt van sociale media en ingezet op anderstalige communicatie. Ook de promotie in het buitenland wordt bestendig door deelname aan internationale beurzen. Brussel wordt dan ook verder gepromoot als kunststad met Antwerpen, Brugge, Gent, Mechelen en Leuven.
- ✎ De toeristische sector wordt verder geprofessionaliseerd door meer te investeren in de **kwaliteit en service van het aanbod aan accommodatie en toeristische infrastructuur (zoals musea, tentoonstellingen en beurzen)**. Het aanbod moet kwaliteitsvol, betaalbaar, gevarieerd, innovatief, creatief, vernieuwend en duurzaam zijn. Er wordt ook aan de kindvriendelijkheid gewerkt.
- ✎ We zetten de investeringen voor renovatie, kwaliteitsverbetering, toegankelijkheid en brandveiligheid voort in de sector van het jeugdtoerisme. De diversiteit van het jeugdverblijfsaanbod wordt gewaarborgd voor groepsverblijven. Onder meer de vernieuwing en uitbreiding van de jeugdherberg Bruegel in het hartje van de stad wordt doorgezet.
- ✎ We zetten in op topevenementen met internationale uitstraling zoals tentoonstellingen, sportmanifestaties en festivals.
- ✎ De expo-paleizen aan de Heizel dienen omgevormd te worden tot moderne tentoonstellings- en beursruimten die voldoen aan de internationale kwaliteitsnormen anno 2014. Hierbij kan de privésector een rol spelen en moet Brussels Invest ingeschakeld worden voor het aantrekken van internationale beursorganisatoren. Het concurrentieel voordeel inzake de organisatie van congressen kan versterkt worden door te prospecteren in relevante gevestigde en opkomende wereldsteden om nog meer internationale congressen naar Brussel te halen.

- ☞ We beginnen de voorbereiding van het ‘Bruegheljaar’ (2020), in navolging van “100 jaar Grote Oorlog”. Met deze herdenking creëren we opportuniteiten voor de gastronomie, erfgoed- en kunstsector.
- ☞ Het Winkelplan moet van Brussel weer een winkelvriendelijke stad maken. De handelswijken, een vijftigtal, krijgen een specifiek ontwikkelingsplan dat maximaal inspeelt op de wijkbewoners en de klanten. De plannen voorzien in (basis) winkels, comfort, inbedding in de diverse functies van de wijk, aspecten van uitstraling (bvb. kwaliteit van de gevels) en een positionerings- en marketingdeel (bvb. specialisatie, wijkfunctie enz.). De Atrium Barometer (die investeerders, kandidaat-handelaren en handelswijken wegwijs maakt in de voortdurend wijzigende identiteitsvormen) is een prima uitgangspunt.
- ☞ De opleiding en training van het toeristisch en horecapersoneel worden geoptimaliseerd. Er wordt meer ingezet op de Nederlandse talenkennis van het horecapersoneel (via het Huis van het Nederlands).
- ☞ In de communicatie (brochures, informatiepanelen, ...) naar anderstalige en buitenlandse doelgroepen toe wordt worden ook de Nederlandstalige geografische en historische benamingen en adressen consequent weergegeven op kaartjes, informatiepakketten, enz. (bv. ook Warandepark i.p.v. uitsluitend “Parc de Bruxelles”, Grote Markt naast “Grand Place”, ...).
- ☞ Er wordt bijkomend ingezet op een gericht, gastvrij en professioneel onthaal van bezoekers. In het onthaal wordt rekening gehouden met de volledige vakantiecyclus van de toerist zodat alle aspecten van de gewenste beleving aan bod kunnen komen.
- ☞ Er komt een gestructureerde rondetafel of staten-generaal met de toeristische actoren, de horecasector en de ondernemerswereld om de slagkracht van de toeristische sector te verhogen, de regelgeving en lasten te vereenvoudigen en de financieringsmogelijkheden te optimaliseren.
- ☞ In de context van de zesde staatshervorming wordt een samenwerkingsakkoord afgesloten tussen Vlaanderen, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Wallonië. Aan Vlaamse zijde is de betrokkenheid van Toerisme Vlaanderen en Horeca Vlaanderen essentieel. Vlaanderen blijft daarbij een maximale invulling geven aan de eigen bevoegdheden, waaronder de promotie en subsidiëring van toeristische infrastructuur. Toerisme Vlaanderen en Visit Brussels nemen het voortouw in het smeden van samenwerkingsverbanden zowel met private als publieke actoren.
- ☞ De werking van het steunpunt vakantieparticipatie is een goed voorbeeld van samenwerking tussen publieke en private toerismepartners. We zetten deze

werking verder, zodat ook kansarme gezinnen van een vakantie of uitstap kunnen genieten.

1.4.2. *Bouwen aan Verandering*

1.4.2.1. *Visie*

“Als het goed gaat in de bouw, gaat het overal goed” illustreert treffend het belang van de bouwsector voor de hele economie. Naast een algemene lastenverlaging om de concurrentie met buitenlandse bedrijven aan te kunnen, is de sector het best geholpen met maatregelen die de vraag naar nieuwbouw en vernieuwbouw aanzwengelen.

1.4.2.2. *Verandering door Vooruitgang*

Onze voorstellen voor het woonbeleid zijn terug te vinden in *hoofdstuk 2*. Hier beperken we ons tot een beperkt aantal specifieke maatregelen:

- ✌ Voor alle renovatiewerken, inclusief heropbouw, passen we overal een verlaagd btw-tarief van 6% toe.
- ✌ We ontwikkelen één transparant ondersteuningssysteem voor energiebesparende maatregelen dat de subsidies, premies, kortingen en fiscale voordelen vervangt. Dat kan via de onroerende voorheffing of een eengemaakt subsidiestelsel.
- ✌ Voor sociale woningen maken we prioritair werk van renovatie en heropbouw. Het gebruik van sociale leningen voor renovatiewerken, heropbouw en nieuwbouw blijven we stimuleren.
- ✌ Wetgeving en controles moeten er zijn voor iedereen, zowel binnenlandse als buitenlandse ondernemingen. Sociale uitbuiting moet worden aangepakt, economische achterpoortjes gedicht en zinloze pestcontroles vermeden. Buitenlandse ondernemingen mogen niet vrijuit gaan en moeten worden gecontroleerd zoals onze eigen ondernemingen. Een vrije markt houdt een gelijke pakkans in voor alle marktspelers, los van hun herkomst.

1.5. *Sociale zekerheid die sociaal én zeker is*

Onze sociale zekerheid is dringend aan verandering toe. Het huidige solidariteitssysteem vaart richting de klippen. We zien met lede ogen hoe het financiële en het maatschappelijke draagvlak voor de solidariteit afbrokkelen. **Mensen moeten de sociale zekerheid opnieuw zien als hún sociale zekerheid en er zich betrokken bij voelen.**

Daarom moeten we het evenwicht herstellen tussen de twee basisprincipes van

solidariteit en verzekering. Enerzijds door te activeren en te responsabiliseren. Anderzijds door de band tussen bijdrage en uitkering te herstellen.

De winnaars en verliezers van zo'n solidaire en breed gedragen sociale zekerheid zijn bekend:

- ✌ Mensen die werken en tot het systeem bijdragen zullen daar meer voor beloond worden.
- ✌ Mensen die bereid zijn om te werken maar buiten hun wil om of door persoonlijke omstandigheden (zoals verstandelijke of lichamelijke beperkingen) moeilijk werk vinden, zullen meer geholpen worden door de overheid en ondersteund worden in hun zoektocht naar een gepaste job.
- ✌ Oneigenlijk gebruik van de sociale zekerheid pakken we aan, zodat meer mensen effectief aan de slag kunnen gaan.
- ✌ Mensen die misbruik maken van onze sociale zekerheid zullen gestraft worden.

Als de taart groter wordt gemaakt en de middelen niet langer terechtkomen bij mensen die ze niet echt nodig hebben, kunnen diegenen die ze wél nodig hebben, veel beter geholpen worden.

Onze analyse, visie en veranderingsvoorstellen inzake werkloosheid en pensioenen kwamen hoger reeds aan bod. Hier focussen we op gezondheidszorg, personen met een beperking en armoede.

De uitgaven voor **gezondheidszorg** liggen in ons land boven het Europese gemiddelde, maar onze gezondheidszorg is niet op alle vlakken even efficiënt. In het licht van de vergrijzing en de steeds sneller evoluerende technologie, die de kostprijs van de gezondheidszorg nog zullen opdrijven, is een omslag dringend nodig.

De versnippering van ons gezondheidsbeleid resulteert volgens de OESO in hoge administratie- en coördinatiekosten. Na de zesde staatshervorming zal het beleid echter nog meer versnipperd zijn dan vandaag. Zo bestaat het budget voor ziekenhuizen uit een (klein) Vlaams deel en een (zeer groot) federaal deel, dat bovendien gespreid blijft over twee instellingen (RIZIV en FOD Volksgezondheid). De programmatie is federaal, maar de controle en de inspectie gebeuren door de gemeenschappen (en de GGC).

Meer dan ooit is de **taalgrens een zorggrens**. Vlamingen gaan sneller naar de huisarts, Franstaligen gaan sneller naar het ziekenhuis, al dan niet via de spoeddienst. Uit een studie van het RIZIV blijkt dat de Brusselaars minder geld besteden aan gezondheidszorg dan de gemiddelde Belg. In Brussel maakt men minder gebruik van thuiszorg en doet men

vaker beroep op gespecialiseerde geneeskunde, tandverzorging, rusthuizen en ziekenhuizen.

Als het erom gaat onze gezondheidszorg doeltreffender te maken en voor te bereiden op de toekomst, waren de vijf voorbije jaren vooral jaren van gemiste kansen. De federale overheid blonk uit in doelloos besturen: olopende facturen voor de patiënt, geen visie, onverantwoorde uitgaven en ondoordachte besparingen. Oplossingen voor de overconsumptie van geneesmiddelen en de vereenvoudiging van de ziekenhuisfinanciering zijn er niet gekomen. De Vlaamse regering probeerde de problemen in te dijken en verhoogde het budget van Welzijn met bijna 40%, maar kreeg het slepende vraagstuk van de wachtlijsten niet opgelost.

Minstens even belangrijk is de uitdaging van de vergrijzing die op ons afkomt. De verjonging in Brussel betekent immers niet dat er geen rekening moet gehouden worden met de **vergrijzing**. De oudere bevolking is relatief gezien misschien kleiner in aantal dan in Vlaanderen of Wallonië maar ze is tevens ook ouder. We zien dat het aandeel 80-plussers hoger ligt dan in Vlaanderen of Wallonië. Deze evolutie zorgt voor groeiende nood aan bepaalde ondersteuning en voorzieningen. Vele ouderen vrezen dat zij al te snel hun thuis zullen moeten achterlaten om de nodige zorg te krijgen.

Personen met een beperking worden elke dag opnieuw geconfronteerd met het Belgisch administratief kluwen. De verschillende bevoegde overheden en diensten werken niet of nauwelijks samen. Ze hanteren elk hun eigen definities van ‘beperking’ en hebben elk hun eigen procedures en finaliteit. Personen met een beperking worden daardoor steeds weer van het kastje naar de muur gestuurd, waardoor ze niet ten volle, daadwerkelijk en op voet van gelijkheid met anderen kunnen participeren aan de samenleving.

Ondanks het goed uitgebouwde netwerk van voorzieningen ter ondersteuning en opvang van personen met een beperking aan Vlaamse zijde, is er onvoldoende flexibiliteit waardoor het aanbod te weinig is afgestemd op de vragen en noden. Daarnaast worden deze mensen nog te weinig aangemoedigd om, indien ze dat willen en het fysiek mogelijk is, bij te dragen aan de samenleving.

In de **strijd tegen armoede** heeft Vlaanderen belangrijke inspanningen gedaan. Zo is ondanks de economische crisis het Vlaamse armoederisicopercentage tot 9,8% gedaald (2011). Toch is de strijd nog lang niet gewonnen. Waarschijnlijk de grootste sociale uitdaging in Brussel is de wild om zich heen grijpende **armoede** en het huidige onvermogen van de verschillende bevoegde instanties en beleidsverantwoordelijken om deze terug te dringen of zelfs maar in te perken. Ongeveer een derde van de Brusselaars (33,7 %) moet zien rond te komen met een inkomen dat onder de Europese armoederisicogrens valt. Het aandeel van de bevolking onder de armoederisicogrens is ongeveer vijf keer zo hoog bij de werkloze Brusselaars (56,1 %) als bij de werkenden (10,8 %). Iets meer dan een vierde van de Brusselse baby's wordt geboren in een huishouden

zonder inkomen uit werk (25,5 %) en bijna een kwart van de kinderen en jongeren jonger dan 18 jaar (22,7 %) groeien op in deze situatie

Armoedepreventie en armoedebestrijding in Brussel moet herbekeken worden. Zo niet zal Brussel nog meer een stad met twee snelheden worden. Een stad met een sterk groeiende bevolking onder de armoederisicogrens, en een groeiende bevolking die we kunnen omschrijven als bemiddeld of rijk. Indien er niet ingegrepen wordt zal in de toekomst de Brusselse middenklasse helemaal verdwenen zijn.

De meest zichtbare vorm van armoede is natuurlijk **thuisloosheid**. Tijdens de winterperiode van 2012-2013 werd er in Brussel dringende opvang voorzien aan 5.522 personen, goed voor 113.233 nachtverblijven. 79,8 % van de opgevangen personen waren alleenstaande mannen, voornamelijk tussen 20 en 39 jaar oud. 10,1 % zijn gezinnen (kinderen meegeteld) en 9,8 % zijn alleenstaande vrouwen. Sinds enkele jaren wordt een algemene toename van de daklozenpopulatie vastgesteld, voornamelijk bij enkele doelgroepen zoals alleenstaande vrouwen en gezinnen. Het aantal opgevangen gezinnen verdubbelde tussen 2007 en 2012 en verscheidene families konden niet opgevangen worden omwille van een structureel gebrek aan plaatsen.

Al deze sociale uitdagingen moeten opgevangen worden door een heel gamma aan bevoegde overheden en een betrokken werkveld. En ook daar stelt zich een uitdaging. Zoals al eerder gezegd. Het **versnipperde politiek-institutioneel landschap** met meerdere bevoegden maakt het aanpakken van de inhoudelijke uitdagingen vaak bijzonder moeilijk. Het betrokken en door de verschillende overheden gesubsidieerde **werkveld** is minstens even versnipperd en vaak te kleinschalig om op grote schaal het verschil te maken. De specifieke Brusselse context en de kleinschaligheid van sommige organisaties actief op het Brusselse terrein maken ook dat het moeilijk is om ervaren gekwalificeerd personeel aan te trekken en vooral, te behouden.

Met betrekking tot het (Nederlandstalige / Nederlandskundige) middenveld pleit de N-VA voor minstens zoveel mogelijk samenwerking tussen middenveldorganisaties, en indien mogelijk en wenselijk schaalvergroting om het aanbod naar de burger op lange termijn te garanderen.

1.5.1. *Werklozen opvangen, stimuleren en activeren*

- ☞ Een solide sociale zekerheid is er een waar zo veel mogelijk mensen toe bijdragen. Wie verantwoordelijkheid kán nemen, móét die ook nemen. Wie kán werken, moet werken. Onze voorstellen zijn te lezen in *hoofdstuk 1.1*.
- ☞ Om de koopkracht van de meest kwetsbare groepen in onze samenleving te verzekeren, voorzien we in een aangepast en gegarandeerd indexeringsmechanisme voor alle sociale uitkeringen, zoals pensioenen en

werkloosheidsuitkeringen. Hierbij wordt de indexering doorgevoerd op een vast tijdstip en worden prijsverhogende maatregelen van de overheid en het gewicht van de energieprijzen uitgezuiverd.

1.5.2. *Een pensioen dat werken beloont*

- ✌ Verandering is ook nodig in de pensioenen. De diepgaande hervorming waarvan al zolang sprake is, kan er eindelijk komen. Ook via het pensioen willen wij belonen wie werkt en wie gewerkt heeft (*zie hoofdstuk 1.1.4 voor onze voorstellen en 1.5.1. voor het indexeringsmechanisme*).

1.5.3. *Goede gezondheid hoogste goed*

1.5.3.1. *Visie*

Niets gaat boven een goede gezondheid. Het is het alfa en het omega van een leven in geluk en welbevinden.

Met betrekking tot de Brusselse **gezondheid** stellen we op basis van de meest recente gezondheidsindicatoren vast dat 25 % van de Brusselaars van zichzelf vindt dat hij of zij niet in goede gezondheid verkeert. Jonge Brusselaars voelen zich vaker in slechtere gezondheid dan jongeren van de grote Vlaamse of Waalse steden. Een zo optimaal mogelijke aanwezigheid en toegankelijkheid garanderen van een divers Nederlandstalig- of -kundig aanbod aan gezondheidszorg op verschillende niveaus moet dan ook hoog op de agenda staan met een speciale aandacht voor meer aanwezigheid van huisartsen en thuiszorg.

Gezondheid begint bij preventie. Preventie is meer dan het louter voorkomen van ziekten. Het omvat ook vroegdetectie en in veel gevallen ook vroeginterventie om erger te voorkomen.

Indien er zorg nodig is, moet ze worden verstrekt waar ze het meest gepast is. Nu worden mensen nog al te vaak opgenomen in psychiatrische ziekenhuizen omdat er geen andere mogelijkheden zijn. Het is belangrijk dat mensen met psychologische problemen waar mogelijk in hun vertrouwde thuisomgeving behandeld kunnen worden.

De N-VA kiest voor een **gezondheidszorg die zowel mensen als middelen efficiënt inzet**. Dat betekent dat de zorgverstrekkers zich moeten kunnen richten op hun kerntaak: het zorgen voor patiënten. Voor de N-VA staat de patiënt centraal. Zijn noden, wensen en verwachtingen bepalen in belangrijke mate de wijze waarop wij het zorgaanbod structureren. We betrekken de patiënten dan ook zoveel als mogelijk.

Voor de N-VA staat wie zorg zoekt centraal. Zijn noden, wensen en verwachtingen bepalen in belangrijke mate de wijze waarop wij het zorgaanbod moeten structureren.

Daarom kiest de N-VA voor een gezondheidszorg die zowel mensen als middelen efficiënt inzet. Dat betekent dat de zorgverstrekkers zich moeten kunnen richten op hun kerntaak: het zorgen voor patiënten. We betrekken de patiënten ook zoveel als mogelijk.

Wat de N-VA betreft moet het Nederlandstalig – of kundig zorgnetwerk in Brussel verder worden uitgebouwd. Het zwaartepunt in de Brusselse **gezondheidszorg** moet verschuiven van de ziekenhuizen naar lokale huisartsen, wijkgezondheidscentra, en thuiszorg/thuisverpleging.

De overheid moet streven naar zoveel mogelijk **administratieve vereenvoudiging en informatisering**, zodat zorgverstrekkers kunnen focussen op de patiënt.

Gegevensoverdracht moet, met respect voor de privacy van de patiënt, elektronisch gebeuren en het verzamelen van data moet relevant zijn. Hierdoor zullen patiënten minder lang moeten wachten op de terugbetaling van geneesmiddelen, zijn resultaten van onderzoeken sneller beschikbaar en worden overbodige onderzoeken vermeden.

Elke euro die we investeren in de gezondheidszorg moet zinvol zijn. Dat betekent dat we beslissingen moeten nemen op basis van wetenschappelijke principes. **Wat werkt, heeft een plaats in onze gezondheidszorg, wat niet werkt niet.** Die regel garandeert ook de veiligheid van de patiënt. Zinvol gaat overigens verder dan enkel de werkzaamheid. Zinvol betekent ook kostenefficiënt en kwaliteitsbevorderend. Zo zal er verstandiger met geneesmiddelen moeten omgesprongen worden en moet het aanbod van bepaalde diensten worden afgestemd op de vraag. Daarom is er nood aan een goede planning van diensten en afdelingen, gekoppeld aan flexibele normen en minimale activiteiten.

1.5.3.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Hulp waar en wanneer nodig

- ✌ We gaan verder op de ingeslagen weg van preventie. Projectmatige activiteiten kunnen na een positieve evaluatie een structurele erkenning en financiering krijgen. We streven ernaar dat de middelen voor preventie op korte termijn het Europees gemiddelde benaderen.
- ✌ We brengen de Brusselse zelfdodingscijfers terug, onder meer door een volgehouden inspanning op het vlak van onderzoek en preventie.
- ✌ We laten het Vlaams beleid van eerstelijnsgezondheidszorg verder evolueren naar een versterkte samenwerking in de praktijk op de eerstelijns, met de huisarts als centrale spil. De eerstelijnszorgverstrekkers en gespecialiseerde gezondheidszorg krijgen toegang tot het elektronisch globaal medisch dossier van elke patiënt.

- ✎ We bouwen de geestelijke gezondheidszorg uit en streven naar een geïntegreerd geestelijk gezondheidsbeleid. In dat kader regelen we de terugbetaling van de raadpleging bij de klinisch psycholoog.
- ✎ Ouderen, chronisch zieken en personen met een beperking zullen langer veilig thuis kunnen wonen doordat ze langer gebruik kunnen maken van thuiszorg, **thuisverpleging, mantelzorg** en ondersteunende technologie. Zelfstandig wonen, “in-huis-verzorging” en alternatieve woonvormen moeten financieel en/of fiscaal worden aangemoedigd. Er komen mogelijkheden voor aanpassingen aan de eigen woning maar ook meer dienstencentra, centra voor dagverzorging, meer opvangmogelijkheden om mantelzorgers tijdelijk te ontlasten, nachtopvang ... zodat deze mensen niet in isolement terechtkomen en minder snel naar een woonzorgcentrum moeten. Zo komt er meer differentiatie in het aanbod van zorg volgens de zorgbehoefte van de oudere, chronisch zieke of de persoon met een beperking.
- ✎ We geven laagdrempelige online-hulpverlening een plaats in de ketenzorg met het oog op een snellere en correcte doorstroming bij probleemgedrag.
- ✎ We herbekijken revalidatie vanuit een brede en toekomstgerichte visie die rekening houdt met de verschuivingen in demografie en epidemiologie. Streefdoel op termijn is een volwaardig Vlaams revalidatiebeleid.
- ✎ Het **aantrekken van meer Nederlandstalige huisartsen**, verpleegkundigen, paramedische professionals, thuiszorghulpverleners en welzijnswerkers in Brussel blijft één van de grootste uitdagingen voor de komende jaren. Het is hierbij van groot belang om studenten, stagiairs en jong afgestudeerden warm te maken voor Brussel en hen te wijzen op de talrijke troeven die Brussel biedt om er te studeren, te werken en te wonen. Dit is en blijft een taak voor het huis voor Gezondheid.
- ✎ We ondersteunen alle initiatieven om pandemieën meer gecoördineerd op Europees niveau aan te pakken.

Recht op goede en veilige gezondheidszorg

- ✎ We stoelen onze gezondheidszorg nog meer op de principes van de *Evidence Based Practice (EBP)*: enkel geneeskundige verstrekkingen waarvan het nut wetenschappelijk bewezen is, komen nog in aanmerking voor terugbetaling. Wat overbodig of niet (genoeg) werkzaam is, schrappen we. De evaluatie van de werkzaamheid en van een goede kosten-batenverhouding gebeurt op basis van onafhankelijk uitgevoerde gezondheidseconomische studies. In dat kader voeren we een grondige herziening van de nomenclatuur door, met als uitgangspunt dat zorgverstrekkers die kwaliteit leveren beloond worden.

- ✎ We ontwikkelen een goed werkend kadaster voor zorgverstrekkers zodat we eventuele tekorten tijdig kunnen opvangen. Tot zo lang handhaven we de huidige beperking van het aantal studenten voor de opleiding tot arts of tandarts.
- ✎ De apotheken blijven in handen van de apothekers zodat zij in alle onafhankelijkheid het geneesmiddelenbeleid van hun apotheek kunnen bepalen.
- ✎ Nieuwe gezondheidsberoepen zoals de mondhygiënist erkennen we sneller.
- ✎ Europese (en andere) zorgverstrekkers die in België hun beroep uitoefenen, moeten een taaltest afleggen zodat arts en patiënt elkaar kunnen begrijpen.

Betaalbare en toegankelijke gezondheidszorg

- ✎ We voeren een slimme derdebetalersregeling in voor iedereen die bij de huisarts aanklopt, zodat niemand nog zijn zorg moet uitstellen uit financiële overwegingen. Hiermee moedigen we de mensen aan om eerst naar de huisarts te gaan. Omgekeerd verhogen we de drempel naar de spoed- en specialisatiediensten voor wie zich zonder verwijsbrief van de huisarts rechtstreeks aanmeldt en vervolgens toch niet opgenomen dient te worden.
- ✎ We herwaarderen de vergoeding die artsen krijgen voor een raadpleging (intellectuele acte) zodat studenten opnieuw meer voor een beroep zoals huisarts kiezen. Tegelijk zullen er meer mogelijkheden komen bij de huisartsenwachtpost zodat iemand niet langer naar het ziekenhuis hoeft te gaan. We bepleiten het behoud van een Nederlandstalige- of kundige huisartsenwachtpost in Brussel.
- ✎ Nieuwe gezondheidszorgdiensten waarvan de werking bewezen is en die erkend worden, kunnen in afwachting van de effectieve terugbetaling ten voorlopige titel worden terugbetaald via een toegankelijke aanvullende Vlaamse (hospitalisatie)verzekering. Idealiter kan dit zelfs via de verplichte verzekering. De verplichte aanvullende ziekteverzekering wordt geschrapt. Saunabezoek en andere 'leuke' dingetjes kunnen in een verantwoordelijk en betaalbaar systeem eenvoudigweg niet worden terugbetaald.
- ✎ De honorering van zorgverstrekkers kan gemengd en prestatiegericht blijven. Daardoor vermijden we dat er wachtlijsten of zelfs onderconsumptie ontstaan. De zuiver prestatiegerichte honorering zal wel meer evolueren naar een systeem waarbij betaald wordt voor correcte kwaliteit en dienstverlening ('*pay for quality/pay for service*').

Middelen efficiënt gebruiken

- ✎ We stimuleren de digitale registratie en beveiliging van gezondheidszorggegevens op individuele schaal én op macroniveau. De zorgverstrekkers van de eerstelijns en de gespecialiseerde gezondheidszorg (artsen, apothekers, kinesitherapeuten, thuisverpleegkundigen ...) kunnen het elektronisch globaal medisch dossier (eGMD) van elke patiënt consulteren en aanvullen, volgens hun bevoegdheid en met garantie op de privacy. Een uniek medisch dossier per patiënt zal de kwaliteit van de zorg verhogen en overvallige onderzoeken terugdringen, onder meer door het digitaal uitwisselen van onderzoeksresultaten. Dit zal er ook voor zorgen dat een tweede opinie mogelijk blijft, zonder dat dure onderzoeken met geavanceerde apparatuur een tweede keer moeten uitgevoerd worden. Tegelijk ontstaat door dit uniek dossier een digitale multidisciplinariteit.
- ✎ We beperken de administratiekosten van de ziekenfondsen tot 3%. In de ziekteverzekering moeten de middelen naar de patiënt gaan, niet naar de administratie. De overheid moet kosteloos kunnen beschikken over alle gegevens die onder meer de ziekenfondsen verzamelen in het kader van de verplichte verzekering. Dat houdt in dat de federale overheid en de gemeenschappen zonder enige beperking gegevens uitwisselen.
- ✎ Met het oog op een effectieve aanpak van fraude in de ziekteverzekering fuseren we de beide inspectiediensten van het RIZIV en maken we ze onafhankelijk.
- ✎ We maken optimaal gebruik van het nieuwe meerjarenplan voor gezondheid, van Horizon 2020 en van de structuurfondsen om innovatie in de Vlaamse zorgsector te stimuleren.
- ✎ We ondersteunen initiatieven voor een uniform Europees geneesmiddelenbeleid.
- ✎ We fuseren de **IRIS-ziekenhuizen** tot één openbaar ziekenhuis.

Ziekenhuizen

- ✎ We maken werk van een **nieuwe ziekenhuisfinanciering** waarbij kwaliteit en transparantie vooropstaan. De honorering komt meer los te staan van de rechtstreekse publieke ziekenhuisfinanciering. Via een geprofessionaliseerd overleg tussen zorgverstrekkers en het beheer komt er een betere scheiding tussen het medisch beleid – wat een bevoegdheid voor de zorgverstrekkers is – en het beheer van de gezondheidszorg(instellingen).
- ✎ In het kader van een vernieuwd Vlaams beleid en met het oog op kwaliteitsvolle gezondheidszorg actualiseren we het normenkader. Het moet stoelen op een

wetenschappelijke basis en bijdragen aan een efficiënte en correcte spreiding van ziekenhuisafdelingen en -diensten.

Geen rechter en partij

- ✎ In de ziekteverzekering maken we een duidelijke scheiding tussen rechter en partij, tussen controle en gecontroleerde. Het zal niet langer mogelijk zijn dat ziekenfondsen zowel de regelgeving opstellen, de regels uitvoeren en ze vervolgens ook controleren. De kerntaak van ziekenfondsen is het opsporen van sociale noden en het verdedigen van patiënten.
- ✎ We laten de gezondheidszorg uitvoeren door de huidige spelers, naast andere (sociale) verzekeringsinstellingen en zorgkassen – zoals vandaag trouwens al mogelijk is in het model van de zorgverzekering. Een modern overlegmodel tussen zorgverstrekkers en (sociale) verzekeraars is bijgevolg aan de orde. Zo kunnen we de administratiekosten verlagen, met garantie op een kwalitatieve en sociale dienstverlening.

1.5.4. Een warme ouderenzorg

1.5.4.1. Visie

De steeds talrijker wordende jonge Brusselaars mogen niet de aanleiding zijn voor het negeren van de behoeften van de **oudere Brusselaars**.

Zij maken integraal deel uit van de Brusselse samenleving. **In deze samenleving moeten senioren een actieve rol (kunnen) spelen.** Gezien het feit dat ze vaak al wat ouder zijn dan de gemiddelde senior hebben ze vaak uitgesproken nood aan ondersteuning en zorg. Maar een betuttelende benadering die hen ziet als mensen die per definitie hulpbehoevend zijn of zelf niet weten wat goed is voor hen, staat daar haaks op.

Voor ouderen die zorg nodig hebben, kiezen we voor een aangepast aanbod van zorg- en dienstverlening in samenwerking met de senioren zelf en alle organisaties en instellingen actief in die sector. We mogen ons niet beperken tot voorzieningenbeleid. Er is ook nood aan een kwalitatief beleid dat de nadruk legt op een rijk gevulde en veilige ‘oude dag’ in een comfortabele woonomgeving. In die zin is het belangrijk de ouderen te laten *wel-zijn* in hun vertrouwde thuisomgeving en de zorg zo te organiseren, dat ze zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.

1.5.4.2. Verandering voor Vooruitgang

- ✎ In het ouderenbeleid leggen we het zwaartepunt bij **thuiszorg** en ondersteuning van de **mantelzorg**. We onderzoeken of het opportuun is om ook in de ouderenzorg een persoonsvolgende financiering in te voeren. Op die manier is de

oudere vrij om te kiezen waar hij/zij zorg wil inkopen en hoe zijn/haar noden het best gelenigd worden. In elk geval voorzien we in extra middelen voor woningaanpassingen zodat mensen langer thuis kunnen blijven wonen.

- ✌ De Vlaamse programmatie voor woonzorgvoorzieningen in Brussel moet maximaal ingevuld en gerealiseerd worden. Aangezien de N-VA ervoor pleit dat ouderen de kans krijgen om zo lang mogelijk in hun **eigen huis** of buurt moet er prioritair ingezet worden - door zowel de Vlaamse Gemeenschap als de VGC - op woonzorgvoorzieningen die ouderen in hun eigen huis of buurt ondersteunen (lokale dienstencentra, dagverzorgingscentra, gezinszorg,...).
- ✌ In Brussel hebben ouderen het recht om in het Nederlands gebruik te kunnen maken van zorgorganisaties. We pakken niet-naleving van tweetaligheid in de bicommunautaire verzorgingssector aan.
- ✌ We leggen de klemtoon op centra voor dagverzorging en kortverblijf en op assistentiewoningen. Deze heroriëntering is noodzakelijk om te vermijden dat de mantelzorger onder te zware druk komt te staan en geheel of gedeeltelijk afhaakt. Toch zal er blijvend moeten worden geïnvesteerd in de 'klassieke' rusthuizen en moet er ruimte zijn voor privaat initiatief. Voor de mensen die niet (meer) willen of in staat zijn thuis te blijven, bedden we de nieuwe woonzorgcentra in het sociale weefsel van de (lokale) gemeenschap in. Zo moet het mogelijk worden dat het woonzorgcentrum van vandaag de crèche van morgen is of dat de assistentiewoningen in de toekomst instapwoningen voor jonge gezinnen worden.

1.5.5. *Zelfredzame personen met een beperking*

1.5.5.1. *Visie*

Onze visie op personen met een beperking is gebaseerd op autonomie en zelfbeschikking, het recht op ondersteuning en zorg op maat, een persoonlijk ondersteuningsbudget en zorggarantie en het recht om te kiezen voor ondersteuning in handicapspecifieke voorzieningen.

De N-VA wil de zorg en ondersteuning meer vraaggestuurd organiseren zodat de persoon met een beperking zelf kan beslissen hoe hij/zij zijn/haar leven wil inrichten en welke ondersteuning hij/zij op welk moment wil.

Voor personen met een (ernstige) mentale of complexe meervoudige beperking en een zware ondersteuningsproblematiek treedt de directe omgeving mee op als hun vertegenwoordiger. Vaak hebben deze mensen nood aan een beschermende omkadering in een residentiële setting.

1.5.5.2. Verandering voor Vooruitgang

Een klantgericht en efficiënt beleid zonder administratieve overlast

- ✌ Om de afstemming binnen het beleid te bevorderen, richten we één medische dienst op die uniforme erkenningscriteria hanteert en attesten uitreikt die door alle overheden aanvaard worden. Eén omstandig en gemotiveerd digitaal administratief dossier waaruit overheidsdiensten gegevens kunnen putten, moet de administratie voor personen met een beperking vereenvoudigen. Deze multidisciplinaire Dienst Onderzoek werkt voor de diverse overheden en agentschappen en beschikt over voldoende expertise en middelen om een allesomvattend onderzoek te kunnen uitvoeren.

Zorg op maat

- ✌ We voeren geleidelijk een **persoonlijk ondersteuningsbudget** in, zonder trappen of niveaus. De hoogte wordt bepaald op basis van een individueel ondersteuningsplan rekening houdend met de ondersteuningsnood van de persoon met een beperking. Het doel is om zelf geïnformeerde keuze te kunnen maken om zoveel als mogelijk te participeren aan het 'gewone' leven. De mogelijkheden en sterktes van de persoon met een beperking vormen hierbij het uitgangspunt.
- ✌ In de zorg voor personen met een beperking moet men over de muren van de eigen voorziening kunnen kijken. Daarom moderniseren we het kader waarbinnen handicapspecifieke voorzieningen functioneren. Door samen te werken met de lokale overheden en andere niet-handicapspecifieke diensten, kunnen de voorzieningen zich focussen op hun kerntaak, met name kwalitatieve zorg verstrekken.
- ✌ De inactiviteitsvallen pakken we aan door het wetgevende kader aan te passen. Zo moet het mogelijk worden dat wie de stap naar de arbeidsmarkt waagt, kan terugvallen op zijn oorspronkelijke hoedanigheid indien het traject niet verloopt zoals gepland. Aangezien momenteel 40% van de personen met een beperking een uitkering krijgt die lager is dan de Europese armoedegrens voor alleenstaanden, moderniseren we het stelsel zodat het beter voldoet aan de behoeften van de personen met een beperking.

Volwaardig participeren aan de maatschappij

- ✌ Voor ouderen of personen met een beperking is mobiliteit of eerder het gebrek aan mobiliteit een wezenlijk probleem in Brussel. De N-VA pleit ervoor dat de VGC het huidige aanbod aan Diensten **Aangepast Vervoer** erkend door de Vlaamse

Gemeenschap in Brussel met aanvullende subsidies blijft versterken.

- ✌ Alle personen met een beperking moeten ten volle gebruik kunnen maken van de omgeving, het vervoer, de informatie en communicatie en de voorzieningen of diensten (cultuur, sport, ...) die worden aangeboden aan het publiek. Daarom werken we bijvoorbeeld regelgeving uit om een teletolkdienst voor doven op te zetten.
- ✌ We voeren de inspanningen op om openbare en/of voor het publiek toegankelijke gebouwen en infrastructuur **toegankelijk te maken voor iedereen**. Dat is een basisvoorwaarde voor volwaardige participatie aan het maatschappelijke leven.
- ✌ We zien erop toe dat ook personen met een beperking en (ex-)chronisch zieken zich zo optimaal mogelijk kunnen verzekeren. Zij moeten een werkelijke toegang hebben tot alle verzekeringen voor de belangrijkste 'levensrisico's' onder aanvaardbare polisvoorwaarden.
- ✌ Mensen moeten zelf kunnen kiezen waar ze gaan wonen. Daarom onderzoekt de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij hoe groot de nood is aan aanpasbare/aangepaste woningen. In functie daarvan wordt op gemeentelijk niveau voor de sociale huisvesting per cluster van nieuwe sociale woningen in een percentage aanpasbare/aangepaste woningen voorzien.

1.5.6. *Armoede structureel aanpakken*

1.5.6.1. *Visie*

Eenieder is verantwoordelijk om zijn leven in handen te nemen, maar dat is niet voor iedereen even evident. Soms kan het leven tegen zitten en kunnen mensen in armoede geboren worden of terechtkomen. Dan is het de taak van de overheid te helpen.

In de strijd tegen **armoede** was er in Brussel de afgelopen jaren geen gebrek aan goede bedoelingen. De N-VA kan echter alleen maar vaststellen dat goede bedoelingen duidelijk niet genoeg zijn. De feiten en cijfers in Brussel spreken nu eenmaal voor zich, armoedebestrijding in Brussel heeft op grote schaal gefaald.

Om armoede structureel aan te pakken, volgen we met de N-VA een dubbel spoor. Enerzijds trachten we armoede te voorkomen, anderzijds willen we elke persoon in armoede zo goed mogelijk opvangen en ondersteunen om uit armoede te geraken.

Een structureel armoedebeleid bestrijdt niet enkel de symptomen, maar richt zich vooral op de onderliggende oorzaken. Hiervoor is een beleid op maat nodig. Een beleid dat oog heeft voor de verschillende gezichten van armoede. De N-VA kiest daarom voor een gedifferentieerde benadering van incidentele en generatiearmoede, stads- en plattelandarmoede, en armoede bij de verschillende risicogroepen. Daarnaast moet er

voldoende aandacht gaan naar de gelaagdheid van armoede, zowel de buitenkant als de binnenkant ervan.

De N-VA is ervan overtuigd dat de huidige transversale aanpak kan werken mits er goede afspraken zijn. Daarom moet er niet één minister van armoedebestrijding zijn; elke minister moet binnen zijn beleidsdomein initiatieven nemen die rekening houden met mensen in armoede en moet ter verantwoording kunnen worden geroepen.

Ook al is niet voor iedereen (onmiddellijk) een plaats weggelegd op de reguliere arbeidsmarkt, toch moet iedereen ten volle kunnen participeren aan onze samenleving. Sociale economie en vrijwilligerswerk bevorderen de sociale integratie en samenhang, en zijn voor de betrokkenen een meerwaarde. Drempels die participatie in de weg staan, moeten stelselmatig worden aangepakt met respect voor de persoon en zijn mogelijkheden.

1.5.6.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Een transversaal armoedebeleid met structurele maatregelen

- ✌ We trekken de **minimumuitkeringen** op tot de Europese armoedegrens, rekening houdend met de toegekende sociale voordelen. Daarnaast ondersteunen we budgetbeheer en schuldbemiddeling.
- ✌ Met op maat gemaakt activeringsbeleid volgens de principes van het sluitend maatpak zetten we waar mogelijk in op activering. Hierbij gaat activeren verder dan het louter toeleiden naar de reguliere arbeidsmarkt (zie *hoofdstuk 1*, met onder meer verwijzing naar sociale economie).
- ✌ In de Europese Unie steunen we het idee van een **Armoedepact** waarbij elke (kandidaat) lidstaat er zich toe engageert het armoedepercentage terug te dringen tot een te bepalen maximum en bij niet-naleving sancties kan krijgen. Daarnaast is het Europese platform tegen armoede en sociale uitsluiting het ideale forum om gegevens en goede praktijken uit te wisselen.
- ✌ De N-VA wil meer inzetten op **preventie van armoede** door bv. budgetbeheer en schuldbemiddeling ingebed in CAW Brussel verder uit te bouwen. We zorgen voor betrouwbare statistieken inzake voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inzake schuldoverlast en schuldbemiddeling.
- ✌ De N-VA gaat voor een **armoedebeleid op maat van Brussel** en van het individu. We willen een armoedebeleid dat inzet op de verschillende gezichten van armoede, zoals incidentele en generatie-armoede. We gaan voor een structureel armoedebeleid en geen beleid dat focust op tijdelijke projecten. De N-VA stelt dat

een vereenvoudiging van het Brussels institutioneel landschap noodzakelijk is om effectief en efficiënt aan armoedebestrijding te doen.

- ✎ De N-VA erkent de meerwaarde die ervaringsdeskundigen kunnen betekenen voor het armoedebeleid. En daarom pleit de N-VA ervoor dat de VGC – gezien de omvang van de armoedeproblematiek in Brussel – een aanvullende subsidiëring voorziet voor Vlaams erkende verenigingen waar armen het woord nemen.

Hulp moet toegankelijk zijn voor zij die het nodig hebben

- ✎ We vereenvoudigen de administratieve rompslomp aanzienlijk en kennen, waar mogelijk, rechten automatisch toe.
- ✎ We leggen een belangrijke rol weg voor het OCMW als actor en regisseur in het sociaal integratieproces en het armoedebeleid. Ervaringsdeskundigen kunnen hierbij een meerwaarde betekenen.

1.5.7. Een kindvriendelijk gezinsbeleid

We gaan voluit voor een omvattend, kwantitatief en kwalitatief gezinsbeleid. Onze voorstellen rond de gezinsbijslagen zijn te lezen in *hoofdstuk 2.1*.

1.6. Rekeningen op orde

Vanaf 2008 werden ook wij geconfronteerd met de gevolgen van de wereldwijde financiële en economische crisis. De inkomsten van de overheid daalden, haar uitgaven stegen, de begrotingstekorten werden groter, de schulden liepen op.

De Europese Unie gaf ons land een duidelijke opdracht: **stel orde op zaken door te besparen op de overheidsuitgaven, het financieringstekort te verminderen en de schuldenlast af te bouwen.**

De **Vlaamse regering** heeft haar huiswerk gedaan: voor het vierde jaar op rij is de begroting in evenwicht. De federale regering schoot schromelijk tekort. Nog geen derde van de weg naar het evenwicht is afgelegd. Het financieringstekort daalde onder de regering-Di Rupo van 3,7% van het bbp eind 2011 naar slechts 2,7% in 2014 (prognose Europese Commissie). Het tekort ligt daarmee fors hoger dan initieel met Europa afgesproken is en zal bij ongewijzigd beleid opnieuw toenemen.

Het **federale begrotingstekort** lichtjes laten dalen en ondertussen de uitgaven toch laten stijgen: dat kon enkel door de inkomsten te verhogen. Onder Di Rupo steeg het overheidsbeslag tot 54% van het bbp, een historisch record. De sanering van 23 miljard euro die Di Rupo in de perceptie plaatst, blijkt pure fictie te zijn. **Di Rupo toonde een**

pertinent gebrek aan reële besparingen en een onbegrensde creativiteit in het zoeken naar nieuwe belastingen.

CD&V en Open Vld verklaarden nooit in een regering te zullen stappen die werkenden, spaarders en ondernemers zou belasten. Zij stapten in de regering-Di Rupo en vervolgens werd al wie werkt, spaart en onderneemt toch extra belast. De gevolgen zijn dramatisch. Per dag gaan ruim 30 bedrijven failliet in België. Sinds Di Rupo tellen we meer dan 25.000 faillissementen. Ruim 400.000 mensen zitten zonder werk.

Dát, en het Brusselse beleid, heeft ook zijn weerslag op de Brusselse ondernemingen. Bedrijven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betalen 38% meer lokale belastingen dan bedrijven in Vlaams-Brabant. Ook de gewestelijke belastingen liggen er hoger. Per dag gaan in Brussel meer dan zes bedrijven failliet. Sinds 2009 tellen we 11.629 faillissementen. Sinds 2010 tellen we 9.783 faillissementen. Resultaat: 112.000 Brusselaars zitten zonder werk (*zie ook hoofdstuk 1.1 werken belonen*).

Sinds 2008 is de overheidsschuld opnieuw de hoogte ingeschoten. Het hoge schuldniveau maakt ons kwetsbaar voor spanningen op de financiële markten. Daar komt bij dat België via Dexia garant staat voor waarborgen die meer dan 10% van het bbp bedragen. Daardoor is de resterende financiële ruimte op termijn zeer beperkt. En dan is er nog het budgettair effect van de vergrijzing.

Hoewel de **Brusselse Regering, ook met CD&V en Open VLD**, en de bevoegde minister trots zijn op hun begrotingsbeleid van de laatste jaren, is daar eigenlijk geen reden toe.

Waar Vlaanderen een stringent begrotingsbeleid voerde (onder leiding van minister Muylers) en ondanks de financiële en economische crisis een begroting in evenwicht heeft sinds 2011, heeft Brussel pas een begroting in evenwicht sinds 2014. Dat evenwicht is slechts mogelijk door de bijkomende financiering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het kader van de hervorming van de Bijzondere Financieringswet (zesde staatshervorming).

Het Brussels begrotingsbeleid is noch pro-actief noch gedisciplineerd. Jaar na jaar wordt er gevraagd naar een meerjarenbegroting maar die komt er niet, of slechts heel beperkt. Dit terwijl minister Guy Vanhengel er vroeger zelf, toen vanop de oppositiebanken, elk jaar naar vroeg. Hij heeft dit zo lang mogelijk uitgesteld, tot wanneer Europa dit heeft verplicht. **Begrotingscontroles** vinden te weinig of te laat plaats waardoor de Brusselse regering niet snel inspeelt op de feiten.

De Brusselse schuldenlast swingt de pan uit. De totale schuld evolueerde van 2,5 miljard in 2009 tot 3,5 miljard in 2013. Ter vergelijking : de Vlaamse schuld verminderde van 6,5 miljard (december 2010) tot 4,6 miljard euro (december 2013). Dat laatste is 104,97% van de ontvangsten, in Vlaanderen bedraagt de schuldgraad slechts 16,2% van de ontvangsten (cijfers 2013). Dat is meer dan het zesvoudige.

Over het algemeen liggen de fiscale tarieven van de gewestelijke belastingen (schenkingsrechten, successierechten, registratierechten) hoger dan in Vlaanderen.

1.6.1. *Visie*

De financiën zijn het alfa en het omega van het overheidsbeleid op elk niveau, van gemeente tot Europese Unie. De belastingen, heffingen en bijdragen die een overheid int, bepalen hoeveel ze kan uitgeven voor haar beleid.

Voor de overheidsfinanciën geldt er een drievoudige “gulden regel”:

1. **Geef niet meer uit dan er binnenkomt.** Zorg dus voor een begrotingsevenwicht, zo bouwen we geen schulden op die de komende generaties moeten aflossen en hoeven we geen onnodige rente te betalen.
2. **Leg de burgers en de bedrijven niet meer belastingen op dan strikt nodig.** Maak dus weloverwogen en doordachte beleidskeuzes en wees zuinig, vooral ook in de eigen werking. Daartoe dienen we voor elk domein van de Brusselse Gewestelijke overheidsdienst na te gaan waar kan bespaard worden, waar de diensten efficiënter kunnen werken en welke beleidsmaatregelen het verschil maken en de welke niet.
Het verhogen van de belastingen weegt immers op onze economie en jaagt – wat Brussel betreft – iedereen die werkt, spaart en onderneemt de stad uit. De N-VA pleit er daarom ook voor om de totale belastingsdruk (Gewest én gemeenten) te evalueren en voor een beperking van de belastingdruk van de 19 gemeenten.
3. **Handhaaf de regelgeving strikt.** Sta dus niet toe dat sommigen hun verschuldigde belastingen niet betalen of overheidsgeld (uitkeringen, subsidies, ...) krijgen waar ze geen recht op hebben.

De N-VA wil de rekeningen op orde krijgen. De voorbije jaren kwam België de afspraken met Europa niet na. Daar moet verandering in komen. Met een begroting in evenwicht creëren we ruimte om nieuw beleid te voeren en verlagen we onze schulden.

Gezien de hoogte van het overheidsbeslag (54%) wil de N-VA dat de overheid vooral bij zichzelf bespaart. **De overheid zal met minder middelen een betere dienstverlening moeten realiseren** (zie ook hoofdstuk 3).

De totale belastingdruk heeft al lang de pijngrens overschreden en moet dalen, want vandaag is wie werkt, onderneemt, spaart of investeert steevast de pineut. De N-VA wil een eenduidige en een eenvoudige fiscale regelgeving, die strikt gehandhaafd wordt. Hoe eenvoudiger de regels, hoe minder controle nodig is op de toepassing ervan, en hoe minder belastinggeld door ontwijking of ontduiking verloren gaat.

Fraude en oneigenlijk gebruik van onze sociale en fiscale regelgeving brengen schade toe aan mensen die de regelgeving wél correct naleven. Ze zijn ook schadelijk voor onze economie en voor de concurrentiekracht van onze bedrijven, want daardoor raken arbeidsvoorwaarden en de sociale bescherming van werknemers uitgehoud. Zij ondermijnen ook het draagvlak voor solidariteit bij burgers en ondernemingen. De aanslag op de solidariteit en de fiscale fraude moeten met dezelfde slagkracht structureel aangepakt worden.

De N-VA pleit er tenslotte voor dat de regionale overheden, dus ook het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zelf zo veel mogelijk in staat voor de inning van hun eigen belastingen.

1.6.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Brussels niveau

- ✎ We pleiten voor **bijkomende investeringen** voor die bevoegdheden waar de noden duidelijk zijn en die de stad er bovenop helpen, bijvoorbeeld economie en arbeidsmarktbeleid. Dit neemt niet weg dat op deze domeinen ook met de huidige middelen betere resultaten kunnen worden geboekt met een andere aanpak.
- ✎ We kiezer ervoor **begrotingsoverschotten te creëren**. De N-VA staat voor een strikt budgettair beleid: we stellen een strikte structurele begrotingsnorm, die de stijging van de totale uitgaven onder de gemiddelde groei van de ontvangsten brengt. Door het **creëren van begrotingsoverschotten** wordt de **schuld verder afgebouwd**. Dat geldt ook voor eenmalige inkomsten: die moeten dienen om de schuldenlast te verlagen.
- ✎ De N-VA wil een **belastingsstop** invoeren. De belastingdruk op het einde van de legislatuur mag niet hoger zijn dan in het begin van de legislatuur. Geen belastingverhoging, noch voor de burger noch voor de ondernemingen. We zorgen er voor dat de verschillende tarieven van de gewestelijke belastingen (successierechten, schenkingsrechten,...) zoveel mogelijk op hetzelfde niveau komen als in het Vlaams Gewest. Onder meer op deze manier willen we de stadsvlucht tegen gaan.
- ✎ De N-VA wil dat de volgende Brusselse Regering start met een gefundeerde **meerjarenraming** over vijf jaar. Tevens wil de N-VA dat er minstens zesmaandelijks, maar indien nodig vaker, een begrotingscontrole plaats vindt.
- ✎ Specifiek naar de Brusselse burger pleiten we voor de afschaffing van de gewestelijke belasting ten laste van de gezinshoofden en voor een verlaging van de personenbelasting via de gewestelijke fiscale autonomie. Daarnaast is de N-VA

voorstander om de registratierechten bij de aankoop van een woning te verlagen tot het tarief in het Vlaams Gewest.

- ✎ In afwachting van de fusie van de 19 gemeenten (zie verder) pleiten we voor een **nieuw pact met de lokale besturen** vooral gericht op de afschaffing van een hele reeks gemeentelijke belastingen (bureautaks, OV op materieel en outillage voor nieuwe investeringen).
- ✎ We vergemakkelijken de toegang van KMO's tot externe financiering voor bedrijven (bijvoorbeeld met een Brusselse Winwinlening die we afstemmen op de bestaande en succesvolle win-winlening in het Vlaams Gewest).
- ✎ De jaarlijkse **verkeersbelasting en BIV** zullen we **vergroenen** door de belasting te berekenen op basis van milieuparameters van de wagen (*zie luik Mobiliteit*).
- ✎ De Brusselse regering richtte een Fiscale administratie op om zelf de onroerende voorheffing te gaan innen. De N-VA pleit er voor dat het Gewest zelf zo veel mogelijk instaat voor de inning van alle belastingen die gewestelijk zijn, zoals verkeersbelasting, successierechten, registratierechten,... . Zo kunnen we wetgeving en procedures moderniseren. In Vlaanderen, bijvoorbeeld, nam men reeds de inning van de verkeersbelastingen over en het aantal wanbetalers nam af van minimaal 6% voor de overname naar 2,1% vandaag. Zo verhogen we het draagvlak bij de Brusselaars die hun belastingen correct betalen. We onderzoeken of deze dienst kan in staan voor de inning van alle gemeentelijke belastingen.
- ✎ Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet niet besparen op noodzakelijke investeringen zoals infrastructuur. Wel op het eigen overheidsapparaat van kabinetten en administratie (waar veel minder werd bespaard dan in Vlaanderen). Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet ook stoppen met in stijgende mate doorgeefluik te zijn voor de gemeenschapscommissies. Dat betekent natuurlijk dat de beide gemeenschappen hun verantwoordelijkheid moeten opnemen inzake de financiering van hun rechtstreeks beleid in Brussel (in Vlaanderen: de Brussel-norm) en inzake de financiering van resp. VGC en COCOF. Ook voor de gemeenten is meer transparantie nodig (*zie hoofdstuk 3.2.2.*)
- ✎ We pleiten voor de **permanente vrijstelling** van schenkingsrechten **voor de schenking van een familiale onderneming**. Op deze manier worden ondernemers aangezet om hun opvolging tijdig te regelen, wat de continuïteit en de tewerkstelling binnen de Brusselse ondernemingen sterk ten goede komt;
- ✎ We pleiten voor de **vermindering op de onroerende voorheffing** voor energiezuinige woningen en voor woningen verhuurd door sociale verhuurkantoren en wooninfrastructuur voor personen met een handicap. De maximale, gecumuleerde vermindering wordt wel plafonneerd.

Moesennorm op het federale niveau

- ✎ We komen alle Europese begrotingsregels na en realiseren zo snel mogelijk een duurzaam evenwicht in het geheel van de overheidsfinanciën, zowel op het federale niveau als op dat van de Gemeenschappen, de Gewesten en de lokale besturen.
- ✎ Op het federale niveau hanteren we tijdelijk de Moesennorm. We blokkeren het totaalbedrag aan overheidsuitgaven nominaal op het niveau van het vorige jaar. Daarbij compenseren we meeruitgaven in bepaalde beleidsdomeinen (zoals pensioenen) door besparingen in andere beleidsdomeinen.
- ✎ We besparen in eerste instantie op de **werkingskosten van de overheid**. In een land met een overheidsbeslag van 53,9% en een nog steeds stijgend uitgavenritme, is daar voldoende ruimte voor. Dat bewijzen de cijfers in het buitenland. In Nederland bedragen de totale overheidsuitgaven 50,4% van het bbp, in Duitsland is dit maar 44,6%, het Europees gemiddelde ligt op 48,5%.
- ✎ Naast het afslanken van de federale overheid, beheersen we de uitgaven in de **sociale zekerheid**. We verminderen de uitgaven voor passief arbeidsmarktbeleid door onder meer de werkloosheid te beperken in de tijd, stelsels van vervroegde uittreding af te bouwen en de gelijkgestelde periodes te beperken. In de gezondheidszorg beperken we de jaarlijkse groei van de uitgaven rekening houdende met de demografische ontwikkeling, innovatie en de economische draagkracht.
- ✎ We voeren ook socio-economische hervormingen door die meer mensen aan het werk zetten. Zo moeten we minder uitkeringen betalen, versterken we de sociale zekerheid door meer sociale bijdragen te innen en verzekeren we tegelijk de solidariteit tussen generaties.

Sociale en fiscale fraude onaanvaardbaar

- ✎ We maken prioritair werk van een **invorderingsbeleid**. De strijd tegen sociale fraude mag zich niet beperken tot het verzamelen van cijfergegevens over de uitgevoerde controles en de raming van de ten onrechte betaalde bedragen resp. nog in te vorderen bijdragen. De schuld moet effectief ingevorderd worden, zowel ten onrechte uitbetaalde uitkeringen en prestaties aan sociaal verzekerden als niet betaalde bijdragen van werkgevers of zelfstandigen. De bevoegdheid van de sociale inspectiediensten om bewarende maatregelen te nemen, breiden we uit om sneller te kunnen reageren en om de schade voor de Schatkist te beperken. Uiteraard wordt het verbod op zelfincriminatie gerespecteerd.

- ☞ We fuseren de diverse federale **sociale inspectiediensten** tot één coherente en slagkrachtige sociale inspectie, met een aantal gespecialiseerde teams. Dat verhoogt de efficiëntie van de strijd tegen de sociale fraude (sensibilisering, preventie en controle) en vermindert de werkingskosten. We maken meewerkende instellingen van sociale zekerheid (ziekenfondsen, uitbetalingsinstellingen van werkloosheidsuitkeringen, kinderbijslagfondsen, vakantiefondsen...) financieel mee verantwoordelijk in de bestrijding van misbruiken.
- ☞ We ondersteunen de internationale ontwikkelingen op fiscaal vlak. Meer geautomatiseerde informatie-uitwisseling en een betere samenwerking bij de vestiging en inning van belastingen is noodzakelijk.

Een Europees budget dat inzet op de toekomst

- ☞ Met haar begroting kan en moet de Europese Unie de lidstaten helpen snel en sterker uit de crisis te komen. Het Europees budget moet inzetten op groei, jobs en meer concurrentievermogen (EU2020-doelstellingen), gekoppeld aan een gezond macro-economisch beleid (Europees economisch bestuur) en een beleid dat voldoende en onder de juiste voorwaarden, solidair is (Europees regionaal beleid).
- ☞ De kortingen die bepaalde landen krijgen omwille van de bijdrage die zij leveren in verhouding tot hun relatieve welvaart, moeten verdwijnen.
- ☞ Wij zijn tegen Europese belastingen. Fiscale soevereiniteit vereist immers een gedegen democratische en politieke verantwoording ten aanzien van de burger. In de EU zoals die vandaag bestaat, kiezen wij voor een contributiesysteem, waarbij de Europese begroting vanuit de lidstaten wordt gefinancierd.
- ☞ Conform de rapporten van de Europese Rekenkamer focust de EU op een meer resultaatgerichte en kwalitatief betere besteding van haar middelen.

2. SAMENHORIGHEID VERSTERKEN

Mensen zijn op elkaar aangewezen. In het samenleven met anderen zijn we ten volle mens. **Vrijheid en verantwoordelijkheid** zijn daarbij de fundamenteën. Vrijheid geeft eenieder de kans om zich in onze samenleving maximaal te ontwikkelen en te ontplooien. Verantwoordelijkheid vraagt van eenieder aan onze samenleving te participeren en zich in te zetten.

Een samenleving kan niet overleven zonder verbondenheid, betrokkenheid en samenhang. Globalisering, voortschrijdende complexiteit en doorschietende individualisering tasten de cohesie van onze samenleving aan. Daarom moeten we de **samenhorigheid versterken**.

Als (groot)stad kent Brussel op dat vlak voldoende **uitdagingen**. Er is de anonimiteit die eigen is aan de grootstad en stadsmensen aantrekt. Maar deze kan gepaard gaan met vereenzaming, zeker bij oudere Brusselaars. De stad trekt gelukszoekers aan. Dat creëert dynamiek. De massa-immigratie van de laatste 50 jaar heeft ook gezorgd voor buurten die meer op ghetto's zijn gaan lijken, voor vervreemding en een verdeelde maatschappij.

De laatste tien jaar groeide de bevolking van Wallonië en Vlaanderen met ongeveer 5%; die van Brussel met meer dan 13%. Volgens prognoses zal de bevolking van Brussel met 23% toenemen tussen 2005 en 2030. In 2020 zou het Gewest 200.000 inwoners méér tellen dan in 2007, namelijk zo'n 1.230.000. Opdat ook de generaties die na ons komen zich vrij kunnen vestigen en verplaatsen, moeten we nu **ruimtelijke ordening, wonen en mobiliteit vernieuwend benaderen**.

Brussel is ook een jong Gewest: de gemiddelde leeftijd is 37,8 jaar, ruim 2 jaar onder het nationale gemiddelde. Het Gewest is bovendien erg divers. Er worden meer dan honderd talen gesproken. In deze toren van Babel zijn er steeds minder gezinnen waar de thuistaal enkel Nederlands, Frans of één van beide is (minder dan de helft van de gezinnen). Keerzijde van de medaille: zowat tien procent van de Brusselaars spreekt noch Frans, noch Nederlands, noch Engels. Ook verschillende religies zijn zichtbaar aanwezig. Het aantal moslims in Brussel bijvoorbeeld wordt geschat op 17 tot 22%. In 2030 zou 30 tot 33% van de Brusselaars moslim zijn, waarna dit aandeel zou stabiliseren.

Samenhorigheid krijgt in de eerste plaats gestalte in het gezin, in welke samenstelling ook. **Sterke en warme gezinnen** waarin mensen voor elkaar verantwoordelijkheid nemen en liefde en wederzijdse steun vinden, vormen de basis van onze samenleving. De opvoeding van kinderen die in het gezin begint, krijgt vervolg en aanvulling in het onderwijs. Samen met de ouders geeft de school normen en waarden, kennis en kunde door. **Degelijk onderwijs** is tegelijk voedingsbodemp van ons sociaal weefsel en wissel op onze toekomst.

Een gemeenschap is een **gemeenschap waar iedereen bij hoort**. Alle ‘nieuwe Brusselaars’ of personen met een migratie-achtergrond moeten dezelfde kansen en rechten krijgen als ‘autochtone’ Brusselaars. Vanzelfsprekend gelden voor hen ook dezelfde plichten en verwachtingen, zoals Nederlands en Frans spreken, onze publieke cultuur delen en aan onze maatschappij participeren.

Steeds meer Brusselaars wonen en werken, verplaatsen en ontspannen zich op een erg beperkt grondgebied. Vergeten we ook niet dat Brussel overdag meer dan 1,1 miljoen ‘inwoners’ kent: ongeveer 240.000 vanuit het Vlaams Gewest en 132.000 Walen pendelen dagelijks naar Brussel. Door de algemeen stijgende levensverwachting en de bevolkingsgroei in Brussel zal de druk op de schaarse ruimte nog toenemen.

Onze manier van produceren en consumeren heeft een grote invloed op de leefomgeving. Duurzame ontwikkeling is nodig in beleidsdomeinen als energie en klimaatbeheersing. Zo kunnen komende generaties in hun behoeften voorzien zoals wij dat kunnen doen. We moeten een **evenwicht inbouwen tussen mens en milieu, tussen economie en ecologie**.

Cultuur, sport en de media vormen een bindmiddel, om mensen samen te laten leven en samen te laten beleven. Ze kunnen mensen individueel én collectief versterken. Het zijn bij uitstek bouwstenen van ons sociaal weefsel en dus van samenhang.

Zonder vrijwilligers zou er geen cultuur en geen sport zijn, geen jeugdbeweging en ga zo maar door. **Vrijwillig engagement is de humus waarop onze gemeenschap gedijt.** Vrijwillig engagement versterkt samenhang en samenhang.

Een (h)echte gemeenschap is een veilige gemeenschap. Alleen een **veilige gemeenschap maakt leven in vrijheid en verantwoordelijkheid mogelijk** en geeft mensen vertrouwen. Het is de taak van de overheid veiligheid en bescherming te bieden. Door hulpverlening te organiseren. Door overlast en crimineel gedrag te bestrijden. Door de regelgeving te handhaven. Door misdaden en misdrijven te vervolgen en te bestraffen.

2.1. Sterke gezinnen, sterke scholen

Het **gezin is de hoeksteen van onze samenleving** en verdient daarom bijzondere aandacht. Het gezin in al zijn vormen en verscheidenheid. De tijd waarin een gezin bestond uit een werkende man, een huisvrouw en hun kinderen ligt achter ons. Gezin en arbeid combineren vraagt soms zware inspanningen van ouders. De overheid moet hen ondersteunen om die inspanningen te verlichten.

De nood aan voldoende, betaalbare en toegankelijke kinderopvang, zowel voorschools als buitenschools, is bijvoorbeeld groot en schreeuwt om bijkomende investeringen. Terwijl Vlaanderen de voorbije jaren extra investeerde in het gezinsbeleid en 20.500 extra plaatsen creëerde in voorschoolse en buitenschoolse kinderopvang, bespaarde de

federale regering op de kinderbijslag. Ze verlaagde de leeftijdstoelage voor het eerste of enige kind (dat al de laagste basiskinderbijslag ontvangt) en de schoolpremie.

Het Vlaams **onderwijs staat hoog aangeschreven**, ook internationaal – getuige het PISA-onderzoek van de OESO. Toch verlaat nog altijd bijna één op de tien leerlingen het secundair onderwijs zonder diploma, kiezen nog altijd te weinig jongeren voor wetenschappelijke of technische richtingen en neemt het aantal spijbelaars toe. We zijn Europees koploper voor het aantal kinderen dat buitengewoon onderwijs volgt (bijna 7% in het lager onderwijs) en in het gewoon onderwijs neemt de zorgvraag door leer- en gedragsstoornissen toe.

Heel wat scholen hebben bijkomende klas- en andere lokalen nodig. Een groot deel van onze schoolgebouwen is verouderd en aan een dringende opknapping of volledige vernieuwing toe.

Het aantal leerkrachten daalt, het aantal niet ingevulde vacatures stijgt. Steeds meer jonge **leerkrachten haken snel af**: in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel viel de afgelopen vijf jaar 18 procent van de leerkrachten af. In het Franstalig onderwijs bedraagt dat percentage liefst 36 procent. De werkonzekerheid bij het begin van de loopbaan, de praktijkschok tussen opleiding en beroep, de planlast van zorg- en administratieve taken en de toegenomen maatschappelijke druk op leerkrachten en scholen dragen daartoe bij.

Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel heeft bovendien te kampen met enkele specifieke en uitdagingen. Dit is te wijten aan een stijgend leerlingenaantal en de toenemende heterogeniteit van de leerlingenbevolking, zowel op vlak van taal en cultuur als met betrekking tot de sociaal-economische achtergrond.

Brussel kende de laatste jaren een spectaculaire bevolkingsgroei. De schoolbevolking in de scholen van het Gewest zal tegen 2020 toenemen met ongeveer 45.000 leerlingen ten opzichte van 2009. Ongeveer 19 % van kleuters en van de leerlingen van het lager onderwijs volgt les in een instelling erkend door de Vlaamse Gemeenschap, in het secundair onderwijs is dat meer dan 15%. De Nederlandstalige Brusselse scholen zijn erg populair, onder meer o.w.v. de middelen die Vlaanderen meer investeert in vergelijking met de Franse Gemeenschap. Dit heeft een nijpend plaatsgebrek in Brusselse scholen tot gevolg.

De uitdaging van de Brusselse scholen is niet louter kwantitatief, maar ook gelinkt aan een grote linguïstische, culturele en sociaal-economische diversiteit. Het aantal leerlingen in het Nederlandstalig basisonderwijs dat thuis ook Nederlands spreekt, is slechts goed voor één derde van het aantal leerlingen. De groep van leerlingen die noch Nederlandstalig is, noch Franstalig, is ondertussen het grootst. Ook in het middelbaar onderwijs verhoogt de diversiteit. Het Nederlandstalige onderwijs neemt daardoor in

verhouding dubbel zoveel anderstaligen op als het Franstalig onderwijs in Brussel. Het spreekt voor zich dat een doordacht taalbeleid essentieel is (*zie verder*).

Het niet-slagen, de **schooluitval**, de schoolachterstand van leerlingen en het aantal spijbelaars scheren hoge toppen in Brussel. In Brussel heeft 56 % van de tieners al eens een jaar gedubbeld op school, in Vlaanderen gaat het om 29 %. Bij de allochtone jeugd is zittenblijven eerder regel dan uitzondering. In het Brusselse Sint-Joost-ten-Node ontkomt bijna niemand aan zittenblijven: 95 procent van de buitenlandse jongeren doet minstens een jaar opnieuw. Van alle Belgische 20 tot 24-jarigen heeft 17% geen diploma secundair onderwijs. In Brussel loopt dat op tot 28%. Vooral het Franstalig onderwijs presteert ondermaats.

Deze uitdagingen creëren ook een nijpend lerarentekort en een hoge turn-over onder het onderwijzend personeel.

Brussel is ook een **studentenstad**, al is dat niet altijd geweten. Met name de grote hoeveelheid studenten maakt Brussel tot een echte jongerenstad. In totaal studeren er momenteel zo'n 80.000 studenten, in de meest uiteenlopende richtingen. Van dit zeer grote aantal studeren er ongeveer 25.000 aan Nederlandstalige instellingen. Aangetrokken door het internationaal karakter van Brussel, komen er daarbovenop nog jaarlijks duizenden internationale studenten naar Brussel. Al deze studenten volgen les aan de meer dan 30 instellingen van hoger onderwijs in Brussel. Toch kan het beter: velen studeren hier, maar zitten hier niet op kot, laat staan dat ze na hun studies 'blijven plakken'. De aanwezigheid van studenten is een goede barometer om de aantrekkelijkheid van een stad te meten. Brussel moet werken aan haar imago als studentenstad.

Een samenhangende samenleving is een inclusieve samenleving. **Gelijke kansen garanderen en discriminatie bestrijden** zijn een opdracht van elke dag en voor eenieder. De overheid moet de hand houden aan de regelgeving ter zake en het goede voorbeeld geven als het om gelijke arbeids- en promotiekansen gaat.

2.1.1. *Het gezin als hoeksteen van onze samenleving*

2.1.1.1. *Visie*

Kiezen voor een gezin, in welke vorm ook, is een persoonlijke keuze met verstrekkende maatschappelijke gevolgen. Het gezinsbeleid vrijwaart die keuze en heeft **aandacht voor de veranderende gezinsrealiteit**, met een stijgend aantal nieuw samengestelde gezinnen, eenoudergezinnen, ouders met een gelijk geslacht,... De nog bestaande discriminaties moeten verdwijnen.

Brusselse gezinnen beantwoorden steeds minder aan het klassieke gezinspatroon. Brussel is gekenmerkt door meer alleenstaanden dan Vlaanderen, wat overigens eigen is aan een grootstad. Daarnaast valt ook het vrij grote aantal éénoudergezinnen op, vooral

éénoudergezinnen met alleenstaande moeders. 10,9 % van de Brusselse gezinnen is een éénoudergezin met een alleenstaande moeder als gezinshoofd. Deze nieuwe gezinnen stellen begrijpelijkerwijze veranderende eisen aan de maatschappij om de combinatie tussen arbeid en gezin te vergemakkelijken.

Kwetsbare groepen, zoals kinderen in een problematische opvoedingssituatie en wezen, verdienen bijzondere aandacht. Daarom wil de N-VA werk maken van een versterking van de pleegzorg.

Gezinnen moeten sterke keuzes kunnen maken in functie van werk en kinderen. Zij verdienen onze financiële en maatschappelijke steun. De overheveling van de kinderbijslag is een gelegenheid om het stelsel te hervormen en te vereenvoudigen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt de kinderbijslag overgedragen naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapsscommissie (GGC). Deze overdracht en implementatie zal niet alleen organisatorisch een zware uitdaging zijn voor de relatief kleine administratie van de GGC –het valt te betwijfelen of ze deze uitdaging inhoudelijk en organisatorisch effectief aan kan – maar zeker ook als het gaat over het uitwerken van een Brussels beleid rond kinderbijslag dat tegemoet komt aan de noden van de Brusselaars.

Op 19 september sloten de vier Franstalige partijen het ‘Accord de la Sainte Emilie’. De Franstalige partijen willen het beleid inzake de naar de GGC overgehevelde gemeenschapsbevoegdheden zoals kinderbijslag, zoveel mogelijk afstemmen op dat van het Waals Gewest (men bepleit ‘une convergence maximale’).

Kinderbijslag moet een recht van elk kind worden. De N-VA wil dat het beleid **werk en gezin beter combineerbaar** maakt en ouders ook vrije tijd geeft voor ontspanning en maatschappelijk engagement. Dienstencheques, betaalbare en voldoende kinderopvang en telewerken zijn sleutelbegrippen. Behalve een flexibele organisatie van de arbeidsmarkt, is een voldoende en flexibel aanbod aan kinderopvang cruciaal.

2.1.1.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Een gezinsbeleid dat aansluit op de realiteit

- ✎ Nog bestaande discriminaties in het gezinsbeleid werken we weg, bijvoorbeeld tegenover ouders van hetzelfde geslacht.
- ✎ We versterken de pleegzorg en geven wettelijke erkenning aan de rechten en plichten van pleegouders, onder meer een hoorrecht bij beslissingen die het pleegkind aanbelangen.

- ☞ We maken hoogtechnologisch draagmoederschap als *ultimum remedium* mogelijk, onder strikte medische en juridische regels. Draagmoederschap tegen betaling blijft verboden.

Combinatie werk-gezin-vrije tijd haalbaar maken

- ☞ We creëren bijkomende plaatsen voor **kinderopvang**. Ouders van jonge kinderen die werken of een werkgerichte opleiding volgen, hebben voorrang bij de toewijzing ervan. We breiden ook het aanbod aan flexibele kinderopvang verder uit, want niet elke ouder werkt van negen tot vijf.
- ☞ We verzekeren de betaalbaarheid van kinderopvang: een realistisch tarief voor tweeverdieners en een sociaal tarief voor wie het echt nodig heeft.
- ☞ We organiseren zo snel mogelijk het lokaal **loket kinderopvang**
- ☞ We vereenvoudigen de regels om een kinderopvang te starten.
- ☞ In het systeem van onthaalouders geven we ruimte aan zelfstandigen. Kinderbegeleiders die werken in een relatie werkgever-werknemer geven we een volwaardig werknemersstatuut.
- ☞ We bouwen de kraamzorg verder uit, zodat vrouwen die dat willen sneller naar huis kunnen na de bevalling.
- ☞ We stroomlijnen de voorwaarden voor adoptieverlof tussen de verschillende stelsels.

Kinderbijslag als recht voor elk kind

- ☞ Gezinsbijslagen zijn een recht van elk kind. Het centrale uitgangspunt is de positie van het kind en niet de socio-professionele situatie van de ouders.
- ☞ We brengen de bestaande stelsels samen in één stelsel. **Eenzelfde forfaitair bedrag voor elk kind** vormt de basis, Het onderscheid in rang (eerste, tweede, derde ... kind) schrappen we.
- ☞ Daarbovenop voorzien we in een bijkomende toeslag voor gezinnen die in armoede leven. Ook voor kinderen met een beperking en pleegkinderen en (half-)wezen voorzien we in een toeslag.
- ☞ Door de vereenvoudiging van het systeem en het beheer ervan komen er meer middelen vrij voor de gezinnen. De verdere automatisering van rechtentoekenning zorgt ervoor dat iedereen krijgt waar hij recht op heeft.

2.1.2. Een onderwijs dat de lat hoog legt

2.1.2.1. Visie

Hoewel het onderwijs enerzijds niet alleen verantwoordelijk is voor vorming en opleiding en hoewel de school niet mag afglijden tot het exclusieve opvangnet van alle opvoedings- en samenlevingsproblemen anderzijds, toch is het — misschien meer dan ooit — een **centraal en cruciaal pedagogisch en maatschappelijk kruispunt**. De overheid moet daarom alle randvoorwaarden voor een sterk en kwalitatief onderwijs tot stand brengen.

De N-VA kiest uitdrukkelijk voor mensen, niet voor structuren. We zetten de leerlingen, leerkrachten en schooldirecties opnieuw centraal. Zij schrijven dagelijks op het terrein het concrete verhaal voor morgen, en daarom moeten ze het vertrouwen en de steun krijgen die ze nodig hebben. Ook van de ouders trouwens; waar mogelijk kunnen zij hun verantwoordelijkheid nemen, waar nodig moeten zij dat doen.

Leren vergt inspanningen. **Onderwijs moet de ambitie hebben het maximum uit elke leerling te halen.** Dat werkt motiverend voor leerlingen en voor leerkrachten. De overheid moet leerkrachten en scholen in die ambitie steunen.

Kinderen mogen niet het slachtoffer worden van de een verkeerde inschatting van hun talent. **De lat moet voor iedereen omhoog.** Elke leerling heeft recht op voldoende groeikansen. Ongelijke leerlingen gelijk behandelen, is even onrechtvaardig als gelijke leerlingen ongelijk behandelen. Zowel de abstracte denkers als de praktijkgerichte doeners verdienen een goede, op hun individuele mogelijkheden en ambities afgestemde aanpak. Na hun schooltijd moeten ze beter ‘kennen’ en ‘kunnen’.

Brussel is speciaal: gezien de **anderstalige omgeving** en de meerderheid van niet-Nederlandstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs is taalbeleid hier van essentieel belang. De N-VA streeft ernaar om alle kinderen en jongeren – ongeacht hun taalachtergrond en hun socio-culturele achtergrond - maximale ontwikkelingskansen te bieden op vlak van talentontwikkeling, maatschappelijke participatie, gezondheid en veiligheid. Enkel op die manier wordt het sociaal weefsel versterkt en een sterke gemeenschap gecreëerd.

Vooraf jongeren die zonder diploma of kwalificatie instromen op onze arbeidsmarkt lopen een hoog risico op langdurige werkloosheid. Ook hier geldt het principe: **voorkomen is beter dan genezen**. Om vroegtijdige schooluitval en schoolmoeheid te voorkomen, is in de eerste plaats een preventief beleid nodig. De N-VA wil daarom werk maken van een betere oriëntering en een aangepaste studiekeuze en -begeleiding.

2.1.2.2. Verandering voor Vooruitgang

Een verzekerde toegang tot een kwalitatieve school

- ✎ Om elk kind een plaats op school te garanderen, creëren we bijkomende schoolcapaciteit.
- ✎ Een goede **verhouding Nederlandstaligen en anderstaligen** is een meerwaarde voor de taalverwerving van de leerlingen. De N-VA ijvert voor een onderwijsbeleid waarbij de toegang van Nederlandstaligen wordt gegarandeerd. We handhaven de **voorrangsregels** en kijken strikt toe op het **niveau van de beheersing van het Nederlands** van de ouders, bijvoorbeeld door de attesten van het Huis van het Nederlands, die toegang geven tot voorrang, in de tijd te beperken of door het gevraagde niveau te verhogen.
- ✎ In Brussel, waar het Frans een dominante vrijetijdstaal is en waar het Nederlands door de leerlingen meer en meer beschouwd wordt als een loutere instructietaal, kan de verantwoordelijkheid voor het versterken van de kennis en het gebruik van het Nederlands niet alleen aan de school overgelaten worden.
- ✎ Daarom zet de N-VA maximaal in op de multifunctionele school als samenwerkingsverband tussen verschillende sectoren om zo een brede leer- en leefomgeving tot stand te brengen. Leerlingen, buurtbewoners en verenigingen kunnen immers na school – tegen democratische prijzen – naar bijvoorbeeld de muzieklles, de dansles of de volleybal gaan, georganiseerd op school door actoren uit het lokale verenigingsleven.
- ✎ Tijdens de vakanties wordt er speel- en sportpleinwerking georganiseerd. Voor **anderstalige kinderen** is niet alleen elk uur op school, maar elk uur in een Nederlandstalige omgeving een extra kans om de Nederlandse taalvaardigheid te verbeteren. Voor kinderen uit kansarme gezinnen is het verruimen van hun leer- en leefomgeving een extra ontwikkelingskans.
- ✎ In het kader van deze multifunctionele school streeft de N-VA uitdrukkelijk naar de samenwerking met actoren die lessen voor anderstalige ouders organiseren, zoals het Huis van het Nederlands. In elke Brusselse gemeente is het gemeenschapscentrum het kloppend hart van de Vlaamse lokale gemeenschap. De N-VA wil dan ook de **gemeenschapscentra betrekken** bij deze multifunctionele scholen. Zo dragen én het gemeenschapscentrum én de school bij tot de sociale samenhang.
- ✎ We willen het project '**Samen naar School in de Buurt**' verder zetten.
- ✎ We werken de nog bestaande ongelijkheden in financiering, omkadering of werkingsmiddelen tussen de verschillende scholen weg. Scholen met meer

kwetsbare leerlingen geven we extra middelen om die leerlingen extra te begeleiden. Belangrijk is dat deze extra middelen in de school en in de klas zelf worden ingezet. We schakelen de GOK-werkingsmiddelen en de financiering van de internaten gelijk (Gelijke OnderwijsKansen).

- ✎ Schooltoelagen kennen we automatisch toe, rekening houdend met de reële financiële draagkracht van wie instaat voor het levensonderhoud van de leerling of student. Misbruiken pakken we streng aan om te waarborgen dat het geld naar de juiste gezinnen gaat.
- ✎ We stimuleren scholen om hun energie (stookolie, gas, elektriciteit) samen aan te kopen; zo kunnen ze heel wat geld besparen.

Elke leerling ambitieus uitdagen

- ✎ Het Masterplan voor de hervorming van het secundair onderwijs voeren wij op een verstandige manier uit, in dialoog met leerkrachten en directies. Sterkere leerlingen moeten kunnen uitblinken, zwakkere leerlingen moeten extra begeleiding kunnen krijgen. Geen brede eerste graad, wel een degelijke algemene vorming met inbegrip van wetenschap en techniek. Geen uitstel van studiekeuze, wel screening en actualisering van bestaande basisopties. Individuele scholen behouden de vrijheid om zelf te kiezen voor hun opvoedingsproject, de studierichtingen die ze aanbieden en de manier waarop ze zich organiseren. Het is niet aan de overheid of aan overkoepelende structuren om één bepaald model op te leggen.
- ✎ We stimuleren het technisch en beroepsonderwijs door leerlingen al in het lager onderwijs te laten proeven van wetenschappen en techniek en door ook in deze richtingen ambitieus te zijn. Praktijkgerichte opleidingen moeten een eerste, positieve keuze worden.
- ✎ We geven scholen de mogelijkheid om, onder meer met bijkomende proeven (herexamens) en het C-attest, leerlingen die doelstellingen niet halen, gepast te begeleiden, zonder de norm te verlagen.
- ✎ We organiseren leerlingenbegeleiding en pedagogische begeleiding zo dicht mogelijk bij en in de scholen. We werken daarbij samen over de verschillende netten heen, zodat we de middelen zo efficiënt mogelijk kunnen inzetten ten bate van de scholen en de leerlingen. De ontwikkeling van oriënteringsproeven past in datzelfde kader.
- ✎ We formuleren de **eindtermen** voor het secundair onderwijs als competenties en nemen naast vaardigheden en attitudes expliciet kennis op. We doen dat in nauw overleg met het hoger onderwijs en de arbeidsmarkt.

- ☞ Omdat uiterekend de groep die het meeste baat heeft bij school, de inschrijving op school vaak uitstelt, vervroegen we de onderwijsplicht van zes naar vijf jaar. Op die manier werken we onnodige taal- en leerachterstand weg en creëren we gelijke startkansen voor elk kind.
- ☞ Nederlandstalig onderwijs in Brussel kan beschouwd worden als één groot immersie-bad voor anderstaligen. We zetten dan ook vooral in op de **kennis van het Nederlands**. Een goede kennis van het Nederlands is cruciaal voor een succesvolle (school)carrière.
- ☞ De N-VA wil de **kennis van de onderwijstaal testen** (taalscreening) op het moment dat een leerling instapt in het Brussels Nederlandstalig onderwijs én op bepaalde essentiële momenten in de schoolloopbaan van de leerlingen (zoals de overgang van kleuter naar lager onderwijs en van lager naar secundair onderwijs). Blijkt de kennis van het Nederlands onvoldoende om een vlotte instroom in het Nederlandstalig onderwijs te garanderen, dan wordt er extra taalbegeleiding toegekend, bvb in het kader van taalbaden.
- ☞ We voeren initiatieven uit om de kennis van het Nederlands bij te brengen (taalscreenings, taalbadklassen en bijspijkerlessen) en we geven daartoe de nodige aanmoediging. We zetten ook ouders aan om Nederlands te leren. Zo kunnen zij directer bij de schoolloopbaan van hun kinderen betrokken worden, kunnen ze met hun kinderen oefenen en met de school communiceren.
- ☞ Er zijn heel wat Franstaligen in het Vlaams onderwijs. Voor hen is Frans als tweede taal geen meerwaarde of uitdaging. Verslachte aandacht tijdens de lessen beïnvloedt de kwaliteit van de lessen en het leerresultaat bij leerlingen die het Frans niet als thuistaal hebben. **Differentiëren** bij de keuze van de tweede taal moet daarom mogelijk zijn: leerlingen die als thuistaal Frans hebben zouden dan bijvoorbeeld extra lessen Nederlands kunnen krijgen.
- ☞ In Brussel wordt de **spijbelsituatie** stilaan onhoudbaar. In het schooljaar 2010-2011 waren er 428 hardnekkige spijbelaars in de Nederlandstalige middelbare scholen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, of maar liefst 3,5% van de schoolplichtige jongeren. Spijbelgedrag gaan we tegen zowel met preventie en detectie als met een doorgedreven responsabilisering van leerlingen én ouders. Dat kan door opvoedingsondersteuning te geven aan de ouders en, indien nodig, schooltoelagen terug te vorderen. Voor ouders die hun kind laattijdig inschrijven, hanteren we eenzelfde aanpak. Overleg en samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de Franse Gemeenschap, de gemeenten en de politiediensten zijn essentieel. De N-VA pleit voor de invoering van de '**schoolkaart**'. Dit hoeft geen aparte kaart te zijn, maar kan ook gekoppeld worden aan de e-ID die bewijst dat een jongere ingeschreven is in een bepaalde school, zodat agenten kunnen nagaan of een jongere ingeschreven is in een school en al dan niet spijbelt.

- ☞ De N-VA kiest er voor om de onderwijsplicht te vervroegen van zes naar vijf jaar waarbij een voldoende aanwezigheid wordt vereist. Op die manier kunnen we onnodige taal- en leerachterstanden wegwerken, en creëren we gelijke startkansen voor elk kind.

Leerkracht spilfiguur, directeur spelverdeler

- ☞ Goed en degelijk onderwijs staat of valt met gemotiveerde en optimaal geschoolde leraren en directeurs. Zij zijn de spilfiguren in het leerproces. Brussel vecht niet alleen tegen een tekort aan leerkrachten, maar ook tegen een grote *turn-over* onder het onderwijzend personeel. Met een degelijk loopbaanbeleid dat oog heeft voor het welbevinden van de leerkracht herwaarderen we het vak en maken we een betrekking in het onderwijs weer aantrekkelijk.
- ☞ De lat hoger leggen maakt een opleiding/beroep aantrekkelijker. Daarom voeren we een toelatingsproef in voor de lerarenopleiding. Beginnende leerkrachten laten we begeleiden door ervaren leerkrachten die als mentor de praktijkschok tussen opleiding en beroep kunnen helpen opvangen. Zo vermijden we dat jonge leerkrachten te snel afhaken. We breiden de navorming uit, voeren een educatieve masteropleiding in en waken erover dat de scholen in voldoende stageplaatsen voorzien.
- ☞ De N-VA pleit voor specifieke aandacht voor lesgeven in een heterogene, multiculturele omgeving in het kader van de lerarenopleiding. Omgaan met diversiteit en anderstaligheid moet een essentieel deel zijn van de lerarenopleiding. Binnen de lerarenopleiding moet elke leerkracht-stagiair verplicht worden om een deel van zijn/haar stage door te brengen binnen een grootstedelijke context. Bovendien moet elke Nederlandstalige Brusselse school zich laten verbinden aan minstens één lerarenopleiding. Hierdoor kunnen netwerken uitgebouwd worden, waardoor stabiliteit zal ontstaan in de relatie tussen stagescholen en lerarenopleidingen, en een gezamenlijk pedagogisch project voor de stagebegeleiding, gericht op Brussel, uitgetekend kan worden.
- ☞ Net als in andere grootsteden, moeten leraren in Brussel dagelijks enorme inspanningen leveren om het welslagen van hun leerlingen te verzekeren. Extra inspanningen moeten extra beloond worden: de N-VA pleit voor de invoering van een premie voor leerkrachten die in Brussel lesgeven.
- ☞ Leerkrachten moeten zo veel mogelijk tijd kunnen besteden aan lesgeven, niet aan overbodige vergaderingen, voorschriften en verslagen. De gedragen aanbevelingen uit het rapport “Kom op tegen planlast” voeren we uit. Ook creëren we een meldpunt waar leerkrachten en directies irriterende regeldruk kunnen signaleren en dat periodiek verslag uitbrengt, zodat opvolging verzekerd is. Bij de

voorbereiding van nieuwe onderwijsregelgeving brengt een toets het risico voor irriterende regeldruk in kaart.

- ✎ Leerkrachten hebben recht op een effectieve en efficiënte evaluatie met als doel hen in de eerste plaats te motiveren, te ondersteunen en te begeleiden. Als het echt niet anders kan moet hun aanstelling beëindigd kunnen worden.
- ✎ We scheppen een kader voor schooloverschrijdende administratieve ondersteuning voor directies, voornamelijk in het basisonderwijs.
- ✎ De instroom tot het beroep van leraar wordt versterkt door het faciliteren van de zogeheten zij-instroom, dit wil zeggen van mensen die na een andere carrière willen overstappen naar het onderwijs.
- ✎ Er wordt ingezet op de aanwerving van lokale leerkrachten die als rolmodel kunnen functioneren.

Brussel studentenstad: op de juiste plaats in het hoger onderwijs

- ✎ Een verplichte niet-bindende oriënteringsproef vóór de overgang naar het hoger onderwijs moet studenten helpen een studietraject uit te stippelen dat aansluit bij hun interesses en capaciteiten. Leerlingen en ouders krijgen zo informatie over de haalbaarheid van de keuze voor hoger onderwijs.
- ✎ Ter correctie van de doorgeslagen flexibilisering bieden meer bindende modeltrajecten beginnende studenten een duidelijke structuur en een stevige houvast. Geleidelijk aan laat dit stelsel de studenten meer vrijheid om zelf hun curriculum in te vullen. Om studenten aan te moedigen zelf bewuste keuzes te maken en hun studievoortgang te bewaken, sturen we het leerkrediet bij.
- ✎ Studenten kunnen, onder bepaalde voorwaarden, een studielening krijgen van de Vlaamse overheid, die ze pas vanaf enkele jaren na de studie renteloos terugbetalen. Wie voorziet in het levensonderhoud van de student blijft daarnaast nog de kinderbijslag ontvangen, daarbovenop kan op basis van zijn belastbaar inkomen een studiefinanciering worden toegekend.
- ✎ In het hoger onderwijs blijven we investeren in onderzoek (zowel fundamenteel als toegepast) en ontwikkeling. Universiteiten en hogescholen hebben een belangrijke rol zowel naar het opbouwen van kennis als het uitdragen van kennis.
- ✎ Brussel heeft een tekort aan studentenkamers. Hierdoor wijken veel studenten uit naar Leuven of Gent. Ten minste 500 extra koten worden op korte termijn gebouwd voor de studenten ingeschreven in het Nederlandstalige hoger onderwijs.

- ☞ Ook bij de studenten heerst de vraag naar meer veiligheid en leefbaarheid. Naar het voorbeeld van andere studentensteden, pleit de N-VA voor de aanstelling van een “studentenflik”. Deze politieagent is het aanspreekpunt voor de studenten voor alle mogelijke politionele zaken, zoals het melden van een fietsdiefstal. De “**studentenflik**” vormt de brug tussen de studenten en de stad/gemeenten en kan ook een bemiddelende rol spelen in eventuele geschillen tussen studenten en omwonenden.

Onderwijs op maat en op de juiste plaats

- ☞ Het gewoon en het buitengewoon onderwijs laten we naast elkaar bestaan met voldoende ondersteuning. Ze zijn complementair en hebben elk hun eigen doelstelling en expertise. We volgen de resultaten van het M-decreet voor leerlingen met specifieke noden nauwkeurig op en sturen bij waar nodig.
- ☞ We behouden de rol van het deeltijds kunstonderwijs, met aandacht voor een rationele, geografische spreiding van het aanbod.
- ☞ We brengen het aanbod levenslang leren in kaart en rationaliseren waar nodig. We maken onderscheid tussen opleidingen met een arbeidsmeerwaarde en vormingen die zich meer in de hobbysfeer bevinden. Wat past in een loopbaantraject ondersteunen we. Werkzoekenden die een opleiding volgen om de kansen op werk te vergroten, geven we een financieel duwtje in de rug. In het kader van afstandslernen krijgen concepten zoals ‘Open Universiteit’ en ‘MOOC’ (Massive open online course) een meer prominente plaats..
- ☞ Onderwijsmiddelen moeten maximaal ingezet worden voor onderwijs. Te veel menselijke en financiële middelen gaan vandaag verloren door ons versnipperd onderwijslandschap. Basisonderwijs moet dicht bij de gezinnen gebeuren. De voorstellen van de werkgroep “één publiek net” zullen als uitgangspunt kunnen dienen om de versnippering van het publieke net tegen te gaan.
- ☞ De Brusselse Nederlandstalige scholen kunnen maximaal gebruik maken van de mogelijkheden die Brussel biedt, m.n. haar kosmopolitisch karakter en haar meervoudige rol als hoofdstad, internationale stad en centrum voor diplomatie, bijvoorbeeld door concreet samen te werken met de actoren die de internationale rol van Brussel onderstrepen.

Een betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

- ☞ We bouwen “leren en werken” uit als een volwaardige leerweg en passen het stelsel aan de diffuse doelgroep aan. Het moet zich focussen op jongeren die schoolmoe maar niet leermoe zijn. Voor jongeren in een meer preciaire persoonlijke situatie werken we een andere leerweg uit.

- ✎ Er moet worden samengewerkt met ondernemers die leerlingen en studenten stages, werkervaring en – vervolgens – een job aanbieden. Geen enkele school kan de razendsnelle technologische ontwikkelingen bijhouden en haar leerlingen laten werken met de meest recente apparatuur. **TSO en BSO** worden beter afgestemd op de specifieke arbeidsmarkt in en rond Brussel.
- ✎ In technische en beroepsgerichte opleidingen bieden we praktijkgerichte stages aan, alsook beroepsopleiding en werkinleving voor jonge werkzoekenden. We harmoniseren de statuten inzake werkplekklaren. Voor scholen en stage- en werkplekplaatsen mogen er slechts minimale administratieve formaliteiten en financiële consequenties zijn.
- ✎ Elke school krijgt een aantal peters-rolmodellen uit diverse disciplines (ondernemers, politie-agenten, ...) en met een diverse achtergrond, die vanuit hun ervaring en functie de jeugd aanmoedigen en sensibiliseren.

2.2. Samen Brusselaar zijn

Brussel is een internationale stad met een **zeer diverse bevolkingssamenstelling**. Eén op drie Brusselaars heeft een vreemde nationaliteit en algemeen wordt aangenomen dat de meerderheid van de Brusselse bevolking (ongeveer twee derde) van vreemde herkomst is.

Het verschil met het Vlaams Gewest is groot. Maar ook in vergelijking met andere steden (Antwerpen, Gent) is het verschil substantieel. Die internationale en multiculturele realiteit kenmerkt Brussel: het is de grootste troef van de stad en tegelijk stelt dit het beleid voor grote uitdagingen. De aanwezigheid van verschillende nationaliteiten en internationale instellingen zet Brussel letterlijk op de kaart. Brussel heeft potentieel als zakenstad, internationale ontmoetingsplaats, toeristische trekpleister, economische draaischijf en culturele grootstad. De aanwezigheid van alle mogelijke nationaliteiten zou er toe moeten leiden dat Brussel de plaats bij uitstek is waar iedereen zich thuis voelt en samenleven met meerdere culturen een vanzelfsprekendheid is.

Helaas is de **realiteit minder rooskleurig**. Nog te vaak winnen spanning en conflict, segregatie en onbegrip het van integratie en wederzijds respect. Met de regelmaat van de klok zijn er incidenten waarbij vervreemding, radicalisering, geweld en onverdraagzaamheid de bovenhand halen op een evolutie naar meer “samen-leven”. Brussel is dan ook een duale stad geworden van enerzijds rijk en arm, nederlands en franstalig, oud en nieuw,...De sociale cohesie is ver te zoeken.

De maatschappelijke positie van personen van vreemde herkomst is in ons land niet rooskleurig. Hun herkomst blijkt nog altijd een bepalende factor te zijn voor hun plaats in de samenleving.

De **werkzaamheidsgraad van vreemdelingen** met een niet-EU nationaliteit is met 39,6% de laagste van alle EU-lidstaten (58%), in Brussel ligt deze nog lager: 35,5 %.

Migranten zijn oververtegenwoordigd in laag geschoolde jobs en vaak overgekwalificeerd voor het werk dat ze uitoefenen. De armoedegraad is bij migranten bijna vier keer zo hoog als bij niet-migranten. Op de woningmarkt is hun situatie vaak penibel. De onderwijsindicatoren staan eveneens op rood. Migranten en hun kinderen zijn meer dan dubbel zo vaak laag opgeleid als autochtonen. Zelfs wanneer de socio-economische positie van de leerlingen in rekening wordt gebracht, is de achterstand van migrantenkinderen aanzienlijk groter, ook bij kinderen uit de tweede generatie.

Brussel is dan ook op vele domeinen een duale stad. Herkomst blijft, ook in Brussel waar je net zou denken dat het geen verschil meer maakt of zou mogen maken, een bepalende factor voor iemands socio-economische positie.

De oorzaak van deze desastreuze cijfers ligt voor een overgroot deel bij het **federale migratiebeleid** van de laatste decennia dat volledig gefaald heeft. De poorten werden op een onverantwoorde manier open gezet.

Mede dankzij de N-VA is een omslag ingezet in 2010. Belangrijke wetswijzigingen kwamen tot stand tijdens de federale regering in lopende zaken.

De verstrenging van de gezinshereniging zorgde voor een daling met 25%; het aantal asielaanvragen daalde met 36% door de wijzigingen aan de asiel- en de opvangwet.

Tot voor kort was er geen enkele staat zo kwistig als België om zijn nationaliteit toe te kennen. Een band met ons land was zelfs niet vereist. De invoering van de snel-Belgwet door de regering Verhofstadt zorgde voor 558.530 nieuwe Belgen tussen 2000 en 2012. Dat zijn er 50 per 1000 inwoners, tegenover gemiddeld 11 in de hele EU. Mede onder impuls van de N-VA is die snel-Belgwet grondig aangepast. Vereisten inzake taalkennis, inburgering en integratie zijn ingevoerd. Dit zorgde voor 90% minder nieuwe Belgen in 2013 dan in 2012.

Ondanks deze omslag wijkt ons migratiebeleid nog steeds in ruime mate af van wat in de Europese Unie gangbaar is. De instroom bestaat nog steeds voor 88% uit passieve migranten (gezinshereniging, regularisatie, asiel) en voor amper 12% uit actieve migranten (arbeids- en studiemigratie). Geen enkel ander Europees land doet ons dit na. Onze asielcijfers dalen, maar liggen nog steeds ruim boven het Europese gemiddelde. België blijft zowat het enige land dat illegale vreemdelingen permanent regulariseert. De terugkeercijfers gaan in stijgende lijn, maar ze zijn nog steeds lager dan in de periode 2001-2006. Terugnameakkoorden blijven uit en wanneer er toch initiatieven worden genomen, wordt gefocust op landen waarmee zich geen noemenswaardige problemen voordoen.

Brussel bekleedt in dit alles een speciale plaats: meer dan één derde van de migranten komt België binnen via Brussel, dat nochtans slechts één tiende van het totale Belgische bevolkingsaantal kent, en één 190ste van de totale oppervlakte. In 2012 immigreerden 40.000 niet-Belgen uit het buitenland naar Brussel. Hoewel het binnenlandse migratiesaldo steeds negatief is voor Brussel (er vertrekken meer inwoners naar Vlaanderen of Wallonië dan omgekeerd), wordt dat ruimschoots gecompenseerd door het buitenlandse migratiesaldo, dat jaar na jaar positief is.

De meeste recente externe migraties komen uit Marokko, gevolgd door Polen, Roemenië en Frankrijk. Studies stellen vast dat er een stadsvlucht plaatsvindt. De armere bevolking die in bepaalde delen van de stad achterblijft, wordt aangevuld door de instroom van armere mensen uit het buitenland.

De logica in het federale migratiebeleid lijkt nog steeds zoek. Een geïntegreerde vreemdeling zonder papieren maakt vandaag bijna dubbel zoveel kans uitgewezen te worden als een illegale vreemdeling die steelt, dealt of inbreekt. Duitsland, Spanje, Italië, het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland ondertekenen terugnameakkoorden met landen als Marokko en Algerije, maar België slaagt daar niet in terwijl illegale vreemdelingen uit de Maghreb-landen al jaren de lijsten voor verwijdering aanvoeren. En waarom wordt maar 4,5% van de illegale criminelen die uit de gevangenis vrijkomen verwijderd? Deze migratierealiteit volgt ook uit het feit dat Vlamingen en Franstaligen anders aankijken tegen asiel en migratie. Voor de N-VA is het bijvoorbeeld een evidentie dat bij regularisatie van een illegale vreemdeling eerst de politiedatabanken worden gecontroleerd.

Illegaliteit is in Brussel niet te ontkennen. Voorzichtige schattingen gaan uit van minstens 50.000 illegale vreemdelingen in Brussel. Dat is meer dan het inwonersaantal van de helft van de 19 Brusselse gemeenten.

Tegen die achtergrond is het voor de overheid een immense opdracht de nieuwkomers te integreren. Dankzij de N-VA werd een **inburgeringsbeleid** opgezet en geoptimaliseerd in deze en in de vorige Vlaamse Regering. Minister Geert Bourgeois heeft alvast maatregelen genomen om de slagkracht en efficiëntie van het inburgerings- en integratiebeleid te vergroten. Hij bracht alle deelwerkingen en organisaties die actief zijn in het beleidsveld in een nieuw Agentschap Integratie & Inburgering onder en verhoogde de capaciteit om de stijging van het aantal inburgeraars te ondervangen. Onthaalbureaus kregen een stimulans om hun aanbod inhoudelijk en organisatorisch nog meer af te stemmen op de noden van de inburgeraars. Dat is nodig door de toename van het aantal rechthebbende inburgeraars, in het bijzonder Zuid- en Oost-Europeanen. Ook Brussel heeft nood aan een efficiënt en verplicht inburgerings-en integratiebeleid.

Het aanbod Nederlands voor anderstaligen is evenwel nog steeds te weinig flexibel en biedt onvoldoende antwoord op de inhoudelijke en organisatorische vragen van de cursist. Er is meer nood aan gecombineerde leertrajecten, aan een aanbod tijdens

vakanties en weekends en avonden, aangepast aan de competenties en perspectieven van de cursist. De wachtlijsten zijn nog steeds niet volledig weggewerkt. Een horizontale ketenaanpak is nodig; de cijfers tonen echter aan dat die overtuiging nog te weinig is ingeburgerd.

2.2.1. *Migratie die de samenleving versterkt*

2.2.1.1. *Visie*

Uit internationaal onderzoek blijkt dat in geen enkel Europees land de houding tegenover migratie zo negatief is als in België. Brussel is daarop geen uitzondering.

Bovendien wordt Brussel door velen ervaren als een stad van ghetto's en een sterke segregatie. De vraag is of de toekomst voor de volgende generaties positief oogt. Volgens de Brusselse JOP-monitor (Jeugdonderzoekplatform) "moeten we in Brussel veeleer spreken over een multiculturele LAT-relatie tussen de verschillende groepen". *"Living Apart Together, niet samen met, maar naast elkaar leven. Ondanks de grote heterogeniteit naar etnische herkomst in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in Brusselse scholen blijken jongeren nog steeds gericht op de eigen cultuur. In lijn met nagenoeg alle studies naar sociale afstanden tussen groepen stellen we vast dat de eigen groep de voorkeur geniet wanneer het sociale contacten betreft."*

Volgens een BISA-studie over de middenklasse is migratie de belangrijkste reden om te verklaren waarom het inkomen blijft dalen en de fiscale basis dus kleiner wordt in Brussel.

Voor de N-VA moet migratie een positief verhaal zijn. Maar dan moet de overheid een verstandig beleid voeren en eerlijke, duidelijke keuzes durven maken. Vreemdelingen hebben rechten, maar ze moeten ook op hun plichten worden gewezen. **Uitgangspunt is dat wie aan de spelregels voldoet, welkom is.**

De basisprincipes van een degelijk asiel- en migratiebeleid zijn voor de N-VA duidelijk: het **asielbeleid** moet onze solidariteit centraal stellen; het **migratiebeleid** moet in de eerste plaats gericht zijn op de versterking van onze gemeenschap; een **verplicht inburgeringsbeleid** moet nieuwkomers gelijke kansen geven.

Zolang een doordacht migratiebeleid uitblijft, staan zowel de gemeenschap in haar geheel als elke individuele nieuwkomer aan de kant van de verliezers. Zolang onze bevolking bevestigd wordt in haar indruk dat iedereen hier welkom is en dat criminaliteit geen beletsel is om verblijfspapieren te krijgen, moet elke goedmenende vreemdeling zich dagelijks verantwoorden: dat hij geen illegaal is, geen fraudeur, geen profiteur, geen crimineel, ... Dat is oneerlijk en werkt discriminatie in de hand.

2.2.1.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Een duidelijk en coherent migratiewetboek

- ☞ We maken werk van een duidelijk en coherent migratiewetboek. Bij de omzetting van EU-richtlijnen kiezen we niet langer systematisch voor de meest lakse invulling.

Een Europees gecoördineerd asielbeleid

- ☞ Wij verdedigen de Conventie van Genève. Dat betekent dat we iedereen een veilige haven bieden die zijn land ontvlucht is uit een gegronde vrees voor vervolging omwille van ras, geloof, nationaliteit, seksuele geaardheid, politieke overtuiging of lidmaatschap van een specifieke sociale groep. Meer nog dan een nationale aanpak, kiezen wij voor een Europees gecoördineerd beleid waarbij elke lidstaat zijn verantwoordelijkheid opneemt.

Van passieve naar actieve migratie

- ☞ Een positief migratiebeleid gaat in de eerste plaats voor arbeids- en kennismigratie, bijvoorbeeld voor knelpuntberoepen.
- ☞ Bij de uittekening van ons arbeidsmigratiebeleid maakt de Brusselse overheid volop gebruik van de nieuwe bevoegdheid voor de arbeidskaarten en de beroepskaart voor zelfstandigen. Eerste prioriteit is het activeren van wie reeds in ons land verblijfsrecht heeft. Jaarlijks aanpasbare quota bepalen vervolgens hoeveel arbeidsmigranten we toelaten op onze arbeidsmarkt. Daarbij kijken we niet naar de herkomst van de migrant, maar naar zijn competenties ((hoog)gekwalificeerde werknemers). We herbekijken in dat opzicht de bilaterale tewerkstellingsakkoorden.
- ☞ We passen de federale verblijfswetgeving aan de nieuwe bevoegdheden van de gewesten aan. Het statuut van onderzoekers, hooggekwalificeerde werknemers,... wordt niet langer in de vreemdelingenwet maar bij ordonnantie geregeld. Het verblijfsrecht volgt automatisch uit het recht op tewerkstelling dat door de gewesten wordt toegekend. Zo realiseren we een sterke administratieve vereenvoudiging.
- ☞ Voor talentvolle studiemigranten komt er een beursstelsel. Op korte termijn komt er een pilootproject waarbij niet-EU studenten een beurs kunnen krijgen, gezamenlijk gefinancierd door de overheid en private partners. Later kan het project worden uitgebreid.

Passieve migratie bijstellen

- ☞ Er komen **geen collectieve regularisaties meer**. Het huidige beleid waarbij criminelen die illegaal in ons land verblijven worden beloond met papieren, zetten we direct stop. Wie ernstige inbreuken begaat tegen de openbare orde en veiligheid, kan niet langer beloond worden met een verblijfsvergunning. Wie binnen de tien jaar veroordeeld wordt voor ernstige strafbare feiten, ziet zijn verblijfsvergunning weer ingetrokken en wordt uitgewezen.
- ☞ Het nieuwe migratiewetboek met degelijke en correcte procedures doet de vraag naar individuele regularisaties uitdoven. Machtiging tot verblijf is nog enkel mogelijk na screening van de relevante politiedatabanken en na positief advies van het parket.
- ☞ Zoals andere lidstaten leggen we het dossier van de gezinshereniging op de Europese tafel, onder meer om de minimumleeftijd voor gezinshereniging vast te stellen op 24 jaar.
- ☞ We nemen maatregelen tegen dokters die fraude (helpen) plegen in het kader van een medische regularisatieprocedure of van dringende medische hulp.

Sociale zekerheidsmigratie tegengaan

- ☞ Waar de Europese regelgeving het toestaat, wordt het hebben van voldoende bestaansmiddelen een verblijfsvoorwaarde en wordt het systeem van tenlastenemingen uitgebreid en afdwingbaar voor OCMW's en andere overheden.
- ☞ Bij aanvragen voor leefloon en maatschappelijke integratie onderzoeken we de bestaansmiddelen en het vermogen, zowel in België als in het land van herkomst. De betrokken vreemdeling moet aangeven welke eigendommen hij in het land van herkomst bezit en over welke andere middelen hij beschikt. Ten onrechte uitbetaalde uitkeringen worden teruggevorderd. Om de medewerking van de herkomstlanden te verzekeren, zetten we gezamenlijke initiatieven op met andere EU-lidstaten om informatie-uitwisseling te verzekeren.
- ☞ Het vrij verkeer van personen in de Europese Unie mag niet gelijk komen te staan met het importeren van kansarmoede. Dat ontwricht het sociaal weefsel in onze steden, zet onze sociale zekerheid onder zware druk en demotiveert de gemigreerde EU- burgers: hun toekomstperspectieven zijn hier vaak bijzonder slecht. Zeker als blijkt dat migranten schandelijk worden uitgebuit door malafide aannemers, koppelbazen en huisjesmelkers.

Een correct terugkeerbeleid

- ✎ In het terugkeerbeleid geldt de regel “vrijwillig als het kan, gedwongen als het moet”. De betrokkene moet de kans krijgen vrijwillig terug te keren. De Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) moet hem daar actief bij begeleiden. Een vreemdeling die een eerste uitwijzingsbevel naast zich neer legt en daarna wordt opgepakt, zal aan een gedwongen terugkeer onderworpen worden.
- ✎ De **verwijdering van criminele illegalen** heeft de hoogste prioriteit. Zij moeten hun gevangenisstraffen uitzitten in het land van herkomst.
- ✎ Over terugnameovereenkomsten gaan we opnieuw onderhandelen. Landen met hoge migratie- en lage terugkeercijfers en landen die een terugkeer bemoeilijken, komen bovenaan de prioriteitenlijst. Op een wijze die de plaatselijke bevolking zo veel mogelijk ontziet, koppelen we, waar nodig en mogelijk, de terugnameovereenkomsten aan diplomatieke druk, handelsakkoorden, ontwikkelingssamenwerking,...
- ✎ Een goed terugkeerbeleid start met een **goed grenzenbeleid**. We maken optimaal gebruik van de mogelijkheid om een zogenaamde voorafgaande raadpleging in te voeren voor bepaalde nationaliteiten. Aan die vreemdelingen kunnen diplomatieke en consulaire Schengenposten geen Schengenvisum geven zonder onze toestemming.
- ✎ Zowat 20 tot 30 procent van de gedwongen repatriëringen mislukt. Naar het voorbeeld van Frankrijk, Spanje en Italië voeren we een regeling in waarbij derden die een uitzetting verhinderen van het vertrekkensklare vliegtuig kunnen worden gehaald en een geldboete en, in geval van recidive, vliegverbod kunnen krijgen.
- ✎ De strijd tegen het terrorisme moet efficiënter, effectiever en pro-actiever worden gevoerd. Naast bijkomende maatregelen, wordt hiervoor op korte termijn in elk geval de vreemdelingenwet gewijzigd om de bestaande veiligheidsmaatregelen en de strafrechtelijke sancties te verscherpen.

Goed werkende instellingen en degelijke procedures

- ✎ **Migratiefraude** pakken we kordaat aan. Het wordt onmogelijk om op twee paarden tegelijk te wedden en om verblijfsprocedures oneindig aaneen te schakelen en te combineren.
- ✎ De Brusselse gemeenten moeten, in samenwerking met het OCMW, de politie en eventueel het parket, actiever optreden tegen **schijnhuwelijken en domiciliefraude**. Ze hebben ook een rol te spelen bij het uitvoeren van het terugkeerbeleid voor personen die illegaal verblijven.

- ☞ Elke **asielaanvraag** en elke aanvraag tot gezinshereniging handelen we binnen een termijn van zes maanden af. Daarnaast gelden snellere procedures in specifieke omstandigheden (bijvoorbeeld arbeids- en kennismigratie, asielaanvraag uit een veilig land,...). Voor de afhandeling van een verblijfsaanvraag (uitgezonderd asiel, subsidiaire bescherming en medische regularisatie) vragen we een administratieve vergoeding gelijk aan het Europees gemiddelde (ongeveer 150 euro).
- ☞ Wie een verblijfsvergunning aanvraagt, moet dat in principe vanuit het buitenland doen (uitzonderingen op de regel zijn asiel, subsidiaire bescherming en medische regularisatie).
- ☞ Bij ernstige inbreuken op de openbare orde en veiligheid kan de minister van Justitie de nationaliteit intrekken van een vreemdeling die na zijn geboorte Belg werd of die over de dubbele nationaliteit beschikt (bvb. Syriëstrijders). Daarbij voorzien we in een degelijke beroepsprocedure.

2.2.2. *Inburgering en integratie die kansen bieden*

2.2.2.1. *Visie*

Nieuwe Brusselaars zijn **volwaardige burgers** van onze samenleving. Het zijn geen tweederangsburgers die enkel via blijvende overheidssteun kunnen overleven. Talloze mensen van vreemde herkomst vervullen hun maatschappelijke positie met glans: als ondernemer, als academicus, als artiest, als politicus of politica, als ambtenaar, als vakman of vakvrouw.

Integratie, inburgering en taalkennis zijn de sleutels tot succes voor elke nieuwkomer en voor de hele gemeenschap. We nodigen alle nieuwkomers uit om mee te doen, om hun rol in onze samenleving ten volle op te nemen: door de taal te leren, door te werken, door hun kinderen maximale kansen te bieden.

We verwachten dat iedere nieuwkomer zijn plichten naleeft en alle geboden kansen daadwerkelijk grijpt. Wie echter moeite doet om onze taal te leren en zich inspant om zijn weg te vinden in onze samenleving, moet alle kansen krijgen en mag niet achtergesteld worden wegens zijn huidskleur of afkomst.

Een succesvol integratiebeleid start bij een coherent en fair migratiebeleid dat afgestemd is op de noden van de samenleving. Inburgering en taallessen blijven een noodzakelijke begeleide opstap vormen naar onze samenleving. De aanpak moet nog sluitender worden: we willen nog meer nieuwkomers bereiken met een inburgerings- en NT2-aanbod dat nog meer op maat is. Daarnaast willen we die nieuwkomers zo snel mogelijk aan de slag krijgen. Werk blijft immers de sleutel tot echte integratie en participatie.

Van nieuwkomers vragen we niet om aan de grens hun identiteit af te leggen of hun geloof op te geven. We vragen hen wel om onze publieke cultuur te delen, onze taal te

leren en de basisregels van onze samenleving te respecteren en na te leven. Respect voor de identiteit van elke mens, ongeacht afkomst, religie, huidskleur, geslacht en seksuele geaardheid zijn daarbij cruciaal. Het zijn immers deze grondwaarden die burgerschap definiëren en iedere burger dezelfde kansen bieden.

Respect voor ieders eigenheid mag echter niet leiden tot afzonderlijke leefwerelden. Samen moeten we segregatie ombuigen tot meer integratie. Wie moeite doet om onze taal te leren en zich inspant om zijn weg te vinden in onze samenleving, moet alle kansen krijgen en mag niet achtergesteld worden wegens huidskleur of afkomst. Enkel op die manier kan een samenleving dynamisch en verrijkend zijn in plaats van statisch en gesloten. Enkel op die manier versterken we de maatschappelijke samenhang en samenhangigheid.

We kiezen voor een Brussel waarin de kloof tussen “nieuwe” en “oude” Brusselaars plaats maakt voor een samenleving waarin we samen Brusselaar zijn. De ‘door-leefde’ en ‘be-leefde’ stad, westerse normen en waarden, kennis van de landstalen als gemeenschappelijke elementen, blijven onverkort het streefdoel. Onze verschillende afkomst is een feit, maar onze gedeelde toekomst is dat ook.

Inburgeringstrajecten en taallessen blijven een noodzakelijke begeleide opstap. Jaarlijks worden 2.500 inburgeraars bereikt in Brussel. Ze volgen allemaal vrijwillig een inburgeringstraject. Tussen 2009 en vandaag hebben 10.654 Brusselaars een inburgeringscontract ondertekend. Ten opzichte van 2009 is het bereik met 75% gestegen. Het Huis van het Nederlands en BON hebben hier een essentiële rol.

We willen nog meer nieuwkomers bereiken met een inburgerings- en NT2-aanbod (Nederlands als tweede taal) dat nog meer op maat is. En we willen hen zo snel mogelijk aan de slag krijgen. Werk blijft immers de breedste en vlotste weg naar echte integratie en participatie.

Het is dringend nodig dat de VGC het integratiebeleid uit de welzijnssfeer haalt opdat het even succesvol wordt als het taalbeleid dat de VGC voert. Het integratiebeleid moet vanuit de transversale cel Stedelijk beleid gevoerd worden: alleen dan kan voldoende ingespeeld worden op alle elementen van een integratiebeleid en niet enkel vanuit een welzijnsbril. De VGC is het lokaal bestuur van de Vlaamse overheid en heeft dus een belangrijke taak als regisseur van het integratiebeleid in Brussel. Die taak moet de VGC dan ook ten volle opnemen. Op alle beleidsdomeinen is er een grondige bijsturing nodig om de cijfers uit het rood te halen.

2.2.2.2. Verandering voor Vooruitgang

Meer nieuwkomers bereiken met inburgering

- ✌️ Het nieuwe Agentschap Integratie & Inburgering biedt nieuwkomers (en oudkomers) een programma op maat aan dat hun zelfredzaamheid verhoogt. Zo kunnen zij deelnemen aan het onderwijs, de arbeidsmarkt en de samenleving.
- ✌️ De groep niet-verplichte inburgeraars (migranten uit EU-landen) neemt toe. Ook zij hebben baat bij informatie over onze samenleving en kennis van onze taal. Daarom nemen we initiatieven om in de Europese Unie een **verplicht participatietraject** in te voeren voor EU-onderdanen die zich langer dan drie maanden vestigen in een andere lidstaat dan hun herkomststaat.
- ✌️ Om de EU-onderdanen beter te bereiken, stemmen we het inburgeringstraject beter af op de noden van arbeidsmigranten en van werkgevers (bv. via flexibele trajecten en samenwerking met werkgevers).
- ✌️ We maken **inburgering ook in Brussel verplicht**. Een samenwerkingsakkoord met de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) en de Franstalige COCOF moet het mogelijk maken dat beide gemeenschappen er hun eigen traject aanbieden.
- ✌️ We stimuleren vrijwilligerswerk als onderdeel van inburgering. Het is een middel om deel te nemen aan de samenleving, om sneller onze taal te leren en om werkervaring op te doen.

Een horizontaal integratiebeleid als structureel vervolg op inburgering

- ✌️ Omdat er grenzen zijn aan wat een inburgeringsbeleid kan realiseren en om ervoor te zorgen dat na inburgering de integratie niet stilvalt, realiseren we een meer intensieve samenwerking en onderlinge afstemming met andere beleidsdomeinen.
- ✌️ Met de ondersteuning van het Agentschap Integratie & Inburgering nemen we concrete initiatieven voor een horizontaal integratiebeleid. Aandachtpunten daarbij zijn: het wegwerken van drempels naar de arbeidsmarkt en het benutten van alle talenten; het vinden van een aangepaste woning en de leefbaarheid van sociale woonwijken; de culturele patronen in zorgbehoeften en -gebruik en de taaldrempels naar de welzijns- en gezondheidsvoorzieningen; jeugdhulpverlening aan migrantenjongeren van niet-westerse herkomst; verlaging van de leerplicht tot 5 jaar en taalscreenings, taalbadklassen en bijspijkerlessen om de kennis van het Nederlands te verhogen; het betrekken van nieuwkomers bij het lokale verenigingsleven.

Betere kennis en gebruik van het Nederlands

- ✌️ Omdat we niet willen dat mensen levenslang afhankelijk blijven van hun familie of van een tolk, stimuleren we op zoveel mogelijk manieren het leren en het gebruik van het Nederlands. Zeker wanneer iemand overheidssteun krijgt of een beroep doet op diensten van de overheid (bijvoorbeeld sociale huisvesting).
- ✌️ We stemmen het **NT2-aanbod** af op de noden van cursisten, onder meer door te voorzien in gecombineerde en flexibele leertrajecten, een aanbod tijdens vakanties, weekends en avonden. We zorgen voor een optimale geografische spreiding.
- ✌️ Zwemmen leer je niet op het droge. We stimuleren **geïntegreerde trajecten**, waarbij iemand ook op de werk- of opleidingsvloer Nederlands leert. Wie instapt in een job of opleiding waarvoor een basisniveau Nederlands voldoende is, krijgt zo de kans om verder te groeien.
- ✌️ In de trein, in de winkel, op straat, in een vereniging,... : Nederlands oefenen, kan overal. We roepen alle Vlamingen op respect te tonen voor wie Nederlands leert door haar of hem de kans te geven om te **oefenen**.
- ✌️ Het leren van een nieuwe taal vergt tijd. Daar waar een taalkloof een optimale dienstverlening in de weg staat, zorgen we ervoor dat het sociaal tolken en vertalen een tijdelijke oplossing kan bieden.

Een integratiepact om tot tastbare resultaten te komen

- ✌️ Om van integratie een collectief succesverhaal te maken, moet iedereen meedoen, ook de werkgevers- en werknemersorganisaties, onderwijspartners en vertegenwoordigers van mensen met een migratieherkomst. Samen spreken we concrete doelstellingen af, die we verankeren in een ambitieus en omvattend integratiepact. De resultaten volgen we nauwgezet en periodiek op. Wat niet werkt, sturen we bij of schaffen we af.

Een gelijkheidsbeleid als sluitstuk van integratiebeleid

- ✌️ Een integratiebeleid is pas succesvol als tegelijk ook **discriminatie wordt bestreden** en gelijke kansen worden gestimuleerd, zowel op de arbeidsmarkt, als in het onderwijs. Een overheid mag en moet ook eisen dat iedereen – burgers, middenveldorganisaties, verenigingen, werkgevers – de geboden kansen grijpt en zelf mee verantwoordelijkheid draagt voor gelijke kansen, voor zichzelf én voor de ander.

- ☞ Als werkgever heeft de VGC een voorbeeldfunctie. Daarom pleit N-VA voor een competentiegericht personeelsbeleid zoals in de Vlaamse Overheid, waarbij “de beste vrouw/man op de beste plaats” de stelregel is. N-VA wil dat de VGC naar analogie streefcijfers invoert voor personeelsleden van vreemde herkomst. Een adequaat diversiteitsbeleid, zowel op vlak van werving, coaching en doorstroom zorgt er voor dat de streefcijfers behaald worden.
- ☞ Preventie en aandacht voor diversiteit en antidiscriminatiebeleid, zowel in het onderwijs, bij verenigingen, als op de werkvloer zijn bepalend voor resultaat op lange termijn.

2.3. Samen wonen en vooruitgaan

De ruimte in Brussel is schaars en eindig. De vraag naar ruimte (om te wonen, te werken, zich te verplaatsen, te ontspannen, ...) is groot en ze zal door de stijgende levensverwachting en de bevolkingsgroei alleen maar groter worden. Brussel heeft door de tijd heen heel wat regelgeving uitgevaardigd. Dat veroorzaakt extra administratieve lasten en geeft aanleiding tot juridische twisten en procedureslagen.

In Brussel is 42 % van de huishoudens eigenaar van de bewoning die hij/zij bewoont. Dat is minder dan in Vlaanderen (meer dan 70%). Om eigendomsverwerving te kunnen blijven garanderen, is een voldoende woonaanbod nodig. Ook de vraag naar innovatieve woontypologieën zal toenemen.

Het sociaal woonbeleid kent grote uitdagingen. Door de klemtoon op nieuwbouw te leggen, heeft de Brusselse regering nog niet voldoende aandacht besteed aan dringende renovatienoden in de sociale woningsector. Daarnaast blijven de wachtlijsten aangroeien en worden niet alle sociale woningen bezet door de mensen die deze het meest nodig hebben.

In het mobiliteitsverhaal botsen we op een verlamme stilstand. Veilige weginfrastructuur, zowel voor voetgangers, fietsers als automobilisten, is niet overal beschikbaar en de wegverkeerswetgeving is hopeloos complex. Sommige studies wijzen uit dat Brussel zich mag kronen tot Europese filehoofdstad. In 2012 stonden automobilisten 83 uur in de file. Op 38,9 procent van de wegen is er elke dag file (2011). Er wordt voorspeld dat in 2015 alle **verkeersassen** rond en in Brussel verzadigd zullen zijn.

De mobiliteitsproblematiek speelt mee bij Brusselaars die Brussel verlaten en ligt ook na aan het hart van de bedrijven. Sommigen overwegen zelfs om daarom Brussel te verlaten. Die handicap moeten we dus dringend herstellen.

De regering Picqué stippelde in het Iris-2 plan de Brusselse mobiliteitsstrategie voor 2015-2020 uit, maar liet na om het plan van een werkelijk budget en van

meetinstrumenten te voorzien. Daarenboven ging het ontraden van autoverkeer niet altijd samen met het opzetten van alternatieven, maar kwam dat laatste pas later (of niet).

2.3.1. *Ruimtelijke ordening: Ruimte voor vooruitgang*

2.3.1.1. *Visie*

Brussel is dichtbevolkt. De druk op de ruimte is groot. Het inpassen van woongebieden, industriezones, wegenparken vergt een hele evenwichtsoefening. We moeten daarbij **weldoordachte strategische keuzes maken.**

We moeten komen tot een slim ruimtegebruik. Open ruimte kunnen we niet meer in hetzelfde tempo aansnijden. We zullen integendeel verder moeten investeren in meervoudig gebruik van de beschikbare ruimte. Ook zullen we meer geoptimaliseerd en dichter moeten bouwen zonder de kwaliteit en het aanbod uit het oog te verliezen.

De N-VA stelt drie prioriteiten: **een kwalitatief woonaanbod, voldoende ruimte voor de ondernemingen, en het vrijwaren van de waardevolle open ruimte.** Met een verstandige verdichting en optimale invulling van de beschikbare woongebieden kan de bevolkingsgroei de komende jaren opgevangen worden. Daarbij maken we gebruik van de brede waaier aan woonvormen en blijven we inzetten op het omkeren van de stadsvlucht. Aandacht voor stedelijke kwaliteit, openbare ruimte en groen in de stad, voldoende aanbod van scholen en verzorgingsinstellingen is noodzakelijk.

Brussel moet ook voldoende ruimte bieden voor starters, voor innovatie en creativiteit. Ruimte voor werken kunnen we verweven in de woonomgeving en zonderen we af waar nodig voor het leefmilieu of de veiligheid. Door verlaten of minder optimaal ingerichte terreinen te activeren en de bereikbaarheid ervan te verbeteren, blijft voldoende terrein beschikbaar voor verdere economische activiteiten. Bijkomende bedrijventerreinen passen we goed in de omgeving in en maken we vlot bereikbaar. Bedrijfstransporten laten we maximaal via waterwegen, spoorwegen en pijpleidingen verlopen; dit houdt het vrachtverkeer van onze drukke wegen.

Plannen moeten we effectief realiseren. De N-VA is ervan overtuigd dat veel kan met minder regels, zonder dat hierbij aan kwaliteit of rechtszekerheid wordt ingeboet. Nieuwe regelgeving moet realistisch en overzichtelijk zijn. Uitgangspunten zijn: de aanvrager zo weinig mogelijk procedures te laten doorlopen, het ruimtelijk beleid op het gewestelijk niveau voeren, en de democratische reflex (openbaar onderzoek, inspraakprocedures,...) op de meest nuttige en efficiënte wijze garanderen. Alle overheidsdepartementen moeten zich bewust worden van de ruimtelijke impact van hun beleid.

2.3.1.2. Verandering voor Vooruitgang

Eén loket voor vergunningen

- ✎ Net zoals in Vlaanderen, moeten we in Brussel een **omgevingsvergunning** invoeren. De bestaande vergunningen, zoals de socio-economische vergunning, de wegvergunning en de natuurvergunning, kunnen dan ook in die omgevingsvergunning inkantelen. De burger of het bedrijf hoeft zich hierdoor slechts te wenden tot één loket en kan hierbij de verschillende betrokken overheden aanspreken.
- ✎ We zorgen voor zoveel mogelijk digitalisering van aanvragen, toelatingen en geografische informatie.
- ✎ Om aan de ruimtevraag een antwoord te bieden, splitsen we woonpercelen op. Dat kan via perceelopsplitsing voor grote eengezinswoningen (waarbij ‘built in my backyard’ het nieuwe uitgangspunt wordt) of verticaal via een duowoning, kangoeroe,... Waar mogelijk trekken we dat principe door voor KMO’s.

Meervoudig ruimtegebruik met duidelijke prioriteiten

- ✎ We onderhouden een goede communicatie met de verschillende actoren voor de open ruimte zodat we meer en beter kunnen gaan voor verbreding van de activiteiten. Zo kunnen, met goed overleg, recreatie- en cultuuractiviteiten perfect op hetzelfde terrein plaatsvinden waar inspanningen worden gedaan voor natuurbehoud.
- ✎ We herdenken het systeem van de **wijkcontracten**. We schenken meer aandacht aan het aspect van economische ontwikkeling van de wijk, én aan het belang van Nederlandstalige voorzieningen, met name de link met de Vlaamse Gemeenschap/VGC.
- ✎ Bij bijkomende woongelegenheden, plannen we ook bijkomende voorzieningen (scholen, crèches) én ruimte voor kleinhandel, die de overheid desnoods zelf actief opzoekt.
- ✎ We voorzien ruimte voor nieuwe KMO’s, zowel via nieuwe gronden als via inbreiding. We inventariseren alle bedrijfsterreinen.
- ✎ Een uitgekiend stadsplanningsproject moet een innovatiecultuur stimuleren. Steden werken nu met stadsdichters en bouwmeesters, maar missen een echte stadsarchitect. Brussel wordt gastheer van het internationaal “Urban Ideas Festival”, hét forum om te brainstormen over de toekomst van steden in Europa en in de rest van de wereld.

- ☞ Het Informatieforum Ruimtelijke Ordening, waarin de gewestelijke administraties informatie uitwisselen, moet verder worden uitgebouwd. Ruimtelijke planning in de Brusselse metropool vergt gestructureerd overleg tussen de gewesten.

2.3.2. Een (t)huis voor iedereen

2.3.2.1. Visie

De N-VA blijft prioritair kiezen voor eigendomsverwerving. Het bezit van een woning of appartement is de beste investering die jonge mensen kunnen doen. Het is een verzekering tegen armoede en een verzekering voor de toekomst. Woningen moeten daarom betaalbaar blijven.

Een gezonde vastgoedmarkt omvat een stevige huurmarkt. Die moeten we versterken door de verhuurders beter te beschermen tegen huurachterstallen, wanbetaling of schade en door de minder kapitaalkrachtige gezinnen voldoende steun te bieden bij het vinden van een woonst. Het tijdelijk verkrijgen van een sociale huurwoning moet beter gereguleerd en gecontroleerd worden opdat het beperkte aanbod aan sociale woningen in de eerste plaats ten goede komt aan de meest behoeftige doelgroep. We blijven waar nodig extra investeren in bijkomende sociale huurwoningen en bescheiden woningen voor starters.

De kwaliteit van onze woningen moet verbeteren. Daarom moet naast renovatie ook heropbouw sterker worden gestimuleerd. Ook voor sociale woningen heeft renovatie van het huidige patrimonium en heropbouw voorrang.

2.3.2.2. Verandering voor Vooruitgang

Naast de maatregelen voor bouw en vernieuwbouw die de bouwsector kunnen ondersteunen (*zie hoofdstuk 1.4.3*), vermelden we nog volgende veranderingsvoorstellen:

Eigendomsverwerving stimuleren

- ☞ We handhaven het principe van de woonbonus zowel voor bestaande als voor nieuwe leningen. Daarbij is eenieder vrij om te kiezen bij welke aankoop voor een enige eigendom hij een beroep wil doen op de woonbonus. Zo wordt het budget effectief aangewend om mensen bij te staan in eigendomsinvestering. Deze woonbonus wordt ook een instrument om de middenklasse aan te trekken. Ook de meeneembaarheid van de registratierechten bepleiten we.
- ☞ We handhaven het stelsel van sociale leningen en de verzekering gewaarborgd wonen. We herbekijken wel de voorwaarden en zorgen er voor dat sociale leningen enkel toegekend worden aan mensen die net dat extra duwtje nodig hebben om tot eigendomsverwerving te kunnen overgaan.

Een toegankelijke huurmarkt verzekeren

- ☞ We pakken **leegstand** van gebouwen aan. We pleiten voor één Sociale Huisvestingsmaatschappij. Deze maatschappij en de sociale verhuurkantoren kunnen leegstaande panden opkopen en renoveren, en vervolgens ter beschikking stellen als sociale huurwoningen.
- ☞ We pakken **huisjesmelkerij** met strengere inspecties hard aan.
- ☞ Private ontwikkelaars geven we de mogelijkheid sociale huurwoningen op te nemen in hun projecten; de overheid komt tussenbeide in het opbrengstverlies.
- ☞ Citydev (voorheen GOMB) zet in op kleine én grote projecten en renovatiewerken en dat in het hele Gewest.
- ☞ Het aanbod aan **sociale woningen** breiden we uit; daarbij zetten we ook in op het renoveren en verhuren van alle reeds bestaande sociale woningen (waarvan 10% leeg staat). We koppelen dit aan het efficiënter maken van de werking (één Brusselse sociale huisvestingsmaatschappij).
- ☞ Met tijdelijke contracten stellen we sociale huurwoningen ter beschikking van mensen die voldoen aan de inschrijvings- en toelatingscriteria. Inkomensgrenzen toetsen we sneller af, de taalbereidheid- en inburgeringsvoorwaarden volgen we strikter op door de samenwerking met onthaalbureaus te verbeteren. Bijkomend voegen we in regel een werkbereidheidsvoorwaarde toe.
- ☞ In de huurprijsberekening van sociale huurwoningen houden we rekening met de energieprestatie, ouderdom en eventueel locatie van de woning. We laten de huurprijs gedeeltelijk mee evolueren met het inkomen. Wanneer een maximum wordt overschreden, kan de huurder voor dezelfde huurprijs op de private huurmarkt terecht.
- ☞ Huurachterstallen en wanbetaling pakken we sneller aan om zowel huurder als verhuurder te beschermen tegen respectievelijk uithuiszetting en inkomensverlies. De inspectie ziet strenger toe op het opzettelijk aanbrengen van schade aan een huurwoning.
- ☞ We zetten in op **sociale verhuurkantoren** zodat privé-woningen verhuurd worden aan inwoners die recht hebben op een sociale woning. We pleiten voor een huurtoelage voor personen die al geruime tijd op de wachtlijst staan voor een sociale woning naar analogie van de Vlaamse huurpremie.

De kwaliteit en diversiteit van woningen verbeteren

- ✎ We promoten en faciliteren **innovatieve woontypologieën** zoals starters-, kangoeroe-, lancelotwoningen, co-housing, ...
- ✎ We stimuleren het herbestemmen van afgeschreven fabrieksgebouwen en kantoorgebouwen,, bijvoorbeeld voor appartementen of zorginstellingen. Door de administraties wonen en onroerend erfgoed actief te laten samenwerken, kiezen we voor een draagvlakverbreding d.m.v. een actief herbestedingsbeleid.
- ✎ Met oog op het creëren van meer woonruimte en de verhoging van de sociale controle wordt 'wonen boven winkels' geïntegreerd in het wijkbeleid. Zo kiezen we voor een projectmatige aanpak, waarbij bijvoorbeeld geopteerd wordt voor het werken met een vorm van herverkaveling van de beschikbare ruimtes boven de winkels.

2.3.3. *Vlot en veilig bewegen*

2.3.3.1. *Visie*

Als mens willen we ons vrij kunnen verplaatsen. Ons verplaatsen om in ons levensonderhoud te voorzien of om andere mensen te ontmoeten. Slechts heel zelden is de verplaatsing een doel op zich. Daarom vinden we het belangrijk dat we elke verplaatsing kunnen maken op het moment dat ons beste uitkomt.

Een gebrekkige mobiliteit is niet enkel een bron van ergernis. Het is ook een rem op de economische groei en op de maatschappelijke samenhang. De kerndoelstelling van het mobiliteitsbeleid is de **best mogelijke doorstroming voor alle verkeer** op basis van het multimodaliteitsprincipe. Capaciteit, doorstroming en veiligheid voor alle verkeersmodi zijn de sleutel tot meer leefbaarheid.

We hebben nood aan een evenwichtig mobiliteitsbeleid dat mensen en bedrijven ertoe aanzet **de juiste keuze van vervoersmiddel** te maken. Niet het vervoersmiddel is daarbij het uitgangspunt, wel het wegnemen van knelpunten. In de binnenkernen willen we daarom meer gewicht geven aan een vlotte afwikkeling van openbaar vervoer en van voetgangers- en fietsverkeer. Op wegen met een belangrijke doorstromingsfunctie krijgen auto's en openbaar vervoer prioriteit. We ontraden pas indien er alternatieven zijn.

In Brussel is de mobiliteit vandaag te concentrisch opgebouwd rond het centrum. Daarom moet het mobiliteitsbeleid gewestelijk aangestuurd worden. De concrete planning kan dan gebeuren vanuit meerdere centra die allemaal georganiseerd zijn rondom een trein- of metrostation (er zijn 29 treinstations en 59 metrostations), en waarop openbaar vervoer, kantoren, winkels, woongebied en parkgebied worden afgestemd.

Het **wegvervoer** maken we weer vlotter door in te zetten op optimalisatie van de infrastructuur. We maken maximaal gebruik van recente technologie om de verkeersstromen zo efficiënt mogelijk te leiden. Het is van belang dat doorstromingscapaciteit van de wegen en parkeercapaciteit beter op elkaar worden afgestemd.

We ontlasten de weginfrastructuur ook door in de mate van het mogelijke het gebruik van de weg te beperken door de andere vervoersmiddelen veiliger en aantrekkelijker te maken. Voor het **personenvervoer** zijn dat het openbaar vervoer, de taxi en de fiets.

Openbaar vervoer kan in belangrijke mate bijdragen aan het ontwarren van de mobiliteitsknoop. Hierbij is het van belang om te investeren in het juiste vervoersmiddel op de juiste plaats. De overheid stelt daarbij de randvoorwaarden op zodat de exploitatie van het openbaar vervoer door anderen kan worden gedaan. Daarbij moet de opdrachtnemer een duidelijke opdracht krijgen, onder andere met betrekking tot de tarievenstructuur en de kwaliteit van de dienstverlening. Dat vertaalt zich in een efficiënte en veilige dienstverlening.

Goed openbaar vervoer hoeft niet gratis te zijn, het moet wel aantrekkelijk zijn. We vragen van alle reizigers een faire bijdrage, met behoud van een sociaal tarief voor wie het moeilijk heeft. Waar reguliere buslijnen te weinig efficiënt zijn, is een goede toegankelijkheid van vraagafhankelijke vervoerssystemen nodig.

Verkeersveiligheid is een absolute prioriteit voor de N-VA. Het is de bedoeling om te evolueren naar een verkeerssysteem dat zoveel als mogelijk slachtoffervrij is. Wij kiezen voor een vergroening van de fiscaliteit, ook wat betreft de verkeersbelasting, zonder dat deze tot een belastingverhoging leidt.

Het **goederenvervoer** moet optimaal verdeeld worden over weg, spoor en water.

Onze **luchthavens** moeten een gelijk speelveld krijgen ten opzichte van elkaar, zodat de competitiviteit onderling gegarandeerd blijft.

2.3.3.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Ieder vervoermiddel heeft zijn plaats

- ✎ **Intelligente verkeerslichten** zorgen voor een vlottere verkeersdoorstroming. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest doet op dat vlak erg weinig. Door de verkeerslichten beter op elkaar af te stemmen, zouden de files aanzienlijk kunnen verminderen.

- ✎ Nieuwe **communicatiemiddelen**, zoals GPS en *realtime* websites of smartphone-apps, kunnen de automobilisten informeren over verkeersopstoppingen, de snelste reisweg en de beschikbare parkeerplaatsen in de omgeving. Vandaag bestaan deze tools reeds, maar ze zijn niet in staat met elkaar rekening te houden.
- ✎ Haalbaarheidsstudies bekijken het **maximaal ondergronds** brengen van de kleine ring en belangrijke toegangswegen. Zo kan de woon-, leef- en winkelfunctie van die verkeerswegen herleven. Tegelijk maken we werk van een grote aaneensluitende verkeersvrije zone in het historisch hart van de stad, gekoppeld aan grote parkeerplaatsen aan de kleine ring. De Zavel kan alvast snel een volledig verkeersvrije wandel- en verpozingsruimte worden.
- ✎ Aan de invalswegen van Brussel komen, zeker op de grote verkeersassen (E40 vanuit het oosten en westen, E19 vanuit het noorden en zuiden), grote **autoparkings in de buurt van het openbaar vervoer**. Een vervoerbewijs voor het openbaar vervoer geeft recht op gratis parking. Einddoel is om, zoals we de grote ring via grote parkings laten aansluiten op het openbaar vervoersnetwerk, de kleine ring op lange termijn via parkings te laten aansluiten op verkeersvrije of verkeersluwe zones.
- ✎ Parkings moeten regelmatig en goed in verbinding staan met het centrum. Dit kan door een samenhangend aanbod van trein, tram, metro en bus aan te bieden.
- ✎ Bedrijven worden aangemoedigd om 's avonds hun lege parkeerterreinen ter beschikking te stellen van de buurtbewoners.
- ✎ Dynamische parkeergeleidingsborden brengen autobestuurders snel naar een beschikbare en geschikte parkeerplaats en dit zowel binnen het gewest als vanaf de ring.
- ✎ We zetten de **vergroening van de verkeersfiscaliteit** verder. Afhankelijk van de resultaten van de proefprojecten die lopen willen we evolueren naar een systeem van slimme kilometerheffing voor personen- en vrachtvervoer. Het doel moet zijn om het weggebruik beter te sturen via een tarifiering volgens tijdstip, plaats en milieu-impact. Ook buitenlandse weggebruikers zullen op die manier bijdragen tot het onderhoud van onze wegeninfrastructuur. De invoering ervan mag niet tot een algemene belastingverhoging leiden. Dit is in geen geval een stadstol. Het verkeersprobleem in Brussel is niet beperkt tot het zich vastrijden in het verkeer in de binnenstad, de kleine ring of steenwegen. Het is belangrijk dat ook de problemen op de ring rond Brussel en de aansluitingen op de autosnelwegen aangepakt worden.

- ✎ Bedrijven krijgen in het kader van de slimme kilometerheffing een kilometerbudget volgens het aantal werknemers, zodat actieve spreiding van de mobiliteit winst kan opleveren.
- ✎ Bedrijven die hun werknemers willen tegemoet komen in de kosten van hun mobiliteit, moeten aangespoord worden om te kiezen voor een mobiliteitsbudget, waarbij de werknemers kunnen gebruik maken van de voor hen meest geschikte vervoersmodi. Andere opties kunnen zijn: een premie om thuis een werkplaats in de richting, of om dichterbij het werk te komen wonen.
- ✎ We ondersteunen de bouw van volautomatische stadsdistributiecentra van waaruit milieuvriendelijke transporten op minder drukke uren de goederen verdelen.
- ✎ In afwachting vergroenen we de jaarlijkse verkeersbelasting door ze te berekenen op basis van milieuparameters van de wagen. De Brusselaar zal zelf zijn belastingen kunnen verlagen door te kiezen voor een milieuvriendelijke wagen. We zullen er daarbij op toezien dat de totale opbrengst van de verkeersbelastingen niet verhoogt.
- ✎ We investeren in kwaliteitsvolle **fietsinfrastructuur** en stimuleren het (elektrisch) fietsgebruik. We investeren bijvoorbeeld in snelle en veilige fietsverbindingen tussen woon- en werkkernen, ook voor langere afstanden..
- ✎ We stimuleren Cambio om een voorbeeld te worden op vlak van milieuvriendelijk wagenpark (elektrisch, aardgas, ...). We zetten in op autoverhuur (Cambio, zen cars) en kijken toe op de kwaliteit van dienstverlening.

Een aantrekkelijk en betaalbaar openbaar vervoer

- ✎ Voor het beheer van de MIVB kiezen we voor een kostenefficiënte en geïntegreerde dienstverlening. We brengen de kostendekkingsgraad op een internationaal vergelijkbaar niveau.
- ✎ Voor hoogwaardig openbaar vervoer maken we maximaal gebruik van het nieuwe betaalsysteem (MOBIB/RETIBO).
- ✎ We pleiten voor de fysieke aanwezigheid van een MIVB-verantwoordelijke in elk metrostation.
- ✎ We rusten overstappunten, volgens grootte, uit met faciliteiten om van eventuele wachttijd geen verloren tijd te maken.
- ✎ We inventariseren de plaatsen waar weinig verbindingen zijn inzake openbaar vervoer (bepaalde bedrijfsterreinen, Haren, Neder-Over-Heembeek), en zetten hier

op in.

- ☞ Een snelle ingebruikname van sneltramlijn 9 zorgt voor betere bereikbaarheid van het UZ Brussel te Jette.
- ☞ Ook onder meer Elsene en Ukkel zijn dringend toe aan een betere bereikbaarheid met het openbaar vervoer.
- ☞ We voeren het betalen via sms in voor openbaar vervoer.
- ☞ We pleiten de uitbouw van het **Brabantnet** van De Lijn en stemmen af met de MIVB. Bedrijventerreinen in de rand worden vlotter bereikbaar door het ondersteunen van shuttlediensten
- ☞ Ter wille van de kostenefficiëntie in het spoorbeleid, vertrouwen we de dienstverlening op de spoorlijnen toe aan private vervoersbedrijven via concessies die ook de universele dienstverlening mogelijk maken. De kwaliteit en de veiligheid op het spoor zijn dan weer de zaak van een onafhankelijke instantie, los van de NMBS, zijnde de Dienst Veiligheid en Interoperabiliteit der Spoorwegen.
- ☞ We zorgen ervoor dat Infrabel een eerlijke heffing vraagt voor het gebruik van de spoorinfrastructuur.
- ☞ We optimaliseren de spoorontsluiting van onze havens en het spoornetwerk van en naar de Vlaamse Ruit (Antwerpen, Gent, Brussel, Leuven).
- ☞ We pleiten voor een snelle realisatie van het **GEN**. Men kan het GEN reeds gefaseerd opstarten. Ook moet er niet alleen ingezet worden op de verhoging van het treinaanbod via het GEN, maar moet er een coherent plan komen waarbij de GEN-stations worden voorzien van overstapparkings en worden gelinkt met busverbindingen. De tramlijnen van het Brabantnet van De Lijn sluiten aan op het GEN.
- ☞ Complementair dient er een lokaal **Brussels expresnet** ('BEN') te worden ontwikkeld. Ze moeten in eerste instantie Brusselse treinlijnen en –stations voorzien in de gebieden die momenteel nauwelijks gedekt worden door de MIVB. Zo wordt de trein beter ingeschakeld in het lokaal openbaar vervoer.

Een transparant en verantwoordelijk verkeersbeleid

- ☞ We zorgen voor een voetpadenplan waarbij alle voetpaden systematisch worden gescreend en heraangelegd zodat ze er allemaal veilig en netjes bijliggen

- ✎ We voeren het rijbewijs met punten in als sturingsinstrument voor een veiliger verkeer.
- ✎ We creëren een opeisingsrecht van ambtenaren in vitale posities voor het functioneren van het verkeerssysteem (verkeersleiders, loodsen, brug- en sluiswachters) met inachtneming van het Europees Sociaal Handvest.
- ✎ We ondersteunen een doorgedreven uniformisering op Europees niveau van de spoornetten, de homologatie van spoorvoertuigen en de tolheffing.
- ✎ We creëren een kader waarin de luchthaven van Zaventem kan functioneren met een gelijke verdeling van de lasten maar met respect voor de omgeving. Er wordt een einde gesteld aan het pestbeleid van de Brusselse overheid. Het leefbaarheidsbeleid rond de luchthaven van Zaventem bouwen we uit, om een groter draagvlak voor de luchthaven te creëren. Het omvat ook de optimalisatie van de vertrek- en aanvliegeroutes en het uitvoeren van een maatschappelijke kosten-batenanalyse van de nachtvluchten.

2.4. Duurzame leefomgeving

De druk op onze leefomgeving neemt voortdurend toe door demografische en economische groei. We mogen niet toelaten dat de volgende generaties hiervan de dupe worden. Om onze kinderen en kleinkinderen dezelfde kansen en levenskwaliteit te geven moeten we inspanningen leveren om een realistische, betaalbare en duurzame energiemix te realiseren en de gevolgen van vervuiling en overconsumptie voor ons leefmilieu te beperken. Vooral voor ons klimaat moeten we de inspanningen die we vandaag leveren, versterken op globale schaal.

De N-VA wil een ambitieuze maar tegelijk verstandige aanpak van de klimaat- en milieuproblemen, waarbij we de best mogelijke resultaten boeken op een zo kostenefficiënt mogelijke manier.

Door een gebrek aan langetermijnvisie op energie blijven de nodige investeringen in elektriciteitsproductie uit. We stellen echter vast dat de energievraag alleen maar toeneemt door de groeiende digitalisering en mechanisering. Samen met de hoge overheidsheffingen en taksen leidt dat *standstill*-beleid ertoe dat de energiefactuur de pan uitrijst. Dat weegt op het budget van onze gezinnen en zadelt onze bedrijven op met een ernstig concurrentienadeel tegenover buitenlandse ondernemingen.

De zesde staatshervorming geeft Brussel er met de distributienettarieven alweer slechts een stukje van de puzzel bij. Het eerste wat de volgende Brusselse regering zal moeten doen, is een visie op klimaat en energie uitbouwen die effectief en kostenefficiënt is.

De kernuitstap is een voorbeeld van federaal non-beleid dat geen rekening houdt met de impact op bevoorradsingszekerheid en het klimaat. Zonder enig alternatief gaat de komende jaren 54% van onze elektriciteitsproductie dicht. Dit is ook voor het milieu een slechte zaak, want door het huidige, beperkte potentieel aan hernieuwbare energie, zullen we in eerste instantie niet anders kunnen dan meer fossiele brandstof te gebruiken, met de ongewenste extra CO₂-uitstoot tot gevolg.

Ons leefmilieu wordt ook op korte termijn aangetast. De bodem wordt aangetast door erosie, afname van organisch materiaal en verontreiniging. Luchtvervuiling door fijn stof en ozon verhoogt de kans op gezondheidsklachten. Geluidshinder leidt nog al te veel tot problemen.

Op het vlak van waterkwaliteit staat het dichtbevolkte Brussel voor een zware uitdaging. Om de ecologische en chemische kwaliteit van alle waterbekkens te verbeteren, moeten we de komende jaren fors blijven investeren in zuivering van rioolwaters.

Investeringen in de natuur zijn essentieel om de klimaatverandering in te perken en op te vangen. Stadsbewoners moeten ook toegang hebben tot groen. In grote steden stimuleren we daarom de aanleg en uitbreiding van stadsparken, stadsbossen en groendaken. Op die manier zorgen we er bovendien voor dat alle inwoners toegang hebben tot natuur op wandelafstand. Natuur zet immers aan tot beweging, zuivert de lucht, dempt lawaai en draagt zo bij tot de gezondheid van de inwoners.

De laatste jaren steeg het aantal klachten over inbreuken op het dierenwelzijn. Door het beperkt aantal inspecteurs en de gebrekkige organisatie van de bevoegde diensten is er onvoldoende controle. Met de zesde staats hervorming is dierenwelzijn een Brusselse bevoegdheid en kan Brussel eindelijk paal en perk stellen aan inbreuken.

2.4.1. *Een realistische en duurzame kijk op energie*

2.4.1.1. *Visie*

Drie basisprincipes kleuren het **energiebeleid dat de N-VA wil voeren: betaalbaarheid, bevoorradsingszekerheid en duurzaamheid.**

De energierekening moet betaalbaar zijn, zowel voor gezinnen als voor bedrijven. De N-VA geeft voorrang aan het verstandig gebruik van energie. Niet alleen verlaagt een efficiëntere omgang met energie onze factuur, zo kunnen we ook iets langer onze energiebevoorrading verzekeren. Tenslotte is de goedkoopste en groenste kWh deze die men niet hoeft te produceren.

In 2015 zullen alle nieuwe gebouwen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan de passiefnorm moeten voldoen. Een van de grote uitdagingen blijft het verouderde, weinig energie-efficiënte gebouwenpark te renoveren in Brussel tegen een betaalbare prijs. Het

verbeteren van advies en begeleiding voor bedrijven en particulieren bij energetische renovaties is hierbij cruciaal. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt een subsidiebeleid gevoerd met energiepremies waarop burgers en bedrijven een beroep kunnen doen. Dit systeem was in 2013 zo succesvol dat het budget reeds halfweg het jaar uitgeput was en dus geen nieuwe aanvragen aanvaard konden worden. Voor Brussel zou eerder gefocust moeten worden op prioriteiten zoals dak- raam- en muurisolatie (ipv bijvoorbeeld op zonnepanelen), gelet op het relatief verouderde patrimonium.

Brussel behoort bij de duurste Europese steden als het op de prijs van energie aankomt, en meer specifiek voor het gedeelte van de distributiekosten en taksen. Er worden overdreven sociale verplichtingen opgelegd aan de elektriciteitsleveranciers die op de Brusselse markt aanwezig zijn. Door zware procedures willen slechts twee leveranciers op de Brusselse consumentenmarkt actief zijn. Als gevolg betalen alle Brusselse consumenten meer dan de Vlaamse consumenten.

Door te kiezen voor een realistische energiemix wil de N-VA er garant voor staan dat het licht niet zal uitgaan. De weg naar een duurzame en milieuvriendelijke energiemix is haalbaar indien we die correct inplannen. Hernieuwbare energie speelt daar zeker een belangrijke rol in, maar volgens de huidige plannen zal onze energiemix in 2020 nog steeds voor 87% uit niet-hernieuwbare bronnen bestaan. Afstappen van kernenergie zonder volwaardig duurzaam alternatief is daarom een stap achteruit. De N-VA is voorstander van de kernuitstap, zo snel mogelijk en tegen uiterlijk 2065, zodat we niet alleen op fossiele brandstoffen moeten rekenen als alternatief.

2.4.1.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Een betaalbare energiefactuur

- ☞ Naar analogie van de loonnorm voeren we een afdwingbare energienorm in. We vergelijken onze energieprijzen met die in de buurlanden; indien nodig moet de overheid ingrijpen met structurele maatregelen.
- ☞ We maken de energiefactuur transparant. Alle kosten die niet strikt te maken hebben met het netbeheer, zoals de zogenaamde openbare dienstverplichtingen, komen in een rubriek 'maatschappelijke energiebijdrage', met aparte onderdelen voor de gewestelijke en federale heffingen en taksen.
- ☞ De tarieven inzake distributiekosten, taksen, en dergelijk meer moeten resoluut omlaag, in lijn met de tarieven in de meeste andere Europese steden, a fortiori gelet op het feit dat de overheid de volledige controle heeft over deze tarieven in tegenstelling tot de prijs van de elektriciteit zelf.
- ☞ Elke nieuwe openbare dienstverplichting moet worden gecompenseerd door een bestaande verplichting bij te sturen of af te schaffen.

- ☞ We nemen maatregelen om onder meer de energie-intensieve industrie competitief te houden, bv. door de indirecte emissiekosten naar het Duitse voorbeeld structureel te compenseren.
- ☞ De nucleaire rente berekenen we op een objectieve en permanente manier, en we maken haar afhankelijk van de beursprijzen voor elektriciteit. We verdelen deze middelen tussen de Gewesten op basis van het energieverbruik. De middelen zouden bijvoorbeeld besteed kunnen worden aan innovatie en onderzoek.
- ☞ Groepsaankopen bij Brusselse instellingen en particulieren moeten gestimuleerd worden om de efficiëntie te verhogen.

Energie-efficiëntie, de eerste stap voorwaarts

- ☞ We investeren in een ambitieus energie-efficiëntiepact met de industrie en de KMO's door een verhoogde ondersteuning voor onder meer investeringen in warmtenetten en restwarmterecuperatie.
- ☞ Tegen 2030 verminderen we het energieverbruik in gebouwen met zo'n 25%. De overheid neemt ook hier haar verantwoordelijkheid door het goede voorbeeld te geven. We werken ook één coherent ondersteuningsstelsel voor energiebesparende maatregelen uit.
- ☞ Met een grondige evaluatie van alle openbare dienstverplichtingen maken we het sociaal energiebeleid daadkrachtiger en doeltreffender. Mensen in energiearmoede zijn meer gebaat met een structurele verlaging van hun energiefactuur door energiebesparende investeringen zoals dakisolatie, hoogrendementsglas of een hoogrendementsketel dan met gratis stroom die door energievreters en slechte isolatie snel opgebruikt is.

Een realistische energiemix

- ☞ We gaan voor een meer duurzame energiemix met minder impact op het leefmilieu. We zetten volop in op wetenschappelijk onderzoek in nieuwe en schone technologie.
- ☞ Wij zijn voor de kernuitstap maar tegen de kernuitstap zoals ze nu voor ligt. Het huidige scenario kunnen we ons momenteel eenvoudigweg niet veroorloven. De keuze voor een realistisch en breed gedragen energieverhaal tekent een scenario uit voor de kernuitstap zo snel mogelijk en tegen uiterlijk 2065. Zo garanderen we de bevoorradingszekerheid, de nucleaire veiligheid en betaalbare prijzen, en houden we rekening met de klimaatuitdagingen.

- ✎ De levensduur van de drie oudste kerncentrales verlengen we daarom eenmalig tot 2025. Als overgang naar de kernuitstap moeten tegen 2015 de plannen klaarliggen voor de bouw van een nieuwe kerncentrale volgens de best beschikbare en meest veilige technieken, zoals thorium. Deze nieuwe overgangscentrale zal aanzienlijk veiliger zijn dan de bestaande en genereert minder afval.
- ✎ De verlenging van de levensduur van de oudste centrales en de bouw van een nieuwe overgangscentrale bieden voldoende ademruimte om onze hernieuwbare energiemarkt verder uit te bouwen; daarbij investeren we ook in back up-capaciteit in de vorm van gascentrales.
- ✎ Het Studiecentrum voor Kernenergie krijgt de opdracht zich toe te leggen op onderzoek naar nieuwe technologieën o.a. voor de behandeling van radioactief afval.
- ✎ Hoewel hernieuwbare energie inderdaad een belangrijke rol zal spelen in de toekomst, heeft Brussel als klein en dichtbevolkte oppervlakte maar een zeer beperkt potentieel. Hernieuwbare energie moet dan ook op een realistische en op een kostenefficiënte wijze worden uitgebouwd. De middelen voor hernieuwbare energie sturen we meer in de richting van groene warmte en het gebruik van restwarmte. We oriënteren onderzoek en ontwikkeling meer op competitieve groene technologieën zoals geothermie, restwarmte en energieopslag.
- ✎ We bouwen verder aan een volledig vrijgemaakte energiemarkt met een stabiel investeringsklimaat. De ingewikkelde, weinig transparante en onvoorspelbare certificatenmarkt schaffen we af en vervangen we door een zeker pakket aan steun voor veelbelovende groene energie.
- ✎ Voor de uitbouw van hernieuwbare energie zetten we meer in op samenwerking binnen Europa. Concreet werken we samen met onze buurlanden voor de verder ontplooiing van energieproductie op zee.
- ✎ We geven de netinfrastructuur voor doorvoer en toevoer van energie een grondige opknapbeurt. Waar nodig wordt de capaciteit verhoogd.
- ✎ We ijveren voor een duidelijke Europese visie op het energiebeleid rekening houdende met de geopolitieke consequenties. De strategische keuzes van Rusland, het Midden-Oosten of de Verenigde Staten hebben tenslotte ook een impact op de Europese context.

2.4.2. *Respect voor het klimaat en onze leefomgeving*

2.4.2.1. *Visie*

Als mens en als gemeenschap dragen wij verantwoordelijkheid voor de aarde waarop wij wonen en het milieu waarin wij leven. Ook onze kinderen en kleinkinderen moeten op een gezonde bodem kunnen wonen, schone lucht kunnen ademen en zuiver water kunnen drinken.

Onder het motto ‘voorkomen is beter dan genezen’ moeten we ons in de eerste plaats blijven richten op het verminderen van onze uitstoot van broeikasgassen. Prioriteit gaat naar verstandige maatregelen die de hoogste uitstootvermindering realiseren tegen de laagste kostprijs, zoals o.a. premies voor isolatie en hoogrendementsglas, het energiezuinig maken van sociale woningen en het stimuleren van vernieuwbouw met een lager BTW-tarief. Dit laatste is zeker voor Brussel van groot belang, gezien het verouderde woningpark in vele delen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Daarnaast moet de klimaatverandering ook geanticipeerd worden met technisch en economisch uitvoerbaar maatregelen, bvb. op gebied van de waterhuishouding.

Inzake klimaatadaptatie moeten we ons in Brussel vooral richten op het behoud en eventueel de uitbreiding van stadsparken en bossen en de promotie van groene daken om het hitte-eiland in de stad te beperken (het fenomeen dat de temperatuur in een stedelijk gebied gemiddeld hoger is dan in het omliggende landelijk gebied.).

Het preventieprincipe trekken we door naar het afvalbeleid. De N-VA ziet in de materialenkringloop veel kansen voor onze bedrijven. Een goede materialenkringloop zorgt ervoor dat zoveel mogelijk afval wordt verwerkt tot hoogwaardige herbruikbare grondstof. Niet alleen belast inzamelen en recycleren het milieu minder dan het ontginnen van nieuwe grondstoffen, het vermindert ook onze afhankelijkheid van het buitenland.

In Brussel wordt nog steeds veel minder aan afvalsortering gedaan dan in de andere gewesten. Dit ligt niet alleen aan het systeem van afvalophaling, maar ook aan het ontbreken van containerparken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Er zijn twee gewestelijke en enkele kleinere gemeentelijke containerparken, maar dat is uiteraard te weinig voor het hele Gewest.

Instandhoudingsdoelstellingen zijn een belangrijk instrumenten om de biodiversiteit te behouden en te versterken. Tegelijk dient ingezet te worden op een efficiënte bestrijding van invasieve exoten die ecologische en economische schade aanrichten.

De **bodem** is in Brussel op vele plaatsen grondig vervuild door industriële activiteiten in het (soms verre) verleden. Hierdoor is het niet steeds duidelijk wie de verantwoordelijke is voor de sanering. Dit kan leiden tot problemen en vooral vertragingen bij economische

projecten. De Brusselse bodemwetgeving zou moeten aangepast worden zodat onschuldige en vaak onwetende eigenaren zo weinig mogelijk belast worden met de kwalijke gevolgen van historische vervuiling.

Fijn stof is een mengsel van deeltjes van uiteenlopende samenstelling en afmeting (PM10, PM2,5) in de lucht. Ze worden bij de belangrijkste luchtverontreinigende stoffen gerekend en verhogen de kans op luchtwegklachten, hartklachten, vervroegde sterfte... zowel kortstondige intense als langdurige minder-geconcentreerde blootstelling leiden tot een opname ervan in de longen en zo in de bloedbaan. De afzetting van zwevend stof op gebouwen leidt tot vervuiling en verwerking, zodat een versnelde reiniging en onderhoud nodig zijn. Fijn stof krijgt de laatste jaren steeds meer aandacht. En de problematiek is zeker in een grootstad als Brussel van groot belang.

De biodiversiteit van planten en dieren staat ook in Brussel onder zware druk. Soorten sterven in snel tempo uit. De mens en zijn activiteiten zijn de belangrijkste oorzaak van achteruitgang van fauna en flora. Het Europese Natura2000-netwerk moet een minimale instandhouding van de biodiversiteit en ecosystemen garanderen.

2.4.2.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Grotere klimaatinspanningen

- ✎ We onderschrijven de verhoging van de Europese CO₂-reductiedoelstelling van 20% naar 30% in het kader van een internationaal akkoord waarbij alle landen verantwoordelijkheid dragen. We blijven inzetten op een ambitieuze en bindende doelstelling voor energie-efficiëntie.
- ✎ Aangezien de Gewesten verantwoordelijk zijn voor de klimaatdoelstellingen, laten we de opbrengst uit het emissiehandelssysteem integraal naar de Gewesten terugvloeiën.
- ✎ We streven naar een hervorming van het Europese klimaat- en energiebeleid dat mikt op technologische ontwikkeling en een grotere bijdrage van de industrie in het Europese bbp via duurzame groei.

Vervuilde bodem saneren

- ✎ De N-VA zet de schaarse middelen in de eerste plaats in op die gronden die een potentieel tot herontwikkeling hebben en op die gronden met de meeste impact op de omwonenden en het milieu.

- ☞ We zetten verder in op sanering met vervuiling opnemende planten en bacteriën (fyto-extractie), waardoor duur grondverzet kan vermeden worden.

Betere lucht, minder lawaai

- ☞ We investeren meer in groenzones als vangers van fijn stof. Meer nog dan voorheen stimuleren we de aanleg van groendaken bij nieuwbouw en verbouwingen.
- ☞ Met een groene belastinghervorming kunnen we de fiscale lasten verschuiven van arbeid naar vervuiling en milieu-impact. Vooral Duitsland en Denemarken geven hiervoor het goede voorbeeld. We bepleiten gerichte lage-emissiezones in delen van Brussel.
- ☞ We voeren een effectief beleid rond geluid. We investeren meer in geluiddempende infrastructuur (bv. aangepast wegdek, geluidsschermen,...) en stillere transportmiddelen.
- ☞ De N-VA wil dat het luchthavenakkoord tussen de gewesten en de federale overheid dat de vliegroutes regelt, onverkort wordt uitgevoerd.

Een efficiënter waterbeleid

- ☞ Sinds de ingebruikname van de zuiveringsstations Zuid en Noord is de waterkwaliteit van de Zenne verbeterd, maar we kunnen nog niet spreken van een zuivere rivier met een rijke fauna en flora. Bovendien zijn er regelmatig problemen met de installaties, waardoor incidenteel nog veel verontreiniging in het oppervlaktewater komt.

Ondanks de gerealiseerde verbeteringen liggen de Europese waterdoelstellingen voor 2015 in Brussel nog veraf. Naast een goede waterkwaliteit moeten rivieren en beken ook een evenwichtige fauna en flora herbergen.

Brussel moet werk maken van de verdere uitbouw, vernieuwing en verbetering van het **riolennet en waterzuivering**. Gescheiden afvoer en afkoppeling van hemelwater moet daar waar mogelijk toegepast worden, want deze ontlasten het milieu en daardoor kunnen problemen in de zuiveringsstations voorkomen worden. Het principe van 'vasthouden – bergen – vertraagd afvoeren' voor regenwater dient als richtsnoer.

- ☞ We voeren een compensatieverplichting in voor nieuwe verhardingen via natuurlijke infiltratiezones en groenaanleg om bijkomende verharding te vermijden.

Ook afval is een grondstof

- ✎ We trekken het percentage ingezamelde en gerecycleerde plastic op en investeren in nieuwe kostenefficiënte recyclage- en inzamelingstechnieken om de restfracties afval nog meer te kunnen uitzuiveren.
- ✎ Met gerichte controles bestrijden we de illegale uitvoer van afvalstoffen.
- ✎ We stellen een actieprogramma op voor het versneld en betaalbaar weghalen van asbest.
- ✎ Bij overheidsaanbestedingen hechten we veel belang aan het gebruik van duurzame, bij voorkeur, gerecycleerde materialen.
- ✎ We richten onderzoek en innovatie op duurzaam materiaalbeheer en ecodesign.
- ✎ Met gerichte actieplannen pakken we voedselverspilling aan.

Natuur en biodiversiteit als hoeksteen van een gezonde samenleving

- ✎ We voeren de Europese en internationale afspraken inzake biodiversiteit onverkort uit en zorgen voor een aanzienlijke verbetering van de instandhouding van onze speciale beschermingszones tegen 2020.
- ✎ We geven voorrang aan haalbare, effectieve natuurmaatregelen die win-winsituaties opleveren voor verschillende sectoren (wonen, natuur, toerisme, industrie, landbouw, erfgoed,...).
- ✎ Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft belangrijke groene zones, zoals het Zoniënwoud en vele parken. Deze gebieden kunnen een rol spelen in het kader van biodiversiteit en natuur. We investeren in **natuur**, zowel parken als stadsbossen.
- ✎ In dit opzicht is de N-VA voorstander om het park van het **Koninklijk domein van Laken** als stadspark publiek te maken.
- ✎ Dierenwelzijn wordt een Brusselse bevoegdheid met de zesde staatshervorming. Er komen gerichte controles op inbreuken van dierenwelzijn. Om het nodeloos lijden van dieren zoveel als mogelijk te vermijden, verbieden we onverdoofd slachten en castreren.

2.4.3. Een netter Brussel

2.4.3.1. Visie

Zwerfvuil dat er al een hele week ligt, voetpaden waarvan de plaveien los liggen, straatverlichting die alweer een tijdje niet werkt, of nog: hondenpoep – eerst eentje, dan meer, waardoor je je kinderen niet meer kan laten spelen op het gras in het park. Het zijn maar enkele voorbeelden van kleine dingen die ons storen.

Zulke kleine probleempjes kunnen de voedingsbodem zijn waarin vandalisme en uiteindelijk zelfs criminaliteit gedijt. Volgens de “Broken Windows” theorie (de theorie van de gebroken ruit) is het beteugelen van kleine probleempjes een succesvolle strategie om grotere problemen zoals vandalisme en criminaliteit in te dijken.

Het verwaarlozen van de openbare ruimtes tast de leefbaarheid van de stad aan en is één van de redenen voor de stadsvlucht. Netheid is essentieel voor de aantrekkelijkheid van de stad voor bezoekers en toeristen en dus ook economische belangrijk: horeca, aantrekken van investeringen....

Netheid maakt mensen ook trots op hun stad en draagt bij tot betrokkenheid. Met andere woorden: het is een vicieuze cirkel. De andere optie is fatalisme. Maar dat is niet de keuze van de N-VA.

Brussel is helaas geen toonbeeld van netheid en vaak zijn de vuile straten een hoofdstad onwaardig. Van de Brusselse handelaars vindt 84,5 % dat meer aandacht moet worden besteed aan netheid. Netheid is de belangrijkste bekommernis van deze handelaars. Volgens Test-aankoop wordt Brussel als een vuile stad beoordeeld. Ook de burgers vinden dat het beter kan. Niet voor niks is er een facebookgroep als ‘Dirty Brussels’, waar de foto’s en getuigenissen zich opstapelen, en een webstek als www.vies-brussel.be .

Voor sommige Brusselse beleidsmakers is vuil ‘iets relatief’. Alsof men lagere standaarden moet hanteren in sommige wijken, voor een bepaald doelpubliek. Alsof men de indruk geeft dat verloederde wijken reeds opgegeven zijn. Andere Brusselse politici hopen dat Brussel “binnen 5 à 10 jaar” proper zal zijn. Dat is niet de vooruitgang die wij willen.

2.4.3.2. Verandering voor Vooruitgang

- ✌ Uiteraard is netheid ook een opdracht voor de betrokken Brusselaar, toch moet ook de overheid zijn verantwoordelijkheid nemen, zowel inzake het net houden van Brussel, als inzake het sensibiliseren en het bestraffen. Voor dit laatste mag gerust een **nultolerantie** gelden. Om overtredingen efficiënt aan te pakken dient vooral de pakkans vergroot te worden.

- ✎ De N-VA wil dat het **gewestelijk netheidsplan** zo snel mogelijk integraal wordt uigevoerd en dat er transparantie is over de stand van zaken. We evalueren het netheidsplan in functie van een nieuw plan (2017-2022)
- ✎ Het netheidsplan moet voor specifiek lokale situaties in een specifieke aanpak voorzien, bvb. schoonmaken van uitgaansbuurten op zondag.
- ✎ Er dient ook aandacht besteed te worden aan infrastructuur zoals verlichting, beplanting om de inwoners aan te zetten tot zorg voor de openbare ruimte en om bvb. sluikstorten te ontmoedigen.
- ✎ De N-VA pleit voor een snelle aanpak van belangrijke problemen, door snelle, mobiele en gespecialiseerde **interventieteams** die ook aandacht hebben voor bijvoorbeeld graffiti.
- ✎ Gemeentelijke ambtenaren en agenten kunnen en moeten **netheidsboetes** (cfr. hoofdstuk veiligheid: gemeentelijke administratieve sancties) uitschrijven. En zoals zo vaak: het bedrag is niet eens zo belangrijk. De pakkans is van groter belang. Dat blijkt uit alle studies.
- ✎ De N-VA pleit er voor dat ook de Brusselaar zelf wordt ingeschakeld in het netheidsbeleid. Dit kan door ambassadeurs voor de netheid aan te duiden, die het goede voorbeeld geven. Het kan ook door wijkcomité's een rol te geven, bijvoorbeeld door een gezamenlijke straatschoonmaak.
- ✎ Netheidscomité's zijn belangrijk zodat Brusselaars zich betrokken voelen én zodat de overheid weet waar het verkeerd loopt, en passend kan optreden.
- ✎ We pleiten voor meer en goed onderhouden containerparken, gelijk verspreid over het Gewest met op elkaar afgestemde openingsuren en toegankelijkheid.
- ✎ We pleiten voor een meldpunt sluikstorten en voor mobiele camera's.
- ✎ Afval moet op strategische plaatsen ondergronds worden verzameld en op bepaalde sleutelplaatsen, zoals de vijfhoek, ondergronds worden vervoerd.

2.4.4. **Bestuurlijk**

- ✎ De Brusselse bevoegdheden inzake leefmilieu zijn opgesplitst tussen twee ministers: één voor afvalbeleid en één voor de resterende milieubevoegdheden. Dit leidt soms tot interne discussies, vertragingen en foutieve beslissingen. Het vergunningenbeleid waaronder ook de milieuvergunning voor bedrijven ressorteert, is verdeeld over de diverse gemeenten en het Brussels Hoofdstedelijk

Gewest (bv. Net Brussel). Dit leidt tot vertragingen en meningsverschillen. Daarom wil de N-VA alle bevoegdheden inzake leefmilieu onderbrengen bij het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest en bij één minister.

2.5. Samen beleven

In een (h)echte samen-leving is er tijd en ruimte voor samen-beleving. Tijd en ruimte dus om met anderen onder meer cultuur en sport te beleven. Dat komt het persoonlijk welbevinden ten goede én versterkt de samenhang. Vlaanderen en haar hoofdstad Brussel kunnen bogen op een rijke cultuur, een intensief sportleven, een bloeiend toerisme. Ook hier is het de opdracht van de overheid vrije initiatieven doordacht te ondersteunen.

In het **cultuurbeleid** ontbreekt een duidelijke toekomstvisie. Velen vinden dat de overheid de subsidies nog steeds uitdeelt zonder een kwalitatieve meerwaarde voor de gemeenschap te garanderen. Daarbij worden ook de internationale ambities genegeerd.

Naast de verdere uitwerking, implementatie en/of evaluatie van opgestarte initiatieven (onder meer het nieuwe Kunstendecreet, het VIAA, het cultureel samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap en de interne staatsvorming met nieuwe bestuurlijke taakstellingen) zal vooral de precaire budgettaire context een belangrijke beleidsbepalende factor van de komende regeerperiode zijn.

Cruciaal is de vraag hoe we omgaan met de eigen culturele identiteit, creatie en nalatenschap in een steeds meer mondiaal wordend cultuurlandschap. Hierbij heeft, zeker in de kunsten, de technologische evolutie en in het bijzonder de digitalisering, een grote impact. Nog nooit is wereldwijde verspreiding, ontdekking, uitwisseling, samenwerking en beïnvloeding zo eenvoudig geweest.

Hoewel cultuur en wetenschappelijk onderzoek gemeenschapsbevoegdheden zijn, zijn verschillende culturele en wetenschappelijke instellingen nog federaal. De drie federale cultuurhuizen (Bozar, de Munt en Nationaal Orkest) werken intussen beter dankzij hun autonome beheersstructuur. Bij de federale musea gaan de collecties geleidelijk verloren door een gebrek aan visie en aansturing (Koninklijke Musea voor Schone Kunsten, de Koninklijke Musea voor Kust en Geschiedenis, Museum voor Natuurwetenschappen en Het Koninklijk Museum voor Midden Afrika). Ze staan te verkommeren op hoge zolders en in vochtige kelders, en worden zelden of nooit tentoongesteld. De federale overheid heeft ze zelfs nog steeds niet volledig geïnventariseerd.

In Brussel speelt cultuur een bijzondere rol. Het Vlaams cultuurbeleid krijgt er immers vorm in een **meertalige, internationale stad** waar een minderheid van de inwoners Nederlands als thuistaal heeft en een ander cultureel referentiekader. Anderzijds speelt Brussel een rol als cultureel centrum voor zijn hinterland, voor geheel Vlaanderen, en zelfs voor de gehele wereld.

De **media** kennen hun eigen specifieke uitdagingen. Grote buitenlandse spelers als Netflix, Fox, RTL, Apple en Google zetten de Vlaamse tv-productie onder druk. Buitenlandse programma's zijn goedkoper en kunnen dus makkelijker winst opleveren voor de omroepen. De mediasector probeerde de laatste jaren om met enkele concentratiebewegingen een antwoord te bieden op deze internationalisering en toenemende concurrentie. Het was een reddingsboei voor sommige mediaproducten, maar het kan uitmonden in een verschraving van het aanbod.

De **sportsector** zal zich verder moeten professionaliseren om in Vlaanderen en zeker in Brussel de sportmentaliteit nog meer aan te wakkeren. Vandaag blijft er op verschillende domeinen een tekort bestaan aan financieel slagkrachtige organisaties. Onze expertise rond antidopingbeleid moeten we uitspelen als visitekaartje in het buitenland.

Cultuur en sport zijn twee domeinen waarin vooral verenigingen en vrijwilligers actief zijn. Voor Brussel en voor onze samenhang zijn deze en de vele andere verenigingen een ongekende rijkdom. Zonder de inzet van duizenden vrijwilligers zouden zij er niet zijn.

Er is geen gecoördineerde beleidsvisie voor het vrijwilligerswerk die doorsijpelt in elk beleidsdomein. De bescherming van vrijwilligers is fragmentarisch geregeld, met diverse ongelijkheden tot gevolg. De administratieve rompslomp en regeltjes belemmeren verenigingen. De toenemende bureaucrativering zet een rem op het vrijwilligerswerk. De bescherming van de vrijwilligers is te fragmentarisch geregeld.

2.5.1. *Cultuur, erfgoed en media die individu en gemeenschap verrijken*

2.5.1.1. *Visie*

Cultuur draagt bij aan de **individuele verrijking** doordat ze ons confronteert met ongebruikelijke of ongekende belevingen, emoties, invalshoeken, waarnemingen, visies, klanken, beelden, opvattingen, ... en ons op die manier intellectueel uitdaagt.

Door cultuur kan men uitdrukking geven aan persoonlijke ervaringen en ze toetsen met die van anderen. Cultuur is daarom ook **gemeenschapsvormend**. Cultuur is essentieel voor de Vlaamse gemeenschap in Brussel en vormt een brug tussen individu en gemeenschap en tussen verschillende gemeenschappen.

Door ons cultureel patrimonium te bewaren en te ontsluiten, kunnen de toekomstige generaties **inzicht krijgen in onze culturele erfenis en de weg die we als gemeenschap hebben afgelegd**. Het helpt ons om onze plaats in Europa en de wereld kritisch te begrijpen.

De N-VA wil doelbewust investeren in creatie en aanbod die **cultureel en maatschappelijk relevant** zijn en die zonder inzet van belastinggeld niet gerealiseerd zouden worden of niet toegankelijk zouden zijn voor het brede publiek. Het cultuurbeleid

werkt aanvullend of corrigerend op het private marktaanbod, op basis van vooraf bepaalde beleidsprioriteiten en kwaliteitscriteria. Dit is vrijblijvend noch populistisch.

Voor de N-VA is de **kwalitatieve meerwaarde** doorslaggevend. Artistiek actief zijn of een zagezegd historische achterstand volstaan dus niet om onvoorwaardelijk recht te krijgen op (bijkomende) overheidssteun. Evenmin mag de smaak van de massa allesbepalend zijn bij subsidiebeslissingen. Bij het maken van keuzes moet de politiek zich laten adviseren door deskundigen met aantoonbare expertise, al hoeven dat niet per definitie enkel professionelen te zijn. De procedure moet een gewogen oordeel waarborgen en elke zweem van 'ons kent ons' uitsluiten.

De N-VA wil een **duurzaam, veldgericht, transparant en gemotiveerd cultuurbeleid met voldoende aandacht voor Brussel**. De overheid investeert prioritair in de mensen op het terrein en slechts in ondersteunende of overkoepelende structuren wanneer die een belangrijke en aantoonbare toegevoegde waarde voor dat veld creëren. Het beleid maakt geen geheim van zijn keuzes en durft ze openlijk te verdedigen.

In kunstensectoren met een belangrijke marktwerking, zoals musical of kunsthandel, moet de overheid vermijden concurrentieverstorend op te treden. Generieke bedrijfsondersteunende maatregelen zijn voor de N-VA enkel aanvaardbaar wanneer ze de ingezette overheidsmiddelen maximaal recupereren.

De overheid spoort de cultuursector aan om in alle facetten economisch te werken. Het verwerven van eigen inkomsten heeft evenwel grenzen, zeker in economisch moeilijke tijden, en heel wat culturele initiatieven kunnen niet zelfbedruipend zijn. Daarom wil de N-VA de cultuursector niet dwingen zuiver commercieel te werken omdat dit onmiskenbaar zou leiden tot kwalitatieve verschraling van het aanbod.

Daarbij blijft ook het **maximaliseren van het publieksbereik**, met bijzondere aandacht voor moeilijk mobiliseerbare bevolkingsgroepen, een belangrijke doelstelling. De N-VA vindt het evident dat de overheid aan de toekenning van financiële steun de eis koppelt dat het gesubsidieerde culturele initiatief niet alleen potentieel open staat voor het brede publiek, maar dat er ook daadwerkelijk inspanningen geleverd worden om zoveel mogelijk mensen te bereiken en te betrekken. En op de moeite die men al dan niet gedaan heeft, mag men afgerekend worden. Uiteraard hoeft niet elk initiatief een publiekssucces te zijn en moet het mogelijk blijven artistieke risico's te nemen. De verwachtingen inzake participatie hangen logischerwijze af van de eigenheid van een initiatief en het bereik van de initiatiefnemer. Zo heeft een grote gesubsidieerde instelling naar verhouding een belangrijker verantwoordelijkheid inzake participatie dan een kleinere.

Het is niet de bedoeling dat elke bevolkingsgroep evenredig deelneemt aan elk cultureel evenement – het is onrealistisch te verwachten dat het bereikte publiek sowieso de perfecte weerspiegeling is van de samenleving – maar die evenredigheid moet potentieel

wel kunnen. Daarom moet een gesubsidieerde initiatiefnemer drempels, zeker financiële drempels, vermijden of wegwerken, waar nodig met hulp van de overheid. We stellen echter vast dat inhoudelijke motieven minstens even belangrijk zijn om niet te participeren. Daarbij spelen cultuureducatie en toeleiding evident een cruciale rol, maar ook de wijze waarop men het publiek benadert. De N-VA verwacht dat men op een toegankelijke en innovatieve manier nieuwe generaties cultuurgebruikers probeert te overtuigen zonder de oudere uit het oog te verliezen.

Specifiek in het kunstenbeleid vertaalt dezelfde bekommernis zich voor de N-VA in een evenwichtige aandacht *en* voor herleving van traditie *en* voor hedendaagse kunst *en* voor het experimentele.

Het Vlaamse cultuur- en kunstenbeleid is essentieel **internationaal gericht**. Vlaanderen sluit zich niet op, maar stimuleert juist internationale ambitie en positioneert zich bewust in een Brussels en (mede daardoor) internationaal perspectief en met internationale maatstaven. Voor de N-VA is deze openheid echter ook verbonden aan aandacht voor eigen taal, erfgoed en cultuur als fundament, in het bijzonder voor de brede Nederlandstalige taal- en letterengemeenschap.

Het N-VA cultuurbeleid maakt ruimte voor culturele speerpunten: talentontwikkeling, cultuureducatie, cultureel ondernemerschap, nieuwe financieringsvormen, en de positionering van Vlaams toptalent in het buitenland

Op het territorium van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, is sedert de middeleeuwen een **uitzonderlijk rijk patrimonium** tot stand gekomen. Iedereen kent gebouwen als het stadhuis, het Justitiepaleis, de resten van de eerste en tweede stadsomwalling, de kathedraal van Sint-Michiel en Sint-Goedele, de talrijke parochiekerken die vanaf de 13de eeuw gebouwd werden.

Toch zijn in de loop der eeuwen talloze waardevolle gebouwen verloren gegaan. Daarom moeten wij het patrimonium dat ons nog rest met bijzondere zorg koesteren. Die gebouwen of archeologische sites vormen immers de kostbare getuigen van de bedrijvigheid en de scheppingskracht van vorige generaties.

Overigens is het onroerend erfgoed niet alleen een stille getuige van de bewogen geschiedenis van onze stad maar ook een wezenlijk onderdeel van onze stedelijke "identiteit". Wanneer het stadhuis, de Grote Markt, de kathedraal van Sint-Michiel en Sint-Goedele, het justitiepaleis er niet meer zouden zijn zou Brussel niet hetzelfde zijn. Kortom: deze en andere monumenten maken de stad "herkenbaar". Zij zorgen er voor dat wij ons hier thuis voelen in een eigen vertrouwde omgeving, een eigen individuele leefwereld.

Ten slotte vertegenwoordigt ons Brussels onroerend erfgoed ook een belangrijke economische waarde. Bezoekers en toeristen komen naar de hoofdstad van Europa omdat zij hier een aantal gebouwen bewonderen die zij nergens anders vinden. In 1989 werd het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevoegd voor het beleid inzake erfgoed. Het gewest kreeg een eigen Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen. Een Brusselse ordonnantie regelt de precieze samenstelling en bevoegdheden van deze Commissie. Brussel moet meer aandacht hebben voor haar patrimonium.

In het **medialandschap** vertaalt deze visie zich in een Vlaamse openbare omroep die een sterke garantie biedt op eigen creatieve programma's en de private omroepen stimuleert om te investeren in Vlaamse producties. De openbare omroep moet haar brede opdracht behouden. Ze moet tegelijk het pluralisme in haar programma's respecteren.

De N-VA hecht daarnaast ook veel belang aan een veelkleurig privaat medialandschap dat voldoende kansen krijgt. De Vlaamse mediasector moet kunnen werken in een open, duidelijk en stabiel decretaal kader. Dit om de huidige diversiteit in het Vlaams medialandschap te bewaren en om de Vlaamse private mediabedrijven de kans te geven om verder te investeren, nieuwe producten te ontwikkelen en hun positie zo te verstevigen.

In Brussel spelen de Vlaams-Brusselse stadsmedia een belangrijke rol voor de Vlaamse gemeenschap. Zij hebben een unieke plaats in de Brusselse mediamarkt: ze houden de Brusselse Vlaming op de hoogte van het reilen en zeilen in Brussel. Tevens spelen zij hun rol in het democratisch debat, en dus voor een democratische samenleving in (Nederlandstalig) Brussel van de 21ste eeuw. Daarnaast speelt de openbare omroep een rol om de hoofdstad aan bod te laten komen in de huiskamer van alle Vlamingen

2.5.1.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Algemeen beleid en ondersteuning: meerwaarde voor de hele gemeenschap

- ☝ We subsidiëren relevante presentatieplekken, organisaties en publicaties die het publiek moeten confronteren met wat buiten Vlaanderen leeft in de kunstenscène en met gevestigd en nieuw Vlaams talent.
- ☝ We versterken de grote kunsteninstellingen van de Vlaamse Gemeenschap als artistieke topambassadeurs die Vlaanderen internationaal mee op de kaart zetten. Zij moeten toonaangevend zijn inzake kwaliteit en management en bieden talent ontplooiingskansen aan.
- ☝ In het kader van de versterking van de bredere culturele samenwerking met Nederland en Suriname, grijpen we het momentum dat Nederland en Vlaanderen gemeenschappelijk gastland zijn voor de *Frankfurter Buchmesse* 2016 aan om ook

op beleidsvlak het cultureel partnerschap met Nederland te verstevigen.

- ✎ Het hoger onderwijs moet zijn middelen voor cultuur- en kunstengerelateerd onderzoek veldgericht en in nauwere samenwerking en afstemming met de sector inzetten. We richten een mobiliserend Vlaams cultuurfonds op, naar het voorbeeld van het Nederlandse Prins Bernard Cultuurfonds, dat wervend werkt en dat met behulp van fiscale stimuli private middelen van particulieren en bedrijven, verzamelt via schenkingen, nalatenschappen, mecenaat, e.d.
- ✎ We evalueren de werking van CultuurInvest (PMV) en Flanders DC om alternatieve financieringsbronnen optimaal te kunnen aanboren en de samenwerking tussen bedrijfsleven en culturele sector te stimuleren. Daarbij organiseren we een helpdesk ‘aanvullende financiering’ en realiseren we de uitwisseling van kennis en ervaring en ‘win-win’-situaties tussen ondernemers en cultuur, naar het voorbeeld van ‘Cultuur-Ondernemen’ in Nederland.
- ✎ De overheid moet kunst en cultuur niet louter financieel ondersteunen, maar ook met mensen en met materieel: door o.a. betere opleidingen en vorming voor personeel, het creëren van een duidelijk kader en de bestaande infrastructuur en accommodaties multidisciplinair aan te wenden.
- ✎ Om fiscaal en sociaal misbruik te bestrijden, zuiveren we het statuut van de kunstenaar juridisch uit en vergroten we de sociale controle. Indien wij dat niet doen, zal het systeem onder de financiële last in elkaar storten en daar zijn de kunstenaars het slachtoffer van.
- ✎ We breiden de 25 dagen-regel uit voor losse medewerkers uit de socioculturele en sportsector (vrijstelling van socialezekerheidsbijdragen voor prestaties op maximum 25 arbeidsdagen per persoon en per kalenderjaar) tot de kunstensector. De occasionele prestaties drukken we uit in uren in plaats van dagen.
- ✎ Gelet op hun evidente raakvlakken en potentiële samenwerkingsvoordelen, pleit de N-VA voor meer beleidsafstemming, ook wat clustering van ministeriële bevoegdheden betreft, tussen de breed culturele bevoegdheden, zoals cultuur, jeugd, media, roerend en onroerend erfgoed en artistieke vorming.
- ✎ Om diezelfde reden pleit de N-VA voor meer afstemming tussen het beleid van de Vlaamse Gemeenschap en de VGC. Zo wordt een verdere samenwerking vooropgesteld tussen de Vlaamse cultuurhuizen in Brussel en in de Vlaamse rand.
- ✎ De verhouding ‘investering vs. bereikt publiek’ komt steeds meer in het gedrang. Daarom voeren we een selectief subsidiebeleid dat steunt op inhoud, maatschappelijke relevantie, resultaat en zakelijke kwaliteit, dat meer zekerheid

waarborgt en dat toekomstige groei niet in de weg staat.

- ✌ Voor de verenigingen, bewegingen en open vormingsinstellingen van het sociaal-cultureel volwassenenwerk implementeren we, na overleg, een nieuwe regeling die de meerjarig gefinancierde organisaties in staat moet stellen meer flexibel te werken, die hun opdracht voor vorming, opleiding en leernetwerken expliciteert en die bijzondere aandacht geeft aan organisaties die emanciperend werken met kansengroepen en zo een brugfunctie kunnen vervullen. We stellen de vereiste van 'voldoende draagvlak en relevantie op Vlaams niveau' scherper. 'Managementaanpak' en 'beheersing van de overheadkosten' worden eveneens toetsingscriteria.
- ✌ Ondernemerschap in de culturele sector veronderstelt dat instellingen zich richten op professionele, inhoudelijke en maatschappelijke ontwikkelingen, vanuit een eigen visie en strategie. Dat betekent dat culturele organisaties zich ook bewust zijn van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid, hun omgeving en hoe zij zich tot de gemeenschap verhouden.
- ✌ We zetten in op een breed cultureel spectrum en investeren in een volwassen, complexloos cultuurbeleid dat vooruitkijkt en tegelijk respectvol omgaat met zijn rijke verleden. Het beleid moet de traditionele, volkse cultuur herwaarderen. Deze cultuuruitingen zijn geen tweederangscultuur, maar vertegenwoordigen een onvervangbaar kapitaal van waarden. Maar tradities zonder evolutie worden folklore. Daarom moet er samenhang zijn tussen de traditionele en moderne praktijk, tussen de amateur en de professionele kunsten.
- ✌ Bij de taakstelling en beoordeling van de ondersteunende structuren (koepels, federaties, steunpunten) leggen we sterker de nadruk op de missie, de meerwaarde en het gewenste effect op het terrein en de finaal gerealiseerde meerwaarde. Daarbij wordt de doelgroep sterker betrokken en naar waarde geschat.
- ✌ We plaatsen het kunstenbeleid resoluut in een internationale context. Vlaanderen is een klein cultuurgebied en onze Vlaamse artistieke creatie en productie moeten dan ook de ambitie hebben om internationaal te gaan. Dit vereist een stimulerend subsidiebeleid, maar maakt 'internationale potentie' als norm ook meer doorslaggevend voor subsidiehonorering.
- ✌ In het cultuurbeleid is de kwalitatieve ontwikkeling van fotografie tot nog toe van zeer geringe betekenis geweest. We kiezen onder meer voor volgende initiatieven, steunend op traditie en vernieuwing, zoals de uitbouw van een representatief Fotoarchief Vlaanderen.

Het publiek

- ✌️ Brussels is zeer divers. Cultuur levert een belangrijke bijdrage aan **sociale binding** door het vormgeven aan de culturele identiteit van bevolkingsgroepen en het stimuleren van participatie. Er moet dan ook meer aandacht zijn voor de cultuurbeleving van specifieke groepen. Samenwerking tussen commerciële partners, kunstenaars, het onderwijs,... kan daarin een rol spelen.
- ✌️ Het verhogen en verbreden van de participatie aan culturele initiatieven blijft een belangrijk aandachtspunt. De N-VA gelooft dat maatregelen moet worden genomen om de drempel voor iedereen inclusief kansarmen en jongeren om naar culturele evenementen te gaan, te verlagen, maar dat enkel financiële maatregelen niet volstaan.
- ✌️ Inhoudelijk en qua presentatie moeten er ook veranderingen gebeuren om de interesse in cultuur te verhogen.
- ✌️ De N-VA pleit voor de 'cultuurwaardebon' zoals die voorheen bestond. Daarbij lag de focus op cultuur verspreiding en werd het **verenigingsleven** ten volle erkend als toeleider daartoe.
- ✌️ De N-VA streeft naar meer contact met de talrijke studenten in Brussel. Niet alleen de Vlaamse studenten maar ook de Franstalige en de vele internationale studenten. Ook de vele Vlaamse pendelaars blijven een belangrijke doelgroep waarbij we niet mogen vergeten hen toe te leiden naar het grote culturele aanbod.

Samenwerking met de Franse Gemeenschap

- ✌️ De N-VA staat achter het symbolisch en inhoudelijk belangrijke culturele **samenwerkingsakkoord** met de Franse Gemeenschap van 2012. Dit samenwerkingsakkoord geeft mogelijkheden om elkaars cultuurbeleid te versterken, maar steeds met respect voor elkaars bevoegdheden. Het moet nu verder uitgevoerd worden (stages en uitwisselingen in de cultuursector, de deelname aan elkaars cultuuraanbod verhogen en de administratieve uitwisseling versterken).
- ✌️ Ook is er nood aan een duidelijk en uitgebreid overzicht (databank) van culturele activiteiten in Brussel waarin zowel Franstalige als Nederlandstalige initiatieven staan.

deBuren

- ✎ Het gemeenschappelijke Vlaams-Nederlands Huis **deBuren** moet sterker inzetten op het introduceren en binnenleiden van internationale bezoekers, onder meer via digitale kanalen, in de taal en het brede culturele landschap van Vlaanderen en Nederland, en hen zo aanzetten om zelf deze rijke culturele geschiedenis en productie verder te verkennen. Samenwerking met fysieke buur Muntpunt, Vlaams communicatie- en informatiepunt te Brussel, ligt hierbij voor de hand.

Samenwerking met andere (taal)gemeenschappen

- ✎ N-VA pleit voor een samenwerking met de andere internationale **culturele instellingen** in Brussel zoals het Goetheinstituut, het Istituto Italiano di Cultura di Bruxelles, het Instituto Cervantes de Bruselas, etc... , Koerdisch Instituut,...

Vlaams-Afrikaans Huis Kuumba

- ✎ We pleiten voor een voldoende ondersteuning van Vlaams-Afrikaans Huis Kuumba. Het huis dient wel toe te leiden naar Vlaamse projecten en zelf het Nederlands altijd een prioritaire plaats te geven. De vrijwilligerswerking blijft de steunpilaar van de werking.

Federale musea: Musea van heden en toekomst

- ✎ We verzelfstandigen de federale culturele en wetenschappelijke instellingen, waarbij een gezamenlijk beheer door Vlaanderen en Wallonië in samenwerking met private partners en het middenveld zorgt voor een groter draagvlak en een internationaal karakter. Daarnaast moeten de nieuwe technologieën, beleving en interactie, met inbegrip van de mogelijkheid tot een virtueel museumbezoek, in alle musea omarmd worden. De meest waardevolle werken mogen we niet langer laten verkommeren in kelders, maar moeten we openstellen voor het publiek in echte belevingsmusea die geïntegreerd worden in vier clusters:
  - PuntKunst beheert de musea op de Kunstberg, en het Jubelpark. De collecties van de Kunstberg verdienen een betere infrastructuur. Het Museum voor Moderne en Hedendaagse Kunst kan ondergebracht worden in (een deel van) het gerenoveerde Justitiepaleis. Zo wordt er, naast de bestaande justitiële functie, ruimte gemaakt voor een Museum voor Moderne en Hedendaagse Kunst, beheerd door Vlaanderen en Wallonië: onze Brusselse Tate Modern of Centre Pompidou met grote aantrekkingskracht.
  - De collecties van het Rijksarchief, de Nationale Albertina Bibliotheek, de bibliotheek van het Muziekconservatorium en Cinematek worden

gedigitaliseerd en ondergebracht in één instelling Puntdoc. Een museum van Letter en Beeld toont de meest artistieke stukken met aandacht voor de volledige evolutie van letter tot beeld.

- PuntCultuur beheert de Muntchouwborg, de infrastructuur van het Koninklijk Conservatorium en het Paleis voor Schone Kunsten (Bozar).
  - PuntNatuur beheert het Museum voor Natuurwetenschappen en het Planetarium op de Heizelvlakte.
- ✌ Om het overzicht te bewaren en meer internationale bekendheid te vergaren, stellen we een Mercatorinventaris op van alle eigen collectiestukken.
  - ✌ Deze instellingen vragen dringend een nieuw toekomstmodel, gebaseerd op verantwoordelijkheid door beide deelstaten, met een sterke beheersautonomie en een goed management. Dit om ons rijk patrimonium ook internationaal te laten meespelen.

Vlaamse instellingen

- ✌ De N-VA verwacht dat de door de Vlaamse overheid (mee)bestuurde culturele instellingen (Muntpunt, Ancienne Belgique, Kaaithheater, KVS, Beursschouwburg, Bronx) zich **herkenbaar** tonen als Vlaamse instellingen in Brussel en zich open identificeren als vertegenwoordigers van het Vlaamse cultureel overheidsbeleid. De in Brussel gevestigde eigen culturele instellingen moeten zich ook inbedden in de ruime Vlaamse gemeenschap in Brussel en zich daarbij structureel verbinden met andere Nederlandstalige actoren uit bijvoorbeeld onderwijs en de culturele en socio-culturele sector. De N-VA pleit voor een duidelijk herkenbaar kwaliteitslabel voor culturele en zelfs andere Vlaamse instellingen in Brussel.
- ✌ De N-VA steunt de plannen die onder meer de Ancienne Belgique heeft met het **Amerikaans Theater**. Het Amerikaans paviljoen werd gebouwd in het kader van expo '58 en bevindt zich in de schaduw van het Atomium. Door samenwerking met diverse overheden en het organiseren van optredens kan de zaal opnieuw tot leven gewekt worden.

Het Vlaamse verenigingsleven

- ✌ De Vlaamse socio-culturele verenigingen spelen een belangrijke rol als gemeenschapsvormer, als laagdrempelige toeleider voor de (Brusselse) Vlamingen en anderen naar de Nederlandse cultuur en als platform voor bezoeken van Vlamingen buiten Brussel aan de hoofdstad. Daarom is een herdachte en hernieuwde **sterke middenveldwerking** noodzakelijk wat in een Brusselse context een extra uitdaging is. De Vlaamse overheid moet die werking en omschakeling

stimuleren met een stabiel, gemoderniseerd en geresponsabiliseerd subsidiekader en door samen met de socio-culturele verenigingen een Brussel-strategie voor de Vlaamse socio-culturele verenigingen uit te werken.

- ✌ Vlaanderen en Wallonië sluiten een BrucultuurPact met de cultuurhuizen/cultuurwereld en het verenigingsleven in Brussel met als doel samenwerking en kruisbestuiving te stimuleren.

De Vlaamse gemeenschapscentra

- ✌ De N-VA benadrukt het belang en de rol van Vlaamse gemeenschapscentra en bibliotheken. De as tussen beide en andere lokale actoren is meer dan cultuur: de gemeenschapscentra vormen een aangename ontmoetingsplek en houvast voor de Vlaamse gemeenschap en iedereen die zich daarin thuis voelt, in die gemeente.
- ✌ De gemeenschapscentra zijn gegroeid vanuit de vele socio-culturele verenigingen. Zij worden steeds professioneler gerund. Sinds kort gebeurt de aansturing ook steeds meer vanuit de cel gemeenschapscentra van de VGC. De N-VA is voorstander van samenwerking tussen kleinere gemeenschapscentra en van coördinatie in de programmatie, zoals dat nu het geval is. Maar dit mag niet ten koste gaan van de inzet van lokale vrijwilligers. Sommige gemeenschapscentra hebben bovendien te kampen met politisering, de VGC moet er op toezien dat de centra in hun programmatie en communicatie pluralistisch zijn. De centra staan open voor alle Vlamingen en Vlaams-Brusselse organisaties.
- ✌ Voor de N-VA profileren de centra zich duidelijk als “**open en Nederlandstalig**” en het Nederlands wordt in geen enkele communicatie vergeten. Het blijft een opdracht om in de meertalige realiteit van Brussel de Nederlandstalige cultuur en het gebruik van het Nederlands als voertaal te promoten bij anderstaligen. Evenzeer is het een opdracht om de Nederlandstalige cultuur te promoten en toegankelijk te maken bij Nederlandstaligen en bij anderstaligen.
- ✌ Tenslotte dienen de gemeenschapscentra **samen te werken** met grotere culturele instellingen (AB, KVS, Kaaitheater) en met de gemeenschapscentra in de Vlaamse Rand (Dilbeek, Strombeek, Wemmel...). Op die manier kunnen culturele initiatieven in Brussel en de Rand elkaar aanvullen en versterken.

Lezen en de Nederlandstalige bibliotheken

- ✌ In de bibliotheken moet meer werk worden gemaakt van **elektronische lectuur** zoals tijdschriftabonnementsen en e-books. Het uitlenen van e-books via de website van de bibliotheek, wat in de Verenigde Staten al lang mogelijk is, moet

kunnen.

- ✎ De N-VA pleit voor een grotere samenwerking tussen de bibliotheken aangaande het aankopen van tijdschriften . Zo kan het aanbod van allen samen een geheel vormen en kan een grote overlap worden voorkomen. Er wordt teveel gewerkt alsof de bibliotheken elkaars concurrenten zijn.
- ✎ Bibliotheken moeten de dienstverlening automatiseren en het personeel dat vrij komt moet de bezoeker beter kunnen begeleiden.
- ✎ We nemen duurzame initiatieven voor leesbevordering, onder meer in het participatie- en armoedebeleid en het lokaal cultuurbeleid.
- ✎ We voeren een gereguleerde boekenprijs in, zodat bij de verkoop van nieuwe boeken gedurende de eerste zes maanden een maximaal kortingsplafond geldt.

Kunst in de openbare ruimte

- ✎ Er moet meer aandacht uitgaan naar **kunst in de openbare ruimte**. De kunst in het Brusselse straatbeeld maakt deel uit van de identiteit van de stad. De verdere ontwikkeling van Brusselse “*street art*” moet geholpen worden. De begeleiding en opvolging hiervan, die door de Brusselse bouwmeester gebeurt, moet meer steun krijgen.
- ✎ De N-VA pleit er voor om, in samenspraak met de diverse actoren (de gemeenschappen, de diverse culturele centra, de musea, de Brusselse museumraad, maar ook de gemeenten) een coherent plan uit te werken inzake **bewegwijzering** in de Brusselse gemeenten (zoals in 2009 reeds bepleit door het Brussels Kunstenoverleg (BKO)).

Kunst en onderwijs

- ✎ N-VA onderkent en benadrukt het belang van het DKO (deeltijds kunstonderwijs) als creatieve broedplaatsen – een aspect dat ook meegenomen moet worden in de op stapel staande DKO-hervorming - en wil investeren in meer samenwerking tussen professionele kunsten, amateurkunsten en DKO, onder meer met het oog op het stimuleren van participatie en wederzijdse creatieve inspiratie.
- ✎ We pleiten voor voldoende initiatieven om cultuur binnen te brengen in de Nederlands- en Franstalige scholen in Brussel. Omgekeerd laten we kinderen in de Nederlandstalige scholen kennis maken met de meeste diverse cultuurvormen.

Media

- ✎ Het nieuwe radiofrequentieplan van 2016 moet zorgen voor een divers en economisch leefbaar radiolandschap. Onze buurlanden zetten stappen richting digitale radio via de DAB+ technologie. We moeten erover waken dat Vlaanderen deze boot niet mist. We bepleiten een afstemming tussen de Vlaamse en Franstalige frequentieplannen in Brussel. De N-VA wil dat de ontvangst van Nederlandstalige zenders overal in het Brusselse optimaal is.
- ✎ De maatschappelijke relevantie van de Vlaams-Brusselse media begint met het bereiken van alle Brusselse Vlamingen. Het bereik van de Vlaams-Brusselse media moet gemaximaliseerd worden. Kijkcijfers, luisterbereik, lezersbereik en hits moeten daarvoor gemonitord worden en acties ondernomen om de bekendheid en status van de mediakanalen te vergroten.
- ✎ De mediakanalen dragen bij aan de gemeenschapsvorming in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest door in de eerste plaats te informeren over de Vlaamse Gemeenschap en over het brede Nederlandstalige netwerk van organisaties en verenigingen. Ook de andere gewest- en gemeentelijke actualiteit wordt gecoverd.
- ✎ De mediakanalen dragen bij tot de uitstraling van de Vlaamse gemeenschap in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zowel naar de andere Brusselaars, als naar de Vlamingen in Vlaanderen.
- ✎ Kwaliteit moet geoptimaliseerd worden. De Brusselse mediakanalen moeten een kweekvijver voor jong talent blijven, maar dit moet gepaard gaan met een grondige journalistieke begeleiding en diepgaande en continue maatschappelijke en deontologische vorming van de journalisten, reportagemakers en medewerkers.
- ✎ De Vlaams-Brusselse mediakanalen streven in de politieke berichtgeving en in de actualiteitsprogramma's maximale objectiviteit en pluralisme na. De journalistieke onafhankelijkheid van de redacties wordt gewaarborgd.
- ✎ Deze mediakanalen blijven inzetten op **samenwerking** met de andere Vlaamse media, waaronder de VRT, Ring TV en de Vlaamse krantengroepen
- ✎ De Vlaams-Brusselse overheid zal de kwaliteit en de technologische innovatie stimuleren en ondersteunen .
- ✎ TV-Brussel zet volop in op **ondertiteling** en gebarentaal, om de toegankelijkheid tot het nieuws voor slechthorenden te garanderen. Ondertiteling naar het Frans

en het Engels op TV Brussel blijft een middel om ook anderstaligen te bereiken en op de hoogte te houden van Nederlandstalige initiatieven in de hoofdstad.

- ✎ De openbare omroep besteedt meer aandacht aan de hoofdstad. Dit blijft een belangrijk aandachtspunt in de volgende beheersovereenkomst met de VRT en wordt ook geëvalueerd.
- ✎ De Brusselse kabel is nog steeds federale materie. We pleiten voor **voldoende Vlaamse kanalen** in het basisaanbod van de kabelmaatschappijen die in Brussel actief zijn.

Investeren in erfgoed

- ✎ Binnen het erfgoedbeleid moet de evidente aandacht voor het cultureel erfgoed verbonden aan het Vlaams geheugen van Brussel versterkt worden. Het **AMVB** (Archief en Museum van het Vlaams Leven in Brussel) speelt hierin een cruciale rol en verdient dus een zekere toekomst.
- ✎ De zorg en het behoud van ons onroerend erfgoed voor de komende generaties is een maatschappelijke plicht en een investering in de toeristische aantrekkingskracht van onze regio. Erfgoed bepaalt de identiteit en de herkenbaarheid van onze dorpen, steden en regio's en draagt bij aan een kwaliteitsvolle woon- en leefomgeving. Daarom verkiezen we herbestemming en creatieve omgang met erfgoed boven leegstand en verval. De gewestelijke administratie voor Monumenten en Landschappen zorgt voor de concrete uitvoering van het beleid inzake de bescherming en het beheer van het erfgoed in de hoofdstad. De N-VA pleit daarbij voor een erfgoedadministratie die proactief meedenkt en een regelgeving die erfgoed betreft in ruimtelijke projecten zonder dat dit nodeloos vertragend werkt. Het bindend advies van **Monumenten en Landschappen** betreffende werken aan beschermde gebouwen (het bekendste voorbeeld is het Justitiepaleis) wordt versoepeld en wordt een niet-bindend advies.
- ✎ Samenwerking met erkende erfgoedinstellingen staat borg voor een optimale kwalitatieve en participatieve ontsluiting. Voor de digitalisering van erfgoed ontwikkelen we een langetermijnaanpak naar het voorbeeld van VIAA voor het audiovisueel erfgoed maar zonder dat dit resulteert in een nieuwe instelling.
- ✎ We willen ons erfgoed beter bewaren en ontsluiten, naar het voorbeeld van de *National Trust* in het Verenigd Koninkrijk. De Vlaamse erfgoedfederatie Herita en de Vlaamse Erfgoedkluis zijn hierin belangrijke spelers voor respectievelijk de promotie van en de investeringen in erfgoed.

- ✎ We initiëren beschermingsdossiers proactief en herbekijken oude beschermingsbesluiten in het licht van duidelijke erfgoedwaarden en beheersdoelstellingen.
- ✎ We pakken de restauratiewachtlijst structureel aan en werken de achterstand weg.

2.5.2. *Sport die de samenleving bindt*

2.5.2.1. *Visie*

Sport draagt bij aan de gezondheid, zowel lichamelijk als mentaal, en versterkt het groepsgevoel en de samenhang. De N-VA wil daarom dat iedereen in zijn buurt op een kwaliteitsvolle, gezonde en betaalbare manier een leven lang sport kan beleven. Dit kan zowel door de clubwerking structureel te versterken als door te investeren in anders georganiseerde sportvormen. **Bewegen is gezond, het doet er niet toe binnen welke sportdiscipline.**

Hierbij willen we **preventief investeren in gezond en vooral fair sporten**. We blijven fraude en doping bestrijden, maar voorkomen is steeds beter dan genezen.

Met een **resultaatgericht en efficiënt topsportbeleid** geven we optimale ondersteuning aan hen die het verdienen en spelen we het bestaande talent maximaal uit. Talent moet op een gefundeerde manier gedetecteerd, geïdentificeerd en ontwikkeld worden.

Er zijn gerichte investeringen nodig in kwalitatieve en voldoende sportinfrastructuur, zowel naar topsport als naar breedtesport.

2.5.2.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Verruiming en innovatie van de breedtesport

- ✎ Al van bij de kinderopvang moet er aandacht zijn voor voldoende beweegprikkels. In het schoolsportbeleid stimuleren en steunen we succesvolle concepten zoals Multimove en Brede School.
- ✎ Door onder meer de open ruimte beweegvriendelijker in te richten, bevorderen we 'anders georganiseerde' sportvormen zodat het mogelijk is ook tijdens de actieve loopbaan tijd vrij te maken voor sport.
- ✎ Iedereen moet kunnen sporten, ook senioren, mensen met een beperking, de minder kapitaalkrachtigen, gedetineerden,... Daarom ondersteunen we gerichte samenwerkingsverbanden zoals het Steunpunt G-Sport.

- ✎ We optimaliseren verder het opleidings- en bijscholingsaanbod voor onze sporttrainers en sportclubbestuurders. Het statuut voor sportbegeleider/trainer werken we verder uit.

Preventief investeren in gezond en fair sporten

- ✎ We verfijnen het sportmedisch geschiktheidsonderzoek op basis van medische inzichten.
- ✎ Met gerichte sensibiliseringscampagnes strijden we tegen fraude in de sport (bv. Matchfixing) om de integriteit van onze sportende jongeren te waarborgen.
- ✎ We nemen de nieuwe WADA-code en de uitbreiding van het biologisch paspoort op in de Vlaamse regelgeving.

Topsportbeleid dat vooruitzichten biedt

- ✎ We werken binnen of buiten de topsportschool talentontwikkelingstrajecten uit, zodat voor elk talent een traject op maat kan uitgestippeld worden.
- ✎ We verbeteren het personeelsbeleid voor topsporttrainers en topatleten, met extra aandacht voor een persoonlijk ontwikkelingstraject en een optimale omkadering. We versterken de ondersteuning van het wetenschappelijk onderzoek en de wetenschappelijke begeleiding die op prestatieverbetering gericht zijn.

Voldoende en kwalitatieve sportinfrastructuur

- ✎ We stimuleren de ontwikkeling van lokale sportinfrastructuur. De Vlaamse overheid kan via gerichte projectoproepen voor een extra (financiële) duw in de rug zorgen. Gezien de institutionele context en de houding van sommige Brusselse gemeentebesturen, werken we in samenspraak met de VGC zoveel mogelijk de barrières weg voor het aanvragen van subsidies, zoals overigens reeds gebeurd is
- ✎ We evalueren de Bloso-centra en sturen waar nodig de langetermijnvisie inzake investeringen bij. Zo bepalen we in welke centra we prioritair moeten investeren en we leggen daarbij vooral het accent op bovenlokale sportinfrastructuur. Brussel heeft nood aan sport en ontspanning voor de snelgroeiende groep jongeren. Vlaanderen draagt zijn steentje bij door, in overleg met Brussel, een groot **BLOSO-sportcentrum** te bouwen.

2.5.3. Waarde(n)vol vrijwilligerswerk en participatief jeugdbeleid

2.5.3.1. Visie

Vrijwilligerswerk is een vorm van **actief burgerschap** en een onmisbare schakel in het streven naar een kwaliteitsvol sociaal weefsel en meer samenhang. De N-VA wil deze vorm van maatschappelijk engagement **doelgericht stimuleren**. Hiervoor moeten een aantal drempels worden weggewerkt. Een vrijwilligersorganisatie moet zich in hoofdzaak bezig kunnen houden met vrijwilligerswerk, niet met het afhandelen van administratieve rompslomp.

Brussel is het jongste gewest van België. De gemiddelde leeftijd is er 37,8 jaar, ruim 2 jaar onder het nationale gemiddelde. De jongeren (0- tot 24-jarigen) en jongvolwassenen (25- tot 40- jarigen) maken het grootste deel van de bevolking uit: in 2008 respectievelijk 30,8% en 32,7% van de Brusselse bevolking. Hun aandeel zal volgens de prognoses ook blijven stijgen.

Een groot deel van de jeugd heeft roots in de immigratie. Het spreekt voor zich dat jeugdbeleid belangrijk is in een dergelijk jong gewest: omdat iedereen recht heeft op ontspanning, maar ook om sociale en andere vaardigheden aan te leren.

2.5.3.2. Verandering voor Vooruitgang

- ✎ We vereenvoudigen de wetgeving en onderzoeken de mogelijkheid van een vzw-statuut met dezelfde bescherming, maar minder formaliteiten dan nu het geval is.
- ✎ We erkennen de competenties die vrijwilligers verwerven tijdens hun inzet, maar laten de verenigingen vrij om dat al dan niet te attesteren.
- ✎ Organisaties die kwetsbare vrijwilligers begeleiden geven we extra ondersteuning.
- ✎ Verenigingen met een jaaromzet van minder dan 25.000 euro (nu ligt de grens op 15.000 euro) stellen we vrij van btw-aangifte.
- ✎ We dringen er bij de Europese Unie op aan het vergelijkend onderzoek n.a.v. het jaar van de vrijwilliger (2011) voort te zetten en uit te diepen.

Inzake jeugdbeleid pleiten we voor:

- ✎ In de zomerperiode worden bepaalde **wijken/straten afgesloten** voor het verkeer en omgebouwd tot speelstraten
- ✎ Samenwerken tussen VGC, schepenen, gemeentelijke diensten en jeugd(sector) zodat er een planmatig en transparant (gemeentelijk) jeugdbeleid is, gedragen is

door de lokale jeugd(organisaties).

- ✎ Plaats en begeleiding voor eigen initiatief van jongeren. Door samenwerking tussen jeugd- en cultuurhuizen, jeugdverenigingen en gemeenschapscentra, ...
- ✎ We investeren in ruimtes met een openbare functie die voor alle jeugd een meerwaarde hebben, zoals betaalbare fuifzalen verspreid over het gewest, repetitieruimtes, flexibel te huren vergaderzalen, voldoende grote laagdrempelige sportzaal, leuke zitruimtes.
- ✎ In het werken met jongeren in kwetsbare situaties moeten we meer investeren in vindplaatsgericht én eerstelijnswork op maat en op tempo van de jongeren, in een context waar de jongere zich veilig voelt en dit in samenspraak met jongeren en uitgaand van hun sterktes.
- ✎ Jeugdwerk en onderwijs kunnen elkaar versterken. Het jeugdwerk kan mee nadenken over hoe we de competenties van jongeren ook in het onderwijs kunnen verwerken.
- ✎ We verwachten van de VGC dat ze haar rol als regisseur opneemt door alle betrokken partijen met betrekking tot opleiding tot werk2 rond de tafel te brengen (Actiris, VDAB, VGC en partners uit de sector) en dat de VGC hierbij pleit voor meer vindplaatsgericht werken.
- ✎ Stimulansen blijven voorzien voor kinderen en jongeren om aan cultuur te doen (individueel en in groep).
- ✎ De VGC-website moeten we toegankelijker en aantrekkelijker maken in de lijn met positieve evolutie van bv. BrusselBazaar. We kiezen ook voor pro-actieve facebookcommunicatie.

2.6. Samen veilig leven

(On)veiligheid en onveiligheidsgevoelens staan hoog op de agenda van de Brusselaar en nemen in het Brusselse publieke debat een belangrijke plaats in. Terecht.

Veiligheid behoort tot de kwaliteit van het leven en is een evident recht. De veiligheid verzekeren is dan ook het *minimum minimorum* van wat een overheid moet doen. Voor de N-VA heeft de overheid de plicht de veiligheid van alle burgers te verzekeren en onveiligheid integraal en – zo nodig – radicaal aan te pakken.

Veiligheid is **geen luxeprobleem**. Het is een basisrecht. Een veilige omgeving is immers ook de noodzakelijke voorwaarde voor een normaal **gemeenschapsleven** waarbij burgers zowel overdag als 's nachts naar buiten kunnen voor allerlei activiteiten.

Veiligheid is ook essentieel voor een **bloeiende economie** (denken we maar aan horeca en toerisme), om bedrijven én ‘*high potential*’-werknemers aan te trekken in een concurrentiële omgeving van Europese grootsteden... Denk aan een Duitse Europarlementslid dat Brussel te onveilig vond om er nog langer het Europese parlement te huisvesten. Denk ook aan de bedrijven die Molenbeek verlaten hebben of aan de verhuis van de industriële hogeschool Isib uit Anderlecht.

Elke dag opnieuw zijn duizenden mensen, beroepskrachten én vrijwilligers, in de weer om ons te beschermen, om ons hulp te verlenen, om onze binnen- en buitenlandse veiligheid te verzekeren, om overlast, geweld en criminaliteit te bestrijden, te vervolgen en te bestraffen. Zij doen dat in de regel plichtsbewust en plichtsgetrouw. Toch worden wij al te veel en al te vaak teleurgesteld in de terechte verwachtingen die wij in hen stellen. Dat ligt zelden aan hen, maar aan een gebrekkige organisatie, een deficiënte werking, een tekort aan middelen,...

De **politiediensten** zijn na de Dutroux-crisis hervormd, maar de doelmatigheid van het model dat toen is ingevoerd – één politiedienst op twee niveaus – staat ter discussie. Er is nog steeds te weinig blauw op straat omdat de politie taken moet uitvoeren die aan andere actoren kunnen worden toevertrouwd, de schaalgrootte van de lokale politie is verre van optimaal, de federale politie heeft een te logge structuur, de politieopleidingen zijn versnipperd zodat agenten totaal verschillende opleidingen en procedures aangeleerd krijgen, ...

De federale politie kampt met een tekort aan (financiële) middelen. Al in 2010 verklaarden specialisten haar “operationeel failliet”. De situatie is er sedertdien alleen maar erger op geworden. De gevolgen zijn bekend: de slagkracht van de gespecialiseerde diensten verzwakt, informatiseringsprojecten falen ondanks dure consultants, de voorraden (van balpennen tot autobanden) zijn soms uitgeput, ...

Politieagenten zijn er genoeg – er zijn er zelfs per inwoner meer dan in onze buurlanden – alleen worden ze niet efficiënt ingezet. Illustratief is de vaststelling dat voor de beveiliging van de koninklijke familie meer federaal geld is uitgetrokken dan voor de beveiliging van de hele politiezone Leuven of Mechelen. Ideeetjes zoals de inzet van stadswachten als politieagenten illustreren het totaal gebrek aan aandacht voor meer efficiëntie.

Het aantal **rechters** ligt in ons land hoger dan in de buurlanden. Wij hebben tweemaal zoveel magistraten per inwoner als Nederland, en toch werkt ons gerecht nog niet eenmaal zo goed. Justitie kampt met gerechtelijke achterstand, overdreven formalisme en informaticaproblemen die maar niet opgelost raken.

Door daders te laat of te licht te straffen, neemt het gevoel van straffeloosheid toe. Een gevoel dat wordt versterkt omdat rechters nog steeds straffen uitspreken die ofwel niet uitgevoerd ofwel sterk afgezwakt worden. Daders komen te vroeg vrij. De gevangenis

zijn oud en overvol. Wie vrijkomt, krijgt onvoldoende begeleiding, wat dan weer resulteert in een hogere graad van recidive.

De hervorming die in 1998 is ingeleid, raakt niet afgerond. Terwijl zowat iedereen in Vlaanderen de invoering van een eenheidsrechtbank bepleit, ligt de PS dwars.

Voor onze **defensie** zijn wij grotendeels aangewezen op internationale samenwerking. Voor het uitvoeren van die taak heeft België zich ingeschreven in internationale verbanden zoals de Benelux-marinesamenwerking en de NAVO. Het leger is voortdurend actief in het buitenland: Afghanistan, Libanon, DR Congo, Mali, de Centraal-Afrikaanse Republiek,...

Internationale taken en internationale samenwerkingsverbanden vergen investeringen. Volgens NAVO-normen zou een modern leger daar 20 à 25% van zijn defensiebudget moeten aan besteden. België komt aan 7%. Grote investeringsdossiers worden op de lange baan geschoven. Dat heeft gevolgen voor de internationale uitstraling van ons leger, voor de aantrekkelijkheid van het beroep van militair, maar vooral voor de veiligheid van de troepen op het terrein.

2.6.1. *Brandweer en civiele veiligheid*

2.6.1.1. *Visie*

Een correcte aanpak en goede coördinatie kunnen bij rampen veel leed vermijden. De betrokken diensten onderzoeken nu wel rampen, maar elk vanuit hun beleidsdomein, waardoor een totaalbeeld ontbreekt. We moeten lessen trekken uit de aanpak van rampen, niet alleen voor elk facet van preventie of hulpverlening afzonderlijk, maar vanuit een totaalaanpak.

In Brussel wordt het beleid inzake brandweer en dringende medische hulp *de facto* op gewestelijk niveau uitgeoefend door de Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp (DBDMH). Meer dan 900 professionele brandweermannen staan in Brussel in voor de hulpverlening.

De Brusselse brandweer kent een systeem van taalkaders, terwijl men toch onmogelijk op voorhand kan weten welke taal het slachtoffer spreekt. Dringende hulpverlening zou nochtans voor alle Brusselaars; Nederlands- en Franstaligen beschikbaar moeten zijn. Bovendien blijken de taalkaders voor een grotere werkdruk voor Nederlandstaligen te zorgen en zouden ze de promotiekansen van Nederlandstalige brandweersluis verkleinen.

2.6.1.2. *Verandering voor Vooruitgang*

- ✌ Dringende hulpverlening, ook door de brandweer, moet beschikbaar zijn voor alle Brusselaars. Zolang er geen tweetaligheidsvereiste geldt voor de brandweperlui, moeten de taalkaders zodanig ingevuld worden dat de werkdruk en promotiekansen voor alle brandweperlui dezelfde zijn, ongeacht hun taalaanhoorigheid.
- ✌ We richten een Comité V op, onder toezicht van het parlement, dat rampen onderzoekt vanuit een totaalbeeld. Niet om zondebokken te zoeken, wel om lessen te trekken en volgende keer (nog) beter te reageren. Zo kunnen rampen vermeden of de gevolgen ervan beperkt worden.
- ✌ Onze brandweermannen en -vrouwen krijgen een aangepast statuut, gebaseerd op de rechtspositieregeling van de gemeenteambtenaren, inclusief een passend en voordelig stelsel voor vrijwilligers.
- ✌ Conform de afspraken van 2007 neemt de federale overheid de helft van de brandweerkosten ten laste.
- ✌ We integreren de Civiele Bescherming in de brandweerdienst, wat de slagkracht van de dienst (permanentie, gegarandeerde hulpverlening) zal verhogen. We stemmen daarbij de verschillende hulpverleningszones (brandweer, politie, medische hulpverlening) beter op elkaar af en laten ze in beginsel samenvallen, met andere woorden één politiezone (zie ook verder).

2.6.2. *Een politiebeleid dat lik-op-stuk geeft*

2.6.2.1. *Visie*

De opvolging door Justitie sterk te wensen over. Het resultaat is er dan ook naar : gedoogbeleid en laksheid leiden tot algemene onverschilligheid; de zwakke opvolging en ondersteuning van degelijk politiewerk werken het gevoel van straffeloosheid in de hand en ondermijnen het gezag en de geloofwaardigheid van de ordediensten; een algemeen gevoel van 'het zal er dan maar bijhoren, dus moeten we er maar mee leven' overheerst bij de publieke opinie.

Onveiligheid is echter **geen noodzakelijk kwaad** van een grootstad. We moeten er helemaal niet 'mee leren leven'. Het is de plicht van de overheden om er alles aan te doen Brussel zo veilig mogelijk te maken en alle mogelijke vormen van criminaliteit aan te pakken.

Adequate politiezorg kan niet zonder efficiënte inzet van de middelen. Politieagenten zijn er voldoende, alleen worden zij niet doeltreffend genoeg ingezet. Een dure

politieopleiding dient niet om iemand het grootste deel van de tijd achter een tekstverwerker te laten zitten. Politieagenten horen op straat te zijn. Andere overheidsdiensten of zelfs de privésector kunnen bepaalde administratieve of ondersteunende taken overnemen. Snoeien in de managementfuncties is eveneens aangewezen om meer mensen op het terrein te krijgen.

Veiligheid en een hoger veiligheidsgevoel zijn vooral maar niet uitsluitend zaak van de politie. **Andere overheidsdiensten en de burger zelf** moeten er ook toe bijdragen met als doelstellingen: openbare netheid (propere straten en metrostations, geen sluikestorten of graffiti), uitnodigend openbaar vervoer (proper en veilig, zowel overdag als 's nachts), een actief tewerkstellingsbeleid (activering werkzoekenden, armoede bestrijden), huisvesting, onderwijs, inburgering, enz.

Preventie vormt de **eerste schakel van een integrale veiligheidsaanpak**. Informatie verstrekken en kleinschalige, concrete preventieacties opzetten kan met beperkte middelen. We denken bijvoorbeeld aan preventiecampagnes tegen bepaalde plaatselijke, al dan niet tijdelijke, fenomenen zoals handtasdiefstallen, fietsdiefstallen,... of aan woningen controleren tegen braak, het stimuleren van camerabewaking bij handelszaken,...

Elke politiezone moet dezelfde kerntaken van basispolitiezorg uitoefenen. Dat vergt een voldoende schaalgrootte. Vandaag zijn sommige politiezones te klein. In Brussel, dat zes politiezones telt, is het hoog tijd de structuur aan de grootstedelijke realiteit aan te passen.

In plaats van de huidige zes politiezones, moet er één gecentraliseerde politiezone komen onder gezag van een Brusselse Korpschefen met gespecialiseerde en gedecentraliseerde diensten die bevoegd zijn voor het hele grondgebied van Brussel (o.m. 'community police', wijkwerking, recherche, drugsbrigade, verkeerspolitie, metropolitie, oproerpolitie bij manifestaties,...). Een Gewestelijk Veiligheidsplan, dat al lang is aangekondigd maar er nog steeds niet is, is de leidraad voor het veiligheidsbeleid.

2.6.2.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Lik-op-stuk-beleid

- ✌ Er bestaat niet zoiets als kleine of grote criminaliteit. Mensen ervaren beide even hard. Kleine wetsovertredingen toestaan is de kiem leggen voor grote delicten. Daarom moeten we bij elk vergrijp onmiddellijk ingrijpen en **lik op stuk** geven. Veiligheid begint met preventief beleid in allerlei vormen (sociale cohesie, opvoeding, inburgering,...) en houdt evenzeer repressie en slachtofferzorg in.

- ✎ We geven de grensoverschrijdende criminaliteit een internationaal antwoord. De EU kan en moet ook hier toegevoegde waarde creëren. We ondersteunen initiatieven ter versterking van de samenwerking tussen politie- en justitiediensten via Europol en Eurojust en voor de verdere invoering van wederzijdse politionele en justitiële maatregelen.
- ✎ Ook de verkoop en het gebruik van **drugs** veroorzaakt allerlei vormen van overlast (bedelarij, achtergelaten naalden en ander afval, verstoring van de openbare orde, ...) en zelfs van criminaliteit (diefstal, agressie door drugsverslaafden). N-VA pleit voor zero-tolerantie voor dealen en andere **druggerelateerde criminaliteit**. In dat opzicht is een gedoogbeleid voor softdrugs een fout signaal, van een legalisering kan geen sprake zijn. Onze samenleving mag en moet de ambitie hebben om drugsverslaving terug te dringen en slachtoffers te herintegreren in de maatschappij en de arbeidsmarkt. Het antwoord aan gebruikers ligt in preventiebeleid, hulpverlening, maar ook in ordehandhaving. Bij sensibilisering en intensieve preventie mogen we ook de legale roesmiddelen niet vergeten.

Meer blauw op straat

- ✎ De zes **politiezones in Brussel** voegen we samen. Tegelijk verzekeren we de nabijheid van de politie op basis van een gedecentraliseerde werking binnen de zones. Zo kunnen de middelen ingezet worden waar ze nodig zijn: op het terrein. En zo kan de politie dicht en snel bij de burger staan.
- ✎ We voeren een fundamenteel debat over de kerntaken van politie, onder meer in relatie tot andere en private beveiligings- en hulpdiensten. We zetten politieambtenaren in voor politietaken en burgers voor administratieve taken. Door de schaalvergroting en de versterkte efficiëntie komen er middelen vrij om te investeren in onder andere **meer blauw op straat** en wijkwerking.
- ✎ Parkwachters, gemeenschapswachten, preventie- en veiligheidspersoneel op het openbaar vervoersnet zijn belangrijk, zij zijn de ogen van de politie ... Zij vervangen de politie echter niet. Zij hebben pas een toegevoegde waarde indien ze voldoende opleiding krijgen, en voldoende gesteund worden door het politiekorps.
- ✎ We vereenvoudigen de politiestructuur. Het huidige optimalisatieplan mag slechts een opstapje zijn. Daarbij moet ook het contact met de burger centraal staan, onder meer via de sociale media.
- ✎ Het aantal mandaatfuncties (topjobs van bepaalde duur) verminderen we ingrijpend. We gaan voor een goed opgeleide politie met een correct statuut.

- ✎ Een centraal begrip sinds de politiehervorming, zeker bij de lokale politie, is de **gemeenschapsgerichte politiezorg**. De politie hoort niet tegenover of naast de maatschappij te staan, maar er middenin, en moet aandacht hebben voor de bezorgdheden van de bevolking.
- ✎ Bijkomende capaciteit wil de N-VA bij voorkeur aanwenden voor een versterking van de **wijkwerking**. Een wijkwerking op maat houdt ook rekening met de aanwezigheid van specifieke doelgroepen en de eigenheid (winkelstraten, uitgangsbuurt, kantoren,...).
- ✎ Vlotte bereikbaarheid en meer zichtbaarheid/aanwezigheid van politie in het straatbeeld is noodzakelijk (wijkagenten te voet, patrouilles per fiets of te paard in de wijken). De wijkagent is bij uitstek de antenne die de ergernis rond overlast oppikt en signaleert aan de lokale overheden. De lokale besturen en de politie streven ernaar dat elke burger de wijkagent kent.
- ✎ Per wijk leggen we, in samenspraak met de inwoners, de prioriteiten vast: zoals verkeersveiligheid rond scholen, drugsproblematiek rond de metro's IJzer en Ribaucourt, vandalisme, graffiti, auto- en woninginbraken, familiaal geweld,...
- ✎ In probleemwijken, op de grote winkellussen of op specifieke momenten worden patrouilles te voet, per fiets of te paard geïntensifieerd. Bij de aanpak van overlast heeft de lokale politie bijzondere aandacht voor de problemen waarmee ook winkelbuurten (zowel handelaars als klanten) geconfronteerd worden. Klachten over winkeldiefstallen, handtasdieven, auto-inbraken en hinderlijk rondhanggedrag worden altijd ernstig genomen en opgevolgd.
- ✎ We voeren een **peterschap** in van een politieagent over een lagere of middelbare school die geregeld komt lesgeven, bijvoorbeeld rond verkeersveiligheid, preventie, enz. Dit in samenwerking met brandweer, medische hulpverlening en andere diensten.
- ✎ Het agentenkorps tracht de weerspiegeling van de Brusselse maatschappij te zijn. Agenten van allochtone origine kunnen de voet tussen de deur zijn bij problemen binnen of met de allochtone gemeenschappen in Brussel en een bemiddelende rol spelen. Ze kunnen ook de aversie tegenover de politie tegengaan.
- ✎ Een modern personeelsstatuut, met functionele verloning in plaats van een wildgroei van vergoedingen, toelagen en premies, zorgt voor een transparanter en rechtvaardiger loonbeleid.
- ✎ De inzet van politieambtenaren is niet zonder risico. Geweld tegen politiepersoneel komt al te vaak voor. Personen met een publieke taak (andere

hulpverleners, personeel van openbaar vervoer,...) verdienen bijkomende bescherming. We voeren een lik-op-stuk beleid dat geweld tegen hen aanpakt.

- ✎ Illegaal wapenbezit, bendevoering, illegale kansspelen en gewelddadige portiers vormen een probleem bij een deel van de Brusselse horeca. Efficiënte en regelmatige controles helpen dit probleem de wereld uit.
- ✎ Er is nood aan een duidelijk, tussen de gemeenten gecoördineerd prostitutiebeleid. Leefkwaliteit en veiligheid van omwonenden en prostituees staan daarbij voorop. We pleiten voor een beleid dat alle vormen van overlast aanpakt, zowel qua verkeershinder als qua rondhangen. Straatprostitutie wordt niet getolereerd, maar met een wettelijk kader kan raamprostitutie op specifieke plaatsen en met voldoende controle op misbruik en werkomstandigheden. Politie en justitie dienen illegale fenomenen zoals vrouwenhandel en drugshandel hardhandig aan te pakken.
- ✎ In onze samenleving verwachten we dat iedereen homo- en transseksualiteit aanvaardt. Parket en politie moeten hard optreden tegen daders van homofoob of transfoob geweld. Tegelijk verdient ook indirecte discriminatie een sterke aanpak.
- ✎ Het Interfederaal Actieplan tegen Homofoob en Transfoob geweld dient strikt opgevolgd en waar nodig bijgesteld te worden.

Betrokken burgers

- ✎ **Buurtinformatienetwerken** (BIN) met bewoners of winkeliers moeten alle kansen krijgen en worden ondersteund door de gemeente. Een goed ondersteund netwerk versterkt meteen ook de sociale cohesie in de buurt, wat op zijn beurt weer leidt tot meer sociale controle. In vergelijking met de rest van het land zijn dergelijke netwerken in Brussel erg beperkt. De Buurtinformatienetwerken worden intensief betrokken bij de opmaak van veiligheidsplannen.
- ✎ Elke burger moet ook kunnen deelnemen aan een **Burgernet**. Zo werk je samen met je gemeente en de politie aan de veiligheid in je buurt. In dit systeem kan de politie kan bij dringende zaken en wanneer een duidelijk signalement beschikbaar is, snel een ingesproken of sms-bericht richten aan alle burgernetdeelnemers met het verzoek uit te kijken naar een persoon of een voertuig. Hoe meer burgers zich inschrijven, hoe meer ogen de politie erbij krijgt en hoe hoger de pak- of slaagkans.
- ✎ Administratieve vereenvoudiging door maximaal gebruik te maken van de recentste communicatietoepassingen (b.v. aangiftes van kleinere misdrijven of getuigenissen via elektronische weg, zoals een getuigenverklaring van een

verkeersongeval via een webapplicatie). Een digitaal of telefonisch (SMS-)overlastmeldpunt is een andere manier om de burger mee verantwoordelijk te maken en snel overlastfenomenen aan te pakken.

Veilige openbare ruimte en infrastructuur

- ✌ Meer **camerabeveiliging** in en rond overheidsgebouwen, maar ook rond centrale en drukbezochte plaatsen (zoals metro- en treinstations, b.v. De Brouckère, Simonis, Schuman, Naamsepoort,...) kan als dit noodzakelijk is om de veiligheid te verhogen, overlast terug te dringen of daders van misdrijven makkelijker te identificeren. De stad moet daarom mogelijke locaties onderzoeken en investeren in het camerabeleid op de meest aangewezen locaties, zoals pleinen waar drugs gedeald wordt of buurten waar vaak rellen plaatsvinden. De politie staat in voor de opvolging van de camerabeelden. Camerabeelden van diverse Brusselse veiligheidsdiensten worden uitgewisseld waar dat nodig is, uiteraard met respect voor de privacy .

Een goed uitgewerkt **lichtplan** (goede openbare verlichting), aangepaste beplanting en een degelijk onderhoud van openbare plaatsen gaan verloedering tegen en dragen bij tot meer veiligheid en een hoger veiligheidsgevoel.

Moderne en performante politie

- ✌ De politie krijgt een moderne ICT-infrastructuur en het gegevensbeheer wordt geoptimaliseerd (bijvoorbeeld door eenzelfde informaticasysteem voor de federale en lokale politie). We integreren nieuwe communicatietechnologieën zoals sociale media, sms bij noodoproepen en opsporingsberichten, en aangiften via de webcam. We creëren een duidelijk wettelijk kader dat het gebruik van sociale media reglementeert en stimuleert.
- ✌ We rationaliseren de inspectiediensten (de diensten Intern Toezicht, de Algemene Inspectie en het Comité P), waarvan de taken elkaar deels overlappen. De Algemene Inspectie nemen we op in het Comité P.
- ✌ Omdat het geen zin meer heeft de politieke rechten van lokale politieagenten te beknotten, laten we hen kandideren bij gemeenteraadsverkiezingen wanneer de betrokken gemeente buiten de zone ligt waar ze professioneel actief zijn.

2.6.3. Een snelle justitie die effectief straft

2.6.3.1. Visie

Justitie is bij uitstek een aangelegenheid die persoonsgebonden is en hoort dus eigenlijk bij de Gemeenschappen thuis. Met de zesde staatshervorming kwamen enkele bevoegdheden naar de deelstaten over, onder meer een vorm van positief injunctierecht.

Dat is belangrijk omdat ook regelgeving van de deelstaten afgedwongen moet kunnen worden. Maar nog steeds zijn er te weinig instrumenten. Gehoord worden is een zaak, de Belgische justitie moet ook nog gehoor geven aan de vragen.

Indien justitie niet volgt met effectieve bestraffing en strafuitvoering, heeft repressie geen enkel afschrik-effect, en zijn controles en arrestaties ook niet zinvol om criminaliteit te voorkomen. Politie mensen zijn dan ook vaak misnoegd over de gebrekkige politieke aansturing (de burgemeester aan het hoofd van het politiecollege) en over de gebrekkige strafopvolging. Het feit dat hun werk onvoldoende wordt opgevolgd door het gerecht, veroorzaakt veel frustratie. Het veiligheidsbeleid hangt dus ook af van het parket.

Tot zolang Vlaanderen moet wachten op zijn eigen justitie, blijft de N-VA hameren op de nood aan hervormingen op het federale beleidsniveau. De **dienstverlening moet sneller, efficiënter en daadkrachtiger**. Dat kan enkel met een degelijke wetgeving, een goede handhaving en een goede rechtspleging. Om het gerecht beter doen werken, zijn de eerste stapjes gezet, maar de hervorming moet veel verder gaan. Dat de meerderheid in Wallonië een andere visie heeft op justitie dan de meerderheid in Vlaanderen, vergemakkelijkt dat niet.

De **interne organisatie van justitie** moet het voor de magistraten mogelijk maken om beter en efficiënter te werken. Structuren moeten eenvoudiger met minder oversten en meer verantwoordelijkheid. Rechters moeten zelf meer managementbeslissingen kunnen nemen zonder dat de minister steeds moet tussenbeide komen. Een performante werklasmeting identificeert daarbij problemen en noden. Op vlak van informatisering en de daarbij horende elektronische procesvoering is veel vooruitgang te boeken. Procedures kunnen en moeten eenvoudiger, met respect voor de rechten van verdediging.

De N-VA ziet ook een bijzondere rol weggelegd voor de **eenheidsrechtbank**. Zij kan een betere dienstverlening bieden aan de rechtszoekende. Zo komt er één aanspreekpunt voor wie naar de 'gewone' rechtbank van eerste aanleg moet, naar de rechtbank van koophandel, naar de arbeidsrechtbank,... Daarbij vermijden we bevoegdheidsconflicten tussen rechtbanken en geven we de korpsoverste meer mogelijkheden om de nodige functies binnen het arrondissement efficiënt in te vullen en om rechters te laten specialiseren.

De **straffeloosheid** moet aangepakt worden vanuit een totaalvisie. We pakken de trage procedures aan, de gebrekkige strafuitvoering met het oneigenlijk gebruik van alternatieve bestraffing en te vroege vrijlatingen, en evenzeer de overbevolkte en verouderde gevangenissen. De rechter komt terug centraal te staan; hij legt de straf vast die vervolgens ook effectief wordt uitgevoerd, hij beslist over al dan niet vervroegd vrijlaten. De straf moet in verhouding staan tot de ernst van de feiten en niet in verhouding tot de overbevolking van de gevangenissen. Tegelijk hebben we oog voor

geïndividualiseerde begeleiding, een re-integratie in de maatschappij en de behandeling van wie dit nodig heeft.

De EU kreeg met het Verdrag van Lissabon bijkomende bevoegdheden inzake justitie. Meer Europese samenwerking is een goede zaak en zelfs noodzakelijk, want criminaliteit stopt niet aan de grenzen. De EU moet wel rekening houden met de gevoeligheden en de specifieke organisatie in elke lidstaat.

Justitie in Brussel is ook een taak van en voor alle Brusselaars. Een regeling om topjobs, zoals die van de Procureur des Konings of de Arbeidsauditeur, voor te behouden aan Franstaligen was in 1830 misschien normaal, maar is in 2014 een absolute schande.

2.6.3.2. *Verandering voor Vooruitgang*

Snel en correct bestraffen

- ✌ We ontwikkelen een efficiënt snelrecht voor eenvoudige zaken zoals rellen of winkeldiefstallen.
- ✌ Het justitiebeleid faalt. Daarom zijn gemeentelijke administratieve sancties (GAS-boetes) een doeltreffend en noodzakelijk alternatief om bepaalde vormen van overlast en vandalisme aan te pakken. Ze kunnen enkel succesvol zijn en standhouden wanneer ze nuttig en verstandig worden gebruikt. Maar niet enkel het opstellen van een reglement – ook de toepassing en opvolging zijn belangrijk. We hebben nood aan **één GAS-reglement**.
- ✌ Elke straf die een rechter uitspreekt, wordt uitgevoerd zoals door de rechter uitgesproken, de minister kan haar zomaar niet omzetten in elektronisch toezicht. Ook andere inmenging van de uitvoerende macht, zoals het genaderecht van de koning, is uit den boze. Het genaderecht vertrouwen we toe aan de strafuitvoeringsrechtbanken.
- ✌ Een aanpassing van de wetgeving zorgt ervoor dat procedurefouten niet noodzakelijk leiden tot nietigverklaring.
- ✌ Elektronisch toezicht moet een volwaardig alternatief worden voor een gevangenisstraf voor daders van lichte misdrijven. Dat kan echter enkel wanneer de rechter beslist en mits er voldoende omkadering, begeleiding en controle zijn.
- ✌ Voorwaardelijke invrijheidsstelling is een gunst, geen recht. We maken ze pas mogelijk wanneer ten minste drie vijfde van de celstraf is uitgezeten, bij recidive zelfs pas na drie vierde. Er moeten strikte voorwaarden opgelegd én toegepast worden. Wie die niet naleeft, laten we terug opsluiten.

- ✌ Om de overbevolking van de gevangenissen tegen te gaan, breiden we de **gevangenscapaciteit** uit en moderniseren we het gevangeniswezen. De inplanting van de nieuwe gevangenis in Haren gebeurt in nauw overleg met de buurtbewoners. Er wordt onderzocht welke bestemming wordt gegeven aan de gebouwen van de gevangenissen van Vorst, Sint-Gillis en Berckendael. Zo wordt eveneens nagegaan of sommige van deze gebouwen nog steeds kunnen gebruikt worden voor gedetineerden in voorlopige hechtenis omwille van de nabijheid bij het justitiepaleis.
- ✌ Door de bouw van nieuwe gevangenissen en de huur van capaciteit in Nederland creëren we tijdelijke een overcapaciteit zodat straffen effectief uitgevoerd kunnen worden. We stappen af van het systeem waarbij alle gevangenen hetzelfde gevangenisregime ondergaan. Zo vangen we, bijvoorbeeld, adolescenten die een eerste veroordeling opliepen anders op.
- ✌ We sluiten afdwingbare bilaterale akkoorden met de landen waarvan veel vreemdelingen onze gevangenissen bevolken, zodat zij hun celstraf in het herkomstland uitzitten.
- ✌ We richten een parlementair Comité T in. Het wordt belast met de opvolging van het terrorismebeleid waaromtrent de parlementsleden vandaag amper informatie krijgen.

Begeleiding van gestraften

- ✌ Met een individueel detentieplan bereiden we de gedetineerde voor op een zo vlot mogelijke re-integratie. We schakelen de justitieuze huizen optimaal in om ex-gevangenen na de vrijlating verder te begeleiden. Ze moeten echt een tweede kans krijgen, zodat recidive voorkomen kan worden.
- ✌ Voor de begeleiding van delinquente jongeren voorzien we in aangepaste programma's, met een snelle bestraffing op maat. Daarbij worden ze aangesproken op hun verantwoordelijkheid en staat het herstel van de slachtoffers centraal.
- ✌ Geesteszieke geïnterneerden horen niet in een gevangenis, maar krijgen een aangepaste behandeling volgens de graad van hun beperking.
- ✌ Druggebruikers geven we de mogelijkheid in een afzonderlijke vleugel van de gevangenis af te kicken.

Hervorming van het gerecht

- ✌ Een werklastmeting bij alle rechtbanken vormt de basis van de verdere gerechtelijke hervorming. Niet alleen de hoven van beroep, maar alle rechtbanken, ook de vredegerichten, moeten onder de loep genomen worden.
- ✌ We vereenvoudigen de structuur door de oprichting van een eenheidsrechtbank met gespecialiseerde kamers en één parket, die in elke arrondissement alle rechtbanken bundelt onder leiding van één manager. Zo kan de werklast beter verdeeld worden en heeft de burger één aanspreekpunt. Daarbij blijven de zittingsplaatsen wel behouden waar ze nu zijn. Justitie staat immers ten dienste van de burger en moet toegankelijk zijn.
- ✌ We laten rechtbanken beheren door een de manager en vanuit de rechtbank zelf.
- ✌ We brengen een inhaalbeweging in informatisering op gang. E-mail moet zijn intrede kunnen doen, dossiers moeten elektronisch beheerd kunnen worden. Videoconferenties moeten mogelijk worden, bijvoorbeeld voor verhoren op afstand. Dat bespaart geld, is veiliger en goedkoper.

Correcte en vlotte rechtsbedeling

- ✌ Eenvoudiger wetgeving voorkomt procedureslagen die leiden tot vertraging en achterstand, en zelfs tot vrijspraken waarbij elk rechtvaardigheidsgevoel verdwijnt. Per rechtsdomein laten we een commissie van experts een nieuw, logisch en modern wetboek opstellen. Aandachtspunten daarbij zijn: de drastische vermindering van de meer dan duizend verjaringstermijnen, een toegankelijker taalgebruik en een herwaardering van eerste aanleg. Vandaag kan men soms al te makkelijk in beroep gaan en wacht men te lang om alle argumenten in te zetten.
- ✌ De Gemeenschappen ondersteunen de eerstelijnsbijstand voluit. Het is een buffer die de tweede lijn en het gerechtelijk apparaat kan ontlasten. In de tweede lijn maken we werk van een betere controle van de pro deo-advocaten.
- ✌ Het slachtoffer krijgt één aanspreekpunt, de justitieassistent, die informeert over de stand van het dossier en het verloop van het onderzoek en het proces. Slachtofferbegeleiding en bemiddeling tussen dader en slachtoffer moeten een reflex worden van politie en justitie. Het kan niet dat een slachtoffer opdraait voor de gerechtskosten wanneer een dader vrijuit gaat bij gebrek aan bewijs. In dat geval moet het Fonds Slachtofferhulp de kosten dragen.

3. ONZE TOEKOMST KIEZEN

De overheid is er voor de burgers, voor de verenigingen, voor de bedrijven – niet omgekeerd. Zonder hun initiatieven, hun inzet, hun inspanningen, hun investeringen zouden we nergens staan. De overheid mag (en moet) enkel het kader creëren, de voorwaarden scheppen en de ruimte geven waarin mensen, verenigingen en bedrijven zich maximaal kunnen ontplooiën – in vrijheid én verantwoordelijkheid, met rechten én met plichten.

Net omdat de overheid er niet is voor zichzelf, maar voor de burgers, verenigingen en bedrijven, moet ze efficiënt en dus goedkoop werken: de best mogelijke dienstverlening tegen de laagst mogelijke prijs. Dat geldt niet alleen voor de administratie en de ambtenaren. Het geldt bij uitstek voor de regering en het parlement, voor de mandatarissen en de politici. Van wie de burger terecht verwacht dat ze het algemeen belang dienen, **integer besturen** en kwaliteitsvolle regelgeving maken.

In het belang van alle Brusselaars pleiten wij voor een nieuwe éénvoudige structuur voor Brussel. In Brussel is iedereen bevoegd, maar niemand verantwoordelijk. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een institutioneel kluwen dat weinig transparant en allesbehalve efficiënt is. Brussel en het hele land betalen zo een zware prijs voor de slechte institutionele architectuur en het ondermaats bestuur. In de hoofdstad is de overheid er te veel voor zichzelf en te weinig ten dienste van de Brusselaar.

3.1. Naar een confederaal model

Het federale België kraakt in al zijn voegen. Over fundamentele dossiers raken Vlamingen en Franstaligen het niet of amper nog eens. Dat was en is zo over de aanpak van de financieel-economische crisis, over de hervorming van het gerecht, over het migratie- en asielbeleid, over de sociale zekerheid – en ga zo maar door. De tegengestelde opvattingen, inzichten en voorkeuren lopen door ongeveer alle beleidsdomeinen.

Uit twee totaal verschillende uitgangspunten kan nooit een eenduidige en werkzame oplossing voortkomen. Daar kan alleen een oplossing uit voortkomen die ofwel één bevolkingsgroep ofwel niemand bevalt. Een oplossing die dus geen oplossing is. Een oplossing waarbij iedereen verliest. Dat is de prijs die Vlamingen en Franstaligen betalen voor het huidige systeem. Ze krijgen niet het federale beleid waar ze voor stemmen. Ze krijgen een beleid dat blijft aanmodderen en er niet in slaagt broodnodige structurele hervormingen door te voeren. Structurele verandering is enkel mogelijk als we onze eigen problemen kunnen aanpakken met onze eigen oplossingen en onze eigen centen, en op eigen verantwoordelijkheid.

Opeenvolgende staatshervormingen hebben getracht dat **democratische prijskaartje** te milderen. Ze resulteerden in een ondoordringelijke federale staatsordening. De

bevoegdheden van de federatie, de Gemeenschappen en de Gewesten zijn nog altijd niet logisch afgebakend. De burger loopt verloren en krijgt niet waar hij recht op heeft.

De clash in visies tussen Vlamingen en Franstaligen en de onwil/onkunde om fundamenteel te hervormen, heeft ons evenzeer opgezaagd met een belastingdruk, loonlasten en overheidsuitgaven die tot de hoogste in de wereld behoren en nog steeds toenemen. Er is dus ook een **financiële prijs**.

Tenslotte - en zeker zo belangrijk - is er ook een **Brussel-prijs**. Stelselmatig vervaagt bij elke staatsvorming de band tussen Brussel en de rest van Vlaanderen, waardoor ook de politieke, culturele, taalkundige rechten van Brusselse Vlamingen verzwakt werden. Ingevolge de 6de staatsvorming wordt Brussel te veel een supergewest, een 'gemeenschapsgewest', een **eiland** los van Vlaanderen en Wallonië. Kortom, wordt Brussel te weinig als een hoofdstad aanzien.

Daarenboven werd met de zesde staatsvorming een Hoofdstedelijke Gemeenschap gecreëerd, een overlegorgaan waar ook de gemeenten verplicht deel van moeten uitmaken.

3.1.1. *Visie*

Dit land heeft verandering nodig. Géén staatsvorming zoals de zes voorgaande, waarbij de Vlamingen in ruil voor een grote zak geld, hun democratische meerderheid verder zagen afbouwen, hun positie in Brussel steeds weer verzwakten en enkel stukjes en brokjes van bevoegdheden kregen. De klassieke staatsvormingstechniek is een heilloos en geldverslindend *perpetuum mobile* geworden.

Op korte termijn kunnen we het roer in de Wetstraat onmiddellijk omgooien. Maar willen we iets structureel veranderen, dan moeten we de structuren veranderen. Hoe dat kan, heeft de N-VA op haar congres *Verandering voor Vooruitgang* van 31 januari, 1 en 2 februari 2014 aangetoond. Daar hebben wij het pad uitgestippeld dat leidt naar de Confederatie België.

De Confederatie België bestaat uit de deelstaten Vlaanderen en Wallonië. Ze kunnen hun bevoegdheden zelf uitoefenen, of beslissen om bepaalde bevoegdheden samen uit te oefenen op het confederale niveau.

In de Confederatie heeft de **regio Brussel-Hoofdstad** een bijzonder statuut. De regio Brussel-Hoofdstad wordt geresponsabiliseerd en krijgt de grondgebonden en gemeentelijke bevoegdheden toegewezen. Tegelijk wordt in Brussel de hoofdstedelijke functie versterkt, wordt de band met Vlaanderen en Wallonië aangehaald en oefenen de deelstaten er de persoonsgebonden bevoegdheden uit. Via de zogenaamde 'Brussel-keuze' krijgt de Brusselaar voor diverse bevoegdheden namelijk het voorrecht te kiezen uit het Vlaamse systeem, of het Franstalige systeem.

Confederalisme geeft Brussel de kans op een frisse doorstart. Door een nieuw bestuursmodel uit te tekenen en de verantwoordelijkheden duidelijk toe te wijzen, kan werk worden gemaakt van een structurele toekomstvisie voor Brussel. Zodat eindelijk de troeven ten volle kunnen worden uitgespeeld en de pijnpunten aangepakt.

Een efficiënter en verantwoordelijk Brussel wordt mogelijk door logische en omvattende bevoegdheden toe te kennen in plaats van stukjes en brokken. Door de verantwoordelijkheden scherp af te lijnen is het niet langer mogelijk zich te verschuilen achter een ander bestuursniveau.

Door bestuurslagen en administraties te schrappen, neemt het overheidsbeslag af en zal er minder politiek personeel ingezet moeten worden. Het toekennen van een belangrijk pakket eigen inkomsten zal de regio Brussel- Hoofdstad financieel verantwoordelijker maken.

We versterken het overleg tussen Brussel en Vlaanderen. Ook het gewicht van de Nederlandstaligen in de Brusselse politiek wordt versterkt.

Met ons confederaal project draaien wij de logica van de zes voorbije staathervormingen om. Vrijwillige samenwerking werkt beter dan gedwongen samenwerking. Dat blijkt uit de materies waarover de Vlaamse, de Brusselse en de Waalse overheid vandaag al rechtstreeks met elkaar overleggen en tot goede akkoorden komen. Moeten wordt willen. Afbreken van bovenaf wordt opbouwen van onderuit.

3.1.2. *Verandering voor Vooruitgang*

- ✎ Voor de concrete voorstellen met betrekking tot het confederalisme verwijzen we naar de **resoluties van ons congres** *Verandering voor Vooruitgang*.

3.2. *Brussel en zijn gemeenten*

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een institutioneel kluwen dat weinig transparant en allesbehalve efficiënt is. Brussel heeft veel bestuurders, maar slechts weinigen voelen zich verantwoordelijk. Er is het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (met parlement en regering), er is de Brusselse agglomeratie, er zijn de negentien gemeenten (met elk een burgemeester, schepencollege en gemeenteraad). Daarbovenop komen er negentien OCMW's en zes politiezones, allen met een eigen raad. Brussel en het hele land betalen zo een zware prijs voor de slechte institutionele architectuur en het ondermaats bestuur. Het niveau van de gemeentelijke politiek is soms beschamend. Intercommunales en gemeentelijke vzw's ontsnappen in grote mate aan elke democratische controle. Sommige gemeenten tellen meer dan 1.000 bestuurders in vzw's,...

3.2.1. *Visie*

De N-VA kiest voor een radicaal nieuw model. In dat model verdwijnen quasi alle structuren en komt de beslissingbevoegdheid bij **één parlement en één regering**. Met andere woorden, de gemeenten worden gefuseerd en samengevoegd met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot de Regio Brussel Hoofdstad.

Een stad heeft immers nood aan een sterke centrale aansturing die het algemeen bovenlokaal belang vooropstelt. Die visie wordt aangevuld met decentralisatie, namelijk de invoering van districten. Daarom dient Brussel het model over te nemen van steden als Antwerpen of Parijs.

Ook binnen de huidige Belgische en Brusselse structuren heeft de N-VA heel wat voorstellen die de **gewestelijke en gemeentelijke besluitvorming, administratie en afstemming** moeten verbeteren door die transparanter en efficiënter te maken.

3.2.2. *Verandering voor Vooruitgang*

3.2.2.1. *Eenvoudiger en efficiënter lokaal besturen*

Zoals aangehaald pleit de N-VA voor een fusie van de 19 gemeenten en OCMW's. In afwachting daarvan hebben we voorstellen voor verbetering op korte termijn. Daarbij pleiten we voor:

- ✎ initiatieven om de samenwerking tussen gemeenten onderling te versterken zoals meer middelen voor gemeenten die structureel samenwerken (zie verder).
- ✎ De verplichte organisatie van een commissie binnen de gemeenteraad die zich bezighoudt met de bestaande 'satellietstructuren' van de gemeente (gemeentelijke vzw's, intercommunale, politieraad). Zo worden deze terug dichterbij de gemeenteraad gebracht.
- ✎ In afwachting van een fusie van Brusselse gemeenten is N-VA voorstander van verregaande samenwerking tussen gemeente en OCMW. Op langere termijn willen we komen tot 1 sociaal beleid voor Brussel.
- ✎ Teneinde de rol van de Gewestelijke Instellingen te bevorderen (als orgaan van centrale aansturing) pleiten we voor een beperking van de cumul van politieke mandaten.
- ✎ De N-VA pleit voor toezicht op de gewestgrensoverschrijdende intercommunales. Daartoe wordt het samenwerkingsakkoord dat Vlaanderen en het Brussels

Hoofdstedelijk Gewest hebben ondertekend onverkort goedgekeurd en uitgevoerd. Op die manier wordt het toezicht op deze intercommunales en de besteding van middelen hersteld.

- ✌ We pleiten voor een **grondige analyse, herziening en herijking van de verschillende dotaties van het Gewest aan de gemeenten**. Dit moet leiden tot **minder fondsen en dotaties** die bovendien in grotere mate gebaseerd zijn op objectieve en wettelijk bepaalde parameter en dus in mindere mate dan nu 'discretionair' zijn (discretionaire toelagen zijn toelagen waartoe de ministers van de regering niet wettelijk verplicht zijn, en naar eigen goedgevoelen kunnen beschikken, cf. de VIVES-studies hierover). Die criteria kunnen onder meer in verband staan met meer intergemeentelijke samenwerking. Ook gemeenten waar een Nederlandstalige schepen effectief budget en beleidsruimte heeft (bv. op het vlak van Nederlandstalig onderwijs en cultuur), betoelagen we.
- ✌ We volgen gemeentelijke financiën nauwer op in functie van Europese regelgeving: bovenop de bestaande normen onderzoeken we of bijkomende normen nodig zijn voor gemeenten in financiële moeilijkheden.
- ✌ De VGC-administratie organiseert overleg met en tussen de Vlaamse schepenen en gemeenteraadsleden en de 19 gemeenten, en informeert hen grondig over het beleid van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel en de link met de gemeenten.

3.3. *Verantwoordelijk en integer besturen*

België heeft sinds jaar en dag **een log, zwaar en omvangrijk overheidsapparaat**. Dat geldt ook voor Brussel: van de 299.838 loontrekkenden (2012), is ongeveer 44% op een of andere manier in dienst van de overheid: van de gemeente en het onderwijs over de welzijnssector tot de Europese Commissie. Van de totale Belgische bevolking betreft dit een derde.

De voorbije jaren zijn op verschillende beleidsniveaus maatregelen genomen om de overheid af te slanken. Zowel op het federale niveau als in Vlaanderen is het aantal ambtenaren gedaald. **Dat geldt echter niet voor de Brusselse overheid.**

In december 2012 bestond het globale personeelsbestand van de **Gewestelijke Overheidsdienst Brussel** (GODB; de nieuwe naam voor wat voorheen het **Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest** was) uit 1.789 medewerkers. 34% van hen is tussen 50 en 65 jaar oud en gaat dus binnenkort op pensioen. Rekent men hier de Instellingen van Openbaar Nut (bv. Actiris, Leefmilieu Brussel...) bij, dan komt men op 5.000 ambtenaren voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest naast de gemeentelijke ambtenaren.

De begroting van de Brusselse administratie bedraagt 132 miljoen euro (3,9% van de Gewestbegroting). Het GODB was in 2012 en 2013 betrokken bij een transformatieproces, waarbij een audit werd doorgevoerd. Het resulteerde in een nieuw personeelskader en een nieuw personeelsstatuut. Enkele ondersteunende diensten zoals communicatie, human resources, vertaling en juridische diensten worden voortaan gecentraliseerd. Maar waar de Vlaamse overheid haar administratie kon afslanken, deed de Brusselse gewestadministratie dit niet.

Eind 2013 waren er 69 personeelsleden bij de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (**GGC**). In 2013 werd een transitie-manager aangesteld, om de administratie te moderniseren, maar eigenlijk was dit vooral een alarmsignaal over het functioneren van de administratie.

Bij de administratie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (**VGC**) werken 768 personeelsleden. 17% is ouder dan 55 jaar. De werkingskosten van de administratie bedragen zo'n 13 % van de totale VGC-begroting. Niet zelden komt de kritiek terug dat deze administratie wel goed werk levert, maar te weinig aanspreekbaar is voor de Nederlandstalige Brusselaar.

In het kader van de zesde staatshervorming zullen, samen met de bevoegdheden en een deel van de financiële middelen, ongeveer 4.500 federale ambtenaren naar de Gemeenschappen en de Gewesten worden overgeheveld.

De Vlaamse en Brusselse regeringen zullen niet alleen moeten waken over de vlotte integratie van de overgedragen ambtenaren, maar ook entiteit per entiteit nagaan wat de concrete personeelsnoden zijn om efficiënter bestuur mogelijk te maken. Voor sommige taken zullen er wellicht meer ambtenaren nodig zijn, voor andere minder.

Met de invoering van de zesde staatsvervorming komen vrij veel bevoegdheden over van de federale overheid naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Ook de **GGC** krijgt bijkomende bevoegdheden. Zo wordt de GGC bevoegd voor kinderbijslag en krijgt zij ook bijkomende opdrachten in de gezondheidszorg, het bejaardenbeleid en het jeugdsanctierecht. Dat alles zorgt voor een veelvoud van het huidige budget van de GGC (minder dan 100 miljoen euro). Men stelt zich openlijk de vraag of deze administratie daar wel klaar voor is.

3.3.1. *Een slanke, efficiënte en moderne overheid*

3.3.1.1. *Visie*

Zowel de federale als de Brusselse en Vlaamse overheden moeten hun inspanningen voortzetten, en waar nodig opdrijven, om van hun administratieve diensten een

efficiënte, transparante, slagkrachtige en klantvriendelijke organisatie te maken, en om een eigentijds personeelsbeleid te voeren.

Elke overheid moet zich nog meer richten op haar eigenlijke taken, en wel vanuit de focus van de klant: de burger, de vereniging, de organisatie, de onderneming. Bepaalde taken vragen om versterking, andere kunnen en moeten worden afgestoten.

De overheid moet de ambitie hebben een aantrekkelijke werkgever te zijn. Medewerkers die goed werken, moeten hiervoor beloond worden. In haar personeelsbeleid heeft de overheid aandacht voor aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden, interne mobiliteit, personeelsleden die verantwoordelijkheid durven opnemen, arbeidsparticipatie van doelgroepen, objectivering van het verloningsbeleid door functieweging,... en dit met goede omgevingsfactoren (vb. investeringen in informatica en facilitair management). Ze stapt geleidelijk over naar een volledig contractueel ambtenarenkorps.

3.3.1.2. *Verandering voor Vooruitgang*

- ✎ Met gerichte maatregelen voeren we verdere besparingen door in de personeels- en werkingskosten van de overheid. Mede op basis van externe audits beslissen we welke taken we versterken en welke we afstoten. Ondersteunende diensten zorgen ervoor dat uitvoerende diensten zich kunnen focussen op hun eigenlijk opdracht.
- ✎ Met het oog op standaardisatie en maximale efficiëntie kopen we meer centraal aan en we doen dat zoveel mogelijk op elk overheidsniveau als geheel.
- ✎ Andere ondersteunende diensten, zoals HR, verzorgen we per overheidsniveau. Daarbij gaat het niet enkel om aanwerving of opleiding, maar evenzeer om beheer van het personeelsdossier. Uiteraard krijgen individuele diensten voldoende controle over de aanwerving zodat voor specifieke functies specifieke profielen aangetrokken kunnen worden.
- ✎ We schakelen ten volle de geijkte (officiële) aanwervingskanalen in voor de werving van de overheidsmanagers om definitief komaf te maken met de koehandel rond politieke benoemingen.
- ✎ We bouwen verder aan een modern personeelsbeleid, door onder meer de invoering van een flexibele arbeidsmarkttoelage voor knelpuntberoepen (o.m. ICT-functies) en een beloningsbeleid dat afgestemd is op de functiewegingen.
- ✎ We voeren een modern diversiteitsbeleid met aandacht voor de verschillende doelgroepen. Waar mogelijk maken we de streefcijfers ambitieuzer. Hiervoor verwijzen we naar het *hoofdstuk Gelijke kansen*.

- ☞ We richten één onafhankelijke externe auditdienst op, die de efficiëntie en de integriteit van de overheidsdiensten controleert. Daardoor kunnen we risico's helpen uitsluiten en kan de dienstverlening verbeteren.
- ☞ We versterken de klantgerichtheid door meer gebruik te maken van de digitale indiening en verwerking van aanvragen en documenten, en door de dossiers sneller en oplossingsgerichter te behandelen. Daarbij denken we ook aan zaken als e-Health of het digitaal dossier bij justitie.
- ☞ Met respect voor de privacy maken we zoveel mogelijk "open data", verzameld door de overheid, openbaar. Dat is niet enkel relevant voor wetenschappelijk onderzoek, met deze datasets kunnen ook ondernemingen en ontwikkelaars aan de slag.
- ☞ Naar het voorbeeld van de Vlaamse overheid voeren we bij de federale en Brusselse overheid een compensatieregeling in om administratieve lasten te beperken. Telkens wanneer een wet of besluit een nieuwe last oplegt, moet die gecompenseerd worden door elders een verplichting te schrappen.
- ☞ We passen de verplichte tweetaligheid van de federale en Brusselse topambtenaren eindelijk toe.
- ☞ We evalueren jaarlijks alle ambtenaren, zowel de federale als de Vlaamse en Brusselse. Ook de overheidsmanagers en mandaathouders worden in deze oefening meegenomen.
- ☞ Leidend ambtenaren geven we een grotere (ook financiële) verantwoordelijkheid. Dienstverlening aan andere entiteiten wordt onderling gefactureerd. Met een bonussysteem kan een entiteit die betere resultaten behaalt dan vooropgesteld, een deel van de extra resultaten behouden om zelf initiatieven te nemen. Leidend ambtenaren krijgen extra bevoegdheden om te evalueren, stimuleren en penalisieren. We bekijken ook de mogelijkheid om een deel van het loon van de mandaathouders variabel te maken en uit te betalen in functie van het realiseren van de vooraf opgelegde doelstellingen.
- ☞ Voor de hoofdstedelijke regering bouwen wij het aantal kabinetsleden per minister en collegelid stelselmatig af door maximaal, doeltreffend en flexibel de beleidsondersteunende capaciteit van de administratie in te te schakelen.
- ☞ In het diversiteitsbeleid van de de Vlaamse, Brusselse en federale overheid komen er meer ambitieuze streefcijfers.
- ☞ De nieuwe bevoegdheden die in uitvoering van de zesde staatshervorming overkomen naar de Brusselse overheid vangen we maximaal op in bestaande

entiteiten. We vermijden dat er nieuwe besturen of gewestelijke instellingen ontstaan.

3.3.2. *Integere bestuurders en kwaliteitsvolle regelgeving*

De zesde staatshervorming bevatte ook een onderdeel “politieke vernieuwing”. De genomen maatregelen zijn evenwel veel te beperkt om het verschil te kunnen maken. De grote hervorming waar aanvankelijk sprake van was, kwam er niet. De Senaat is niet afgeschaft; het is enkel een niet-rechtstreeks verkozen instelling geworden, maar met een permanent kostenplaatje van ongeveer 60 miljoen euro per jaar. Een gigantisch bedrag voor een instelling die steeds meer aan belang inboet.

De Federale Deontologische Commissie die is opgericht om de regels over belangenconflicten, deontologie, vergoedingen en buitenlandse zendingen te moderniseren, is een waakhond zonder tanden. Het is onwaarschijnlijk dat ze meer zal zijn dan een praatclub zonder enig moreel gezag.

Helemaal geen vernieuwing was er onder de regering-Di Rupo in de praktijk van de topbenoemingen. Alle te verdelen postjes werden opgenomen in een “kadaster” en vervolgens werd er maanden geduwd, getrokken, geblokkeerd, gemarchandeerd en gekoeioneerd om alle postjes mooi over de meerderheidspartijen te verdelen.

Terwijl de Vlaamse regering het aantal kabinetsmedewerkers verminderde van 452 in de vorige bestuursperiode tot 288 (-36%) in de aflopende periode, bleef de vermindering op het federale en Brusselse niveau beperkt. Het aantal federale ministers is dan wel gedaald; het aantal kabinetsmedewerkers per regeringslid is gestegen. Ook de Brusselse kabinetten zijn erg uitgebreid.

Belgen die in het buitenland verblijven, hebben enkel stemrecht voor de federale verkiezingen. De N-VA stelde voor om hen ook voor de deelstaatparlementen stemrecht te geven. Niettegenstaande hun eerdere standpunten, zijn de andere Vlaamse partijen daar – louter om electoraal-strategische redenen – niet op ingegaan. Het is onbegrijpelijk dat men Vlamingen in Vlaanderen verplicht te gaan stemmen, maar Vlamingen in het buitenland het recht ontzegt om voor het Brussels en Vlaams parlement te stemmen.

3.3.2.1. *Visie*

De samenleving inrichten en sturen: dat is de belangrijke en nobele opdracht van de politiek. Daarvoor zijn bekwame en integere bestuurders nodig, die de middelen die ze daarvoor krijgen zo zuinig en zo doeltreffend mogelijk inzetten. Het vertrouwen in de politieke instellingen (parlement, regering, partijen) is echter laag, het aanzien van de politici (ministers, parlementsleden) bescheiden.

Om zijn legitimiteit te behouden en te versterken, moet de politiek zijn geloofwaardigheid herstellen en de kwaliteit van zijn personeel optrekken. Mensen mogen niet met het beeld leven dat politici meer met zichzelf dan met het algemeen belang bezig zijn of dat politici van burgers en bedrijven inspanningen vragen maar zelf onvoldoende zuinig omspringen met de beschikbare overheidsmiddelen.

Het hangt grotendeels van het gedrag van elke individuele politicus af of de geloofwaardigheid hersteld en het vertrouwen verhoogd kan worden. Daarnaast zijn er collectieve maatregelen nodig. In 2009 heeft de N-VA de hand uitgestoken naar de andere partijen en twintig voorstellen op tafel gelegd om een frisse wind door de politiek te laten waaien. Helaas zijn de andere partijen daar niet op ingegaan. Veel van onze voorstellen blijven geldig.

3.3.2.2. *Verandering voor Vooruitgang*

- ✎ Wij schaffen de Senaat zonder meer af. Zijn meerwaarde als “reflectiekamer” was al beperkt, de zesde staatshervorming heeft die functie volledig uitgehold. Zijn kosten/baten-verhouding was al scheefgetrokken, na de zesde staatshervorming wegen de kosten minder dan ooit tegen de voordelen op. In afwachting van de afschaffing laten wij de ondersteunende diensten van Kamer en Senaat nauwer samenwerken en waar mogelijk zelfs samensmelten.
- ✎ Het parlementaire werkjaar laten we op 1 september beginnen. Het veel te lange zomerreces staat behoorlijk parlementair werk en de permanente controle van de regering in de weg.
- ✎ Een minister mag geen enkele activiteit uitoefenen waardoor de waardigheid van het ambt in het gedrang komt en/of het vertrouwen van het publiek in het ambt wordt aangetast, de eigen onafhankelijkheid wordt aangetast of een conflict tussen tegenstrijdige belangen ontstaat. Een dergelijke deontologische regel bestaat reeds op Vlaams niveau en moet ook op federaal en Brussels niveau worden ingevoerd.
- ✎ Naar analogie met de Europese regels voor Eurocommissarissen, mag een minister tot een aantal maanden na zijn mandaat geen enkele functie in het bedrijfsleven opnemen, althans in de sectoren waarvoor ze als minister bevoegd waren. De huidige regelgeving is te beperkt en sluit een aantal misbruiken niet uit.
- ✎ Van de Federale Deontologische Commissie maken we een echte waakhond die in individuele gevallen kan optreden op eigen initiatief of op initiatief van een derde, en niet enkel op vraag van de mandataris zelf. Haar adviezen moeten openbaar gemaakt worden om de naleving van deontologische regels af te dwingen. Het

parlement moet effectief kunnen ingrijpen wanneer een mandataris de deontologische regels schendt.

- ✎ De opkomstplicht (“stemplicht”) schaffen we af. De kiezer moet vrij zijn om al dan niet zijn democratisch kiesrecht uit te oefenen. De overheid en de politieke partijen moeten burgers aansporen om bij verkiezingen hun stem uit te brengen. Stemrecht in plaats van stemplicht dwingt politici om op een andere manier aan politiek te doen. De zekerheid dat iedereen moet gaan stemmen, doet politici te veel op hun lauweren rusten. In landen zonder stemplicht geven opkomstcijfers een belangrijke indicatie over de gezondheid van het politieke klimaat.
- ✎ We laten de kostprijs van de verkiezingsprogramma’s berekenen door het Rekenhof. Dat zal er de partijen toe verplichten hun programma’s zo concreet en realistisch mogelijk te maken.
- ✎ We kennen de Vlamingen in het buitenland ook stemrecht toe voor de verkiezingen van het Vlaams en Brussels Hoofdstedelijk Parlement. Nu kunnen ze enkel aan de Kamerverkiezingen deelnemen.
- ✎ De federale en deelstatelijke verkiezingen laten we niet samenvallen. In geen enkel federaal land worden de federale en deelstaatverkiezingen op dezelfde dag gehouden. Elk beleidsniveau moet apart, op zijn eigen merites, kunnen worden beoordeeld.
- ✎ De monarchie is een achterhaalde staatsvorm, het geboorterecht strookt niet met de democratische basisbeginselen. In de overgangsfase naar de invoering van de republikeinse staatsvorm, vormen we de Belgische monarchie om tot een protocollaire monarchie. Geen politieke opdrachten meer; geen medeondertekening; geen formatieopdrachten; geen buitenlandse missies zonder akkoord van de deelstaten; geen gratieverleningen; geen nieuwe adellijke titels; geen militaire functies;... Enkel het staatshoofd en zijn of haar echtgeno(o)t(e) dragen de titel van koning en koningin. De kabinetschef van de koning komt, zoals in Nederland, onder politiek toezicht te staan.
- ✎ Ter wille van de kwaliteit van de regelgeving en de openbaarheid van bestuur, maken we de adviezen van de Raad van State openbaar, zodat burger en overheid er rekening mee kunnen houden.
- ✎ We laten de Raad van State ook adviezen geven over grondwetswijzigingen. Het staat het parlement vrij af te wijken van het advies, maar het verplicht het parlement in om mogelijke afwijkingen tegenover de burger toe te lichten en te verantwoorden.

3.4. Vlaanderen en Brussel

Voor Vlaanderen zijn er bijzondere redenen om Brussel te omarmen. Samen met de Vlaamse havens is Brussel de belangrijkste motor van de Vlaamse economie. Voor een exportgerichte economie als de Vlaamse is het een heel bruikbaar bekend merk.

Het is geen eenrichtingsverkeer. Er is ook een sterke Vlaamse impact op de Brusselse economie. Een belangrijk deel van de Brusselse werkgelegenheid wordt aangestuurd vanuit Vlaanderen. Van de 700.000 arbeidsplaatsen worden er 350.000 ingevuld door pendelaars, van wie 240.000 uit Vlaanderen. Meer dan 25.000 studenten volgen in Brussel Nederlandstalig hoger en universitair onderwijs.

Brussel is Vlaanderens venster op de wereld, een internationaal podium voor internationale, economische en diplomatieke contacten. En om bruggen te slaan met andere culturen en hen tegelijk te laten proeven van onze Nederlandse taal en cultuur.

3.4.1. Visie

Vlaanderen blijft kiezen voor Brussel als zijn hoofdstad. De zetel van de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement zijn er gevestigd, samen met nagenoeg de hele Vlaamse administratie. De Vlaamse Gemeenschap investeert krachtig in infrastructuur en dienstverlening. Ze reserveert 5% van haar gemeenschapsmiddelen (ongeveer 725 miljoen euro per jaar) voor beleid in Brussel en mikt daarbij op 30% van de Brusselse bevolking. Die investeringen zijn er vanzelfsprekend voor álle inwoners.

Tegenover die sterke troeven staan de enorme problemen en uitdagingen waar Brussel mee te kampen heeft. De komende tien jaar wacht een jaarlijkse aangroei van minstens 15.000 inwoners. Dat betekent: 8.000 bijkomende schoolplaatsen en nieuwe wooneenheden per jaar. Dat betekent ook extra vraag naar kinderopvang en extra nood aan speel- en sportruimtes en infrastructuur voor 15 miljoen vervoerbewegingen.

De bevolkingssamenstelling in Brussel is zeer divers (cf. *hoofdstuk inburgering en migratie*). Bovendien is er een onderlaag van meestal weinig of niet geschoolde migranten en een bovenlaag van hoogopgeleide expats. Er worden 104 talen gesproken. Maar meertaligheid of zelfs maar tweetaligheid als middel tot inburgering en integratie, ook in de eigen buurt, kreeg en krijgt te weinig aandacht. Mede daardoor ontstond een versnipperde samenleving, een lappendeken dat geen sterk sociaal weefsel vormt. Een derde van de Brusselaars groeit op in een gezin waar Nederlands noch Frans wordt gesproken.

3.4.2. Verandering voor Vooruitgang

- ✎ Vlaanderen blijft kiezen voor Brussel als zijn hoofdstad. De Vlaamse Gemeenschap investeert krachtig in infrastructuur en dienstverlening. De N-VA blijft voorstander

van de **Brusselnorm**. Ze reserveert 5% van haar gemeenschapsmiddelen voor beleid in Brussel en mikt daarbij op 30% van de Brusselse bevolking.

- ✎ De Vlaamse initiatieven en investeringen in Brussel zijn er vanzelfsprekend voor alle Brusselaars. We handhaven wel de bestaande **voorrangsregels** voor Nederlandstaligen en -kundigen (kinderopvang, onderwijs).
- ✎ Ook wil de N-VA een correcte toepassing van de **Brusseltoets** als beleidsinstrument dat gebruikt wordt om alle Vlaamse regelgeving te toetsen op de toepasbaarheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en op de band met Vlaanderen. Vlaamse decreten of regels die niet conform zijn met de Brusseltoets moeten worden aangevuld met “Brussel-paragrafen”.
- ✎ Vlaanderen zorgt in Brussel voor een aangepast drietalig (Nederlands, Frans, Engels) **onthaalbeleid** voor het onthaal van expats. De N-VA wil het Europees hoofdstedelijk karakter van Brussel meer benadrukken.
- ✎ Jaarlijks organiseert Vlaanderen een stijlvolle en breed toegankelijke **11-juliviering** op de Brusselse Grote Markt, een Vlaams volksfeest dat open staat voor alle Vlamingen, alle Brusselaars, alle bezoekers van de stad. We zorgen voor maximale zichtbaarheid via de Vlaamse en Vlaams-Brusselse media.
- ✎ Vlaanderen zal de naleving van de taalwetgeving in Brussel actief opvolgen, en ondersteuning bieden aan burgers die het slachtoffer zijn van taal-want toestanden in Brussel, zoals in de ziekenhuizen, de welzijnsvoorzieningen, lokale en gewestelijke besturen maar ook bij politie of brandweerdiensten.
- ✎ De middelen uit het **Brusselfonds** worden aangewend om de Nederlandstalige voorzieningen en proefprojecten in Brussel te versterken, en niet langer voor allerlei ad-hoc-projecten. Er komt volledige transparantie in de beslissing over de besteding van de middelen van het Brusselfonds.
- ✎ De Vlaamse overheid onderzoekt hoe we rechtstreeks kunnen investeren in huurwoningen voor werknemers in knelpuntberoepen gelieerd aan Vlaamse voorzieningen zoals kinderopvang of onderwijs.
- ✎ De N-VA pleit voor een herkenbaar kwaliteitslabel voor de Vlaamse initiatieven in de hoofdstad, zoals voor de kindercrèches, scholen, hogescholen en universiteiten, rust- en verzorgingshuizen, cultuurhuizen, gemeenschapscentra, de VGC- administratie,...
- ✎ We zorgen er voor dat de Samenwerkingscommissie met VGC-raadsleden en de Vlaamse volksvertegenwoordigers van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest actief blijft. De Vlaamse minister bevoegd voor Brussel komt jaarlijks langs in deze

samenwerkingscommissie om zijn visie toe te lichten. Elke andere Vlaamse minister licht in de komende 5 jaar minstens twee maal zijn beleid toe voor deze Samenwerkingscommissie. Deze vergaderingen laten we stelselmatig doorgaan in het Vlaams Parlement.

3.5. Een tweetalig Brussel

Brussel is een tweetalige hoofdstad. De gelijkwaardigheid van het Nederlands en het Frans is essentieel voor haar hoofdstedelijke functie en haar rol als ontmoetingsplaats voor de twee institutionele gemeenschappen. Zowel volgens de Grondwet als volgens de Wet op het taalgebruik in bestuurszaken is Brussel een taalgebied waar het Frans en het Nederlands op voet van gelijkheid horen te worden behandeld door overheidsdiensten. De taalwetgeving regelt de betrekkingen tussen de overheden in Brussel en de burgers. Zij bepaalt ook dat er binnen de overheidsdiensten voldoende Frans- en of Nederlandstalige ambtenaren en personeelsleden moeten zijn om alle burgers in de officiële taal van hun voorkeur te bejegenen. Bovendien moeten in de Brusselse gemeenten en OCMW's en ook in bijvoorbeeld de openbare ziekenhuizen alle personeelsleden die met het publiek in contact komen tweetalig zijn.

Deze geldende taalwetgeving is uiteraard enorm van belang om het Nederlands en de rechten van de Nederlandstaligen te beschermen in het hart van de historische verfransing, namelijk in Brussel.

Afbreuk doen aan deze tweetaligheid zou enkel maar in het nadeel spelen van Nederlandstaligen en -kundigen. Maar het zou ook in het nadeel spelen van anderstaligen die Nederlands willen leren. En bovenal: het zou in het nadeel spelen van Brussel zelf.

Hoewel Frans niet meer de taal is van de sociale mobiliteit, zoals voorheen, is het wel een taal die vaker gesproken wordt, en waar de meeste migranten sneller mee geconfronteerd werden en die ook door de meeste Vlamingen (gelukkig) verstaan wordt.

Door het negeren van de historische oorsprong van Brussel vergroot - al dan niet gewild - de afstandelijke houding tussen Brussel en Vlaanderen.

Want inderdaad, de tweetaligheid in Brussel laat te wensen over. Politie, brandweer en hulpdiensten, ziekenhuizen, OCMW's lokale en gewestelijke besturen: met de regelmaat van de klok blijkt op basis van cijfermateriaal dat de taalwetgeving flagrant overtreden wordt. Er schort wat met het toezicht en de toezichthoudende overheid/overheden, zoveel is duidelijk.

Verandering voor Vooruitgang:

- ✎ De N-VA kiest voor het principe van de **tweetaligheid van de ambtenaar** en niet de tweetaligheid van de dienst. Deze tweetaligheid wordt van alle ambtenaren

vereist, dus ook voor de brandweer, waar nu reeds een tweetaligheid van de diensten geldt.

- ✌ De tweetaligheid moet correct worden gemeten en erkend door middel van een taalattest.
- ✌ De N-VA wil meer openbaarheid. Dit geldt voor het jaarlijkse taalrapport van de vice-gouverneur, dat onmiddellijk en zonder aarzeling ter beschikking moet staan van de burger en van de andere politieke niveaus en parlementen.

Het toezicht van de vice-gouverneur moet worden uitgebreid tot de **gemeentelijke vzw's** (die een opdracht van openbaar nut vervullen maar waar de taalwetgeving al te vaak wordt omzeild), **de Brusselse IRIS-ziekenhuizen** die momenteel weigeren informatie te verschaffen over het aantal personeelsleden dat tweetalig (NL-FR) is en de politiezones.

- ✌ **Spoeddiensten**, ook van privéziekenhuizen en universitaire ziekenhuizen, vallen momenteel reeds onder de taalwet (in tegenstelling tot de andere diensten), maar deze wetgeving wordt vaak niet nageleefd. Deze situatie en deze taak zijn zo specifiek dat men niet louter kan spreken van een privébedrijf dat zich onttrekt aan de taalwetgeving. Bij blijvende nalatigheid kan gedacht worden aan sanctionering in de vorm van een vermindering van de (federale) middelen voor het betreffende ziekenhuis.
- ✌ Taalkennis is essentieel voor de uitoefening van een **medisch en paramedisch beroep** (ziekenhuisartsen, verplegers, kinesisten,...) in Brussel.. De taal cursus en het taalexamen kunnen in Brussel in de medische opleiding opgenomen worden zodat tenminste wie hier afstudeert als arts of verpleger tweetalig is. Zo krijgen we echt tweetalige ziekenhuizen, zowel in de openbare als in de private sector. Hieraan kan een individuele taalpremie worden gekoppeld.
- ✌ De N-VA pleit voor de **tweetaligheid van politici** met een uitvoerend mandaat. Een OCMW-raadslid of gemeenteraadslid moet een verzoekschrift/klacht kunnen indienen bij de Raad van State wanneer wordt vastgesteld dat een burgemeester of schepenen één van de beide officiële talen onvoldoende kent voor de uitoefening van zijn mandaat. Hetzelfde geldt voor de ministers en staatssecretarissen in de Brusselse regering. Dit systeem is trouwens niet nieuw. Het bestaat nu al in de taalgrens- en randgemeenten en werd destijds ingevoerd in de zogenaamde pacificatiewet. Publieke optredens van ministers, staatssecretarissen en burgemeesters en schepenen beschouwen we als overheidscommunicatie en gebeuren dus in twee talen.
- ✌ We pleiten voor de toepassing van de taalwetgeving en dus voor volledige tweetaligheid, zowel de verslaggeving van de gemeenteraadszittingen als tijdens

de openbare bijeenkomsten van de gemeenten (bv. wijkcontracten, wijkcomités, ...).

- ✌ Met de politiehervorming werd de verplichte tweetaligheid van alle agenten van de Brusselse **politiezones** ingevoerd. Agenten vervullen in de hoofdstad immers taken voor Franstalige én Nederlandstalige inwoners en voor meer dan 250.000 pendelaars uit Vlaanderen. De cijfers bewijzen echter dat de benoemingspolitiek bij Brusselse agenten niet gericht is op een correcte dienstverlening ten aanzien van Nederlandstaligen. De N-VA houdt vast aan de verplichte tweetaligheid van alle agenten in Brussel. Ongeldige benoemingen worden geschorst en eventueel vernietigd (*cf. verder*). Het naleven van de taalwetgeving kan bijvoorbeeld meespelen bij de dotatie aan de Brusselse politiezones.
- ✌ Ook **justitie** moet de volledige gelijkheid tussen Nederlands en Frans respecteren. Zo kan het voor de N-VA niet dat enkel een afgestudeerde aan een Franstalige universiteit procureur des Konings of arbeidsauditeur kan worden in Brussel.
- ✌ Om de toepassing van de taalwetgeving te garanderen, moeten inbreuken ook gesanctioneerd worden, bijvoorbeeld door de Vaste Commissie voor Taaltoezicht die dus beslissingsbevoegdheid dient te krijgen. Bij het niet tijdig intrekken of rechtzetten van een administratieve beslissing die om taalredenen is geschorst, mag deze schorsing niet meer zonder gevolg blijven. Na de schorsing wordt de beslissing automatisch vernietigd indien de fout niet werd rechtgezet.
- ✌ Een bestuur dat de taalwetgeving blijft negeren, moet ook tot dwangsommen veroordeeld kunnen worden.
- ✌ Van Brusselse topambtenaren verwachten we volledige tweetaligheid.
- ✌ Brusselse gewestelijke en gemeentelijke diensten dienen zich te laten bijstaan in hun taal(promotie)beleid. Het Huis van het Nederlands is daarvoor de meest geschikte partner.
- ✌ Het beleid van taalcheques in het kader van het Talenplan mag niet verminderen. Het dient wel geëvalueerd te worden en waar nodig bijgestuurd. Alleszins pleit de N-VA voor verplichte taalopleidingen bij Brusselse werkzoekenden, die niet zelden Nederlandsonkundig zijn.

N-VA

Koningsstraat 47 bus 6
1000 Brussel
info@n-va.be
02 219 49 30

www.n-va.be

 facebook.com/nieuwvlaamsealliantie

 bekijk de filmpjes van de N-VA op YouTube

 vind de N-VA op LinkedIn

 volg de N-VA op Twitter via @de_NVA

**Verandering
Voor Vooruitgang**

